

OP Ryhmän tilinpäätöstiedote
1.1.–31.12.2021

OP Ryhmän tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2021:

Tulos ennen veroja parani 1 127 miljoonaan euroon – asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat vahvasti ja kulut pysyivät hallinnassa

Tulos ennen veroja 1–12/2021	Korkokate 1–12/2021	Vakuutuskate 1–12/2021	Nettopalkkio- tuotot 1–12/2021	CET1- vakavaraisuus 31.12.2021
1 127 milj. €	+10 %	+30 %	+11 %	18,2 %

- Tulos ennen veroja parani 44 % 1 127 miljoonaan euroon (785).
- Asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat yhteensä 14 % 3 186 miljoonaan euroon (2 787). Korkokate kasvoi 10 % 1 409 miljoonaan euroon (1 284), vakuutuskate 30 % 743 miljoonaan euroon (572) ja nettopalkkiotuotot 11 % 1 034 miljoonaan euroon (931).
- Tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 42 % 257 miljoonaan euroon (181).
- Yhteensä tuotot kasvoivat 17 % 3 616 miljoonaan euroon (3 103).
- Kulut kasvoivat 9 % 2 007 miljoonaan euroon (1 839). Lakisäateisen työeläkevastuun loppuosan siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle laski OP Ryhmän eläkekuluja vertailuvuonna 96 miljoonaa euroa. Ilman eläkevastuun siirron vaikutusta kulut kasvoivat 4 %.
- Tuloslaskelman saamisten arvonalentumiset, 158 miljoonaa euroa (225), olivat 0,16 % (0,23) luotto- ja takaukskannasta.
- OP Ryhmän luottokanta kasvoi 4 % 97 miljardiin euroon (94) ja talletukset 7 % 76 miljardiin euroon (71).
- CET1-vakavaraisuus oli 18,2 % (18,9). Tulevien sisäisiin malleihin liittyvien muutosten ennakoiva huomioiminen heikensi vakavaraisuutta prosenttiyksikön.
- Vähittäispankin tulos ennen veroja parani 304 miljoonaan euroon (115). Korkokate kasvoi 4 % ja nettopalkkiotuotot 8 %. Saamisten arvonalentumiset laskivat 88 miljoonaa euroa 84 miljoonaan euroon (172). Luottokanta kasvoi 2 % ja talletukset 5 %.
- Yrityspankin tulos ennen veroja parani 474 miljoonaan euroon (349). Korkokate kasvoi 5 %, nettopalkkiotuotot 34 % ja sijoitustoiminnan nettotuotot 20 %. Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 21 miljoonaa euroa 74 miljoonaan euroon (53).
- Vakuutuksen tulos ennen veroja parani 504 miljoonaan euroon (348). Vakuutuskate kasvoi 30 % 754 miljoonaan euroon (582). Tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 86 miljoonaa euroa 170 miljoonaan euroon (84). Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde parani 85,5 %:iin (87,8).
- Muun toiminnan tulos ennen veroja oli -109 miljoonaa euroa (3). Vertailukaudella Vallilan kiinteistön myynti paransi tulosta 96 miljoonaa euroa.
- Omistaja-asiakkaille kertyneet uudet OP-bonukset olivat 210 miljoonaa euroa (255). OP-bonusten kertymiseen tehtiin muutoksia 1.11.2020 alkaen.
- OP Ryhmä maksoi Tuotto-osuuksien korot vuodelta 2020 Tuotto-osuuksien haltijoille 4.10.2021. OP Ryhmä noudatti korkojen maksussa EKP:n suositusta, joka rajoitti pankkien voitonjakoa ja jonka voimassaolo päättyi 30.9.2021.
- OP Ryhmä täyttää 120 vuotta vuonna 2022 ja nostaa sen kunniaksi Tuotto-osuuksien tuottotavoitetta 1,20 prosenttiyksiköllä. Lisäkoron myötä Tuotto-osuuden tuottotavoite vuodelle 2022 on yhteensä 4,45 prosenttia.
- Pohjola Sairaala Oy:n myynti Pihlajalinna Terveys Oy:lle toteutui 1.2.2022.
- Vuoden 2022 tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan pienemmäksi kuin vuoden 2021 tulos. Näkymistä kerrotaan tarkemmin kohdassa "Vuoden 2022 näkymät".

OP Ryhmän avainlukuja

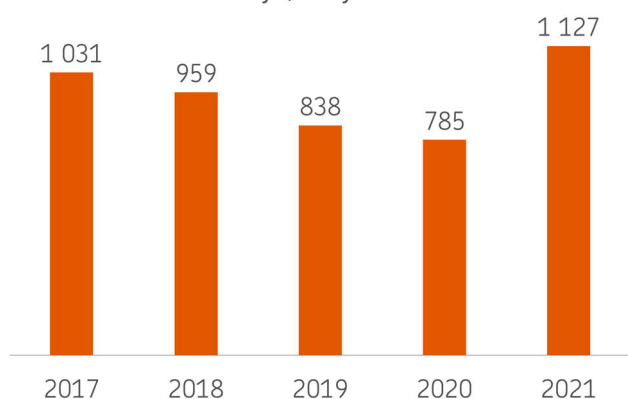
	1–12/2021	1–12/2020	Muutos, %
Tulos ennen veroja, milj. €	1 127	785	43,6
Vähittäispankki	304	115	165,3
Yrityspankki	474	349	35,8
Vakuutus	504	348	44,5
Muu toiminta	-109	3	-
Kertyneet uudet OP-bonukset omistaja-asiakkaille, milj. €	-210	-255	-
Oman pääoman tuotto (ROE), %	6,6	5,0	1,6*
Oman pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	7,8	6,6	1,3*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,54	0,42	0,12*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,64	0,55	0,09*
	31.12.2021	31.12.2020	Muutos, %
CET1-vakavaraisuus, %	18,2	18,9	-0,7*
Luottokanta, mrd. €	96,9	93,6	3,5
Talletukset, mrd. €	75,6	70,9	6,6
Järjestämättömät saamiset vastuista, %**	2,4	2,5	-0,1*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,16	0,23	-0,08*
Omistaja-asiakkaat (1 000)	2 049	2 025	1,2

Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2020 vastaavien jaksoiden lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2020 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

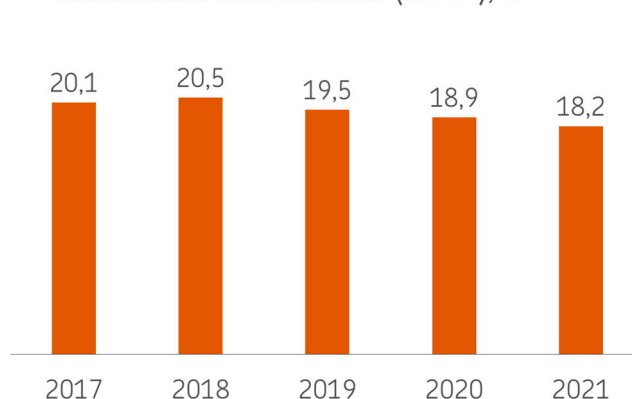
*Suhdeluvun muutos

** Tunnusluvun sisältöä ja nimeä on muutettu Q1/2021. Vertailutiedot on oikaistu. Muutoksesta kerrotaan tarkemmin tilinpäätöstiedotteen Riskiasema-kappaleen Lainahoitojoustot ja järjestämättömät saamiset -taulukon alla.

Tulos ennen veroja, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1), %

Pääjohtaja Timo Ritakallion kommentit

OP Ryhmän vuoden 2021 tulos oli ennätystasolla, 1 127 miljoonaa euroa. Kaikkien kolmen liiketoimintasegmentin – vähittäispankin, yritys pankin ja vakuutuksen – tulokset kasvoivat selvästi vertailuvuodesta. Asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat yhteensä 14 prosenttia nettopalkkiotuottojen, korkokatteen ja vakuutuskatteen hyvän kehityksen myötä. Lisäksi sijoitustoiminnan tuotot kasvoivat vahvasti.

Kulujen kasvu oli hallittua, kun huomioidaan vuonna 2020 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle tehdyn eläkevastuun siirron pienentävä vaikutus vertailuvuoden eläkekuluihin. Ilman tätä vaikutusta kulujen kasvu oli 4 prosenttia. Strategiamme tavoitteen mukaisesti tuotot kasvoivat selvästi nopeammin kuin kulut. Tuottojen kasvu oli yhteensä 17 prosenttia.

Asiakkaidemme luotonhoitokyky säilyi hyvänä, mikä näkyy edellistä vuotta pienempinä saamisten arvonalentumisina. Saamisten arvonalentumiset, 158 miljoonaa euroa, olivat 0,16 prosenttia luotto- ja takauskannasta.

OP Ryhmän vakavaraisuus on edelleen vahvalla tasolla ja Euroopan pankkien parhaimmistoa. CET1-vakavaraisuus oli joulukuun lopussa 18,2 prosenttia.

Asiakkamme olivat vuoden 2021 aikana ennätyskellisen aktiivisia sijoitusmarkkinoilla. OP:n sijoitusrahastoihin tuli lähes 190 000 uutta osuudenomistajaa: kasvu oli 46 prosenttia kaikista uusista Suomeen rekisteröityjen rahastojen osuudenomistajista. OP-Ilmasto oli Suomen suosituin rahasto viime vuonna osuudenomistajilla mitattuna, ja sen osuudenomistajien määrä kasvoi 85 prosenttia. Osana omistaja-asiakkaiden etujen ja hyötyjen uudistusta lanseerasimme alkuvuonna sijoittajan etukokonaisuuden, jolla haluamme kannustaa omistaja-asiakkaitamme vaurastumaan pitkäaikaisella säästämisellä ja sijoittamisella. Kokonaisuudessaan kotitalousasiakkaiden sijoitusvarallisuus kasvoi viime vuonna 16 prosenttia ja pk-yritysasiakkaiden sijoitusvarallisuus 21 prosenttia.

Vastuullinen liiketoiminta on yksi strategisista painopisteistämme. Vastuullisten tuotteiden suosio on kasvanut selvästi sekä sijoittamisessa että rahoituksessa, ja kehitämme niitä jatkuvasti. Myöntämämme vastuullisen yritysrahoituksen vastuut kaksinkertaistuivat 3 miljardiin euroon. Osana vastuullisuusohjelmaamme edistämme suomalaisten taloustaito-osaamista sekä oman talouden hallintaa tukevilla palveluilla että talous- ja digitaitojen opastamisella. Koronapandemian haasteista huolimatta opastimme vuoden aikana taloustaitoja yli 39 000 lapselle ja nuorelle, sekä digitaitoja yli 8 400 henkilölle.

Keskityimme ydinliiketoimintaamme, pankki- ja vakuutusliiketoimintaan. Saimme merkittävät keskusyhteisökonsernin rakennetta yksinkertaistaneet järjestelyt valmiiksi alkuvuonna 2022. Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyi yrityskaupan, jossa Pohjola Sairaala siirtyi Pihlajalinnan omistukseen 1.2.2022.

Osuuspankkien välisiä fuusiohankkeita toteutui vuoden 2021 aikana enemmän kuin yhtenäkkään vuonna aikaisemmin 2000-luvulla. Osuuspankkeja oli vuoden 2021 lopussa 121, kun vuoden 2020 lopussa niitä oli 137. Pääkaupunkiseudulla merkittävä yhdistymishanke on Helsingin Seudun, Itä-Uudenmaan ja Uudenmaan Osuuspankkien päätös yhdistyä entistään kilpailu- ja palvelukykyisemmäksi osuuspankiksi.

Talous jatkoi elpymistä myös vuoden 2021 viimeisellä vuosineljänneksellä, vaikka omikron-virusmuunnoksen aiheuttamat tartunnat alkoivat nousta jyrkästi. Inflaatio kiihtyi yhä vuoden loppua kohti mentäessä, ja keskuspankit kertoivat aikeistaan alkaa kiristää vähitellen rahapolitiikkaa. Rahoitusmarkkinoilla inflaatio- ja korko-odotusten nousu lisäsi epävarmuutta.

Suomen talous on toipunut koronapandemiasta euroaluetta nopeammin. Kotitalouksien taloustilanne on kohentunut myönteisen työllisyyskehityksen myötä. Asuntomarkkinoilla oli vilkas vuosi, vaikka voimakkain nousu alkoi tasaantua loppuvuonna. Yritysten taloustilanne on hyvä, mikä on heijastunut lisääntyneinä investointiaikeina. Talouden näkymät ovat myönteiset mutta epävarmuuden sävyttämät. Riskejä löytyy niin poikkeuksellisesta suhdannetilanteesta kuin talouden ulkopuolisista syistä, kuten koronatilanteesta tai geopolitiikasta.

Asiakkaidemme kiinnostus asuntoluottojen ja asuntoyhteisöluottojen korkojen suojaamiseen on kasvanut korko-odotusten noustessa. Henkilöasiakkaiden asuntoluotoista oli vuoden 2021 lopussa korkosuojattu 29,6 prosenttia, korkosuojauksien painottuessa pitkiin suojausaikoihin ja mataliin korkokattotasoihin.

Jo 120 vuoden ajan OP Ryhmä on tukenut suomalaisten vaurastumista ja hyvinvointia sekä rakentanut kestävästä tulevaisuutta. Tänä vuonna juhliessamme OP Ryhmän 120-vuotiaasta taivalta tarjoamme omistaja-asiakkaillemme mahdollisuuden hyötyä Tuotto-osuuksien 1,2 prosenttiyksikön lisäkorosta, jonka myötä tuottotavoite vuodelle 2022 on 4,45 prosenttia.

Lämmin kiitos asiakkaillemme luottamuksesta sekä henkilöstölle ja hallinnolle erinomaisesta ja tuloksekkaasta yhteistyöstä!

OP Ryhmän tilinpäätöstiedote

1.1.–31.12.2021

OP Ryhmän avainlukuja.....	2
Pääjohtaja Timo Ritakallion kommentit	3
Toimintaympäristö.....	5
Tulos ja tase.....	6
OP Ryhmän toimenpiteet koronaviruspandemiassa (COVID-19)	8
Loka-joulukuun keskeiset tapahtumat.....	9
OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet.....	9
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen.....	10
Asiakkuudet ja asiakasedut.....	10
Vastuullisuus.....	11
Monikanavaiset palvelut.....	12
Vakavaraisuus	13
Riskiasema	15
Segmenttien tulos	21
Vähittäispankki.....	21
Yrityspankki.....	23
Vakuutus	25
Muu toiminta.....	28
Palvelukehittäminen.....	30
Henkilöstö	30
OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset	30
OP Osuuskunnan hallinto	31
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat.....	32
Vuoden 2022 näkymät.....	32
Tunnuslukujen laskentakaavat	34
Vakavaraisuustaulukot	38
Taulukko-osa	
Tuloslaskelma	40
Laaja tuloslaskelma	40
Tase	41
Oman pääoman muutoslaskelma	42
Rahavirtalaskelma	43
Liitetaulukot	44

Toimintaympäristö

Maailmantalous elpyi vuonna 2021 koronapandemian aiheuttamasta kriisistä. Vuoden viimeisellä neljänneksellä talous kasvoi hyvin omikronmuunnoksen aiheuttamasta tartuntojen kasvusta huolimatta. Inflaatio kiihtyi vuoden loppua kohti voimakkaasti ja saavutti useassa maassa nopeimman vauhdin vuosikymmeniin. Euribor-korot pysyivät vakaina, mutta pitkät korot nousivat vuoden aikana maltillisesti.

Suomen BKT ylitti pandemiaa edeltäneen tasonsa jo keväällä, ja elpyminen jatkui hyvää vauhtia syksyllä. Työllisyys on toipunut nopeasti kriisistä, ja työttömyys vähentynyt selvästi. Suomessa inflaatio kiihtyi maltillisemmin kuin euroalueella kokonaisuutena, vaikka nousu oli korkeimmillaan sitten 2010-luvun alkuvuosien. Myös asuntojen hinnat nousivat nopeimmin vuosiin. Vuoden lopulla asuntomarkkinoiden vire alkoi hidastua mutta säilyi vahvana.

Koronatartuntojen kasvu hidastaa talouskasvua vuoden 2022 alussa tilapäisesti, mutta talouden elpyminen jatkuu vuoden aikana. Inflaatio hidastuu mutta säilyy verrattain korkeana. Talouden näkymiä varjostavat koronapandemia, geopolittiset jännitteet ja inflaationäkymiin liittyvä epävarmuus. Euroopan keskuspankki ilmoitti joulukuussa vähentävänsä vähitellen arvopaperiostojaan vuoden 2022 aikana.

Lainakanta kasvoi 3,3 prosenttia vuonna 2021. Kasvu oli vahvinta kotitalousluotoissa ja asuntoyhteisöluotoissa.

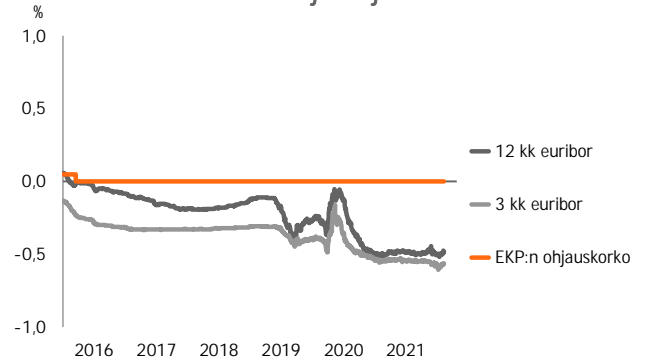
Kotitalouksien lainakasvu oli 4,0 prosenttia, asuntoyhteisöjen 5,9 prosenttia ja yritysluottojen 1,1 prosenttia. Kotitalouslainojen kasvun ajurina toimineiden asuntoluottojen kasvu laantui vuoden loppua kohti ja oli 4,1 prosenttia, kun taas kulutusluottojen kasvu vahvistui ja oli 2,5 prosenttia.

Talletukset kasvoivat 4,7 prosenttia vuonna 2021. Yritystalletukset kasvoivat 10,9 prosenttia ja kotitaloustalletukset 5,1 prosenttia.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen arvo kohosi vuoden 2021 lopussa ennätyskelliseen 158,8 miljardiin euroon. Vuoden aikana rahastoihin sijoitettiin uusia pääomia yhteensä 9,1 miljardin euron edestä. Myös pörssikurssien nousu kasvatti rahastosijoitusten arvoa.

Vakuutustoimialalla vuosi 2021 sujui suotuisissa merkeissä. Talouden toipuminen tuki vakuutusturvan kysyntää, eivätkä koronapandemian vaikutukset heikentäneet vakuutusyhtiöiden kannattavuutta. Myös sijoitusmarkkinan vahva kehitys suosi vakuutusyhtiöitä.

Euriborit ja ohjauskorko

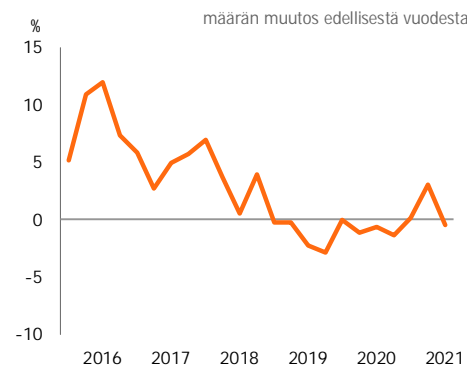
Lähde: Suomen Pankki

BKT

Lahteet: Eurostat, Tilastokeskus

Investoinnit Suomessa

Lähde: Tilastokeskus

Finanssialan volyymikehitys

Lähteet: Suomen Pankki, Suomen Sijoituslaitos Oy

Tulos ja tase

Tulosanalyysi, milj. €	1-12/2021	1-12/2020	Muutos, %	10-12/ 2021	10-12/ 2020	Muutos, %
Tulos ennen veroja	1 127	785	43,6	270	259	4,1
Vähittäispankki	304	115	165,3	80	14	461,8
Yrityspankki	474	349	35,8	119	128	-7,3
Vakuutus	504	348	44,5	123	154	-19,8
Muu toiminta	-109	3	-	-39	-36	-
Tuotot						
Korkokate	1 409	1 284	9,7	438	324	35,3
Vakuutuskate	743	572	29,9	201	95	111,1
Nettopalkkiotuotot	1 034	931	11,0	273	252	8,3
Sijoitustoiminnan nettotuotot	376	184	104,4	123	153	-19,5
Liiketoiminnan muut tuotot	54	132	-58,8	8	11	-31,5
Tuotot yhteensä	3 616	3 103	16,5	1 043	835	24,9
Kulut						
Henkilöstökulut*	914	715	27,9	258	120	114,6
Poistot ja arvonalentumiset	283	273	3,6	91	77	17,8
Liiketoiminnan muut kulut	810	852	-4,9	237	228	4,1
Kulut yhteensä	2 007	1 839	9,1	586	425	37,9
Saamisten arvonalentumiset	-158	-225	-	-63	-42	-
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-118	-3	-	-70	-48	-
Kertyneet uudet OP-bonukset omistaja- asiakkaille	-210	-255	-	-54	-61	-

*Lakisääteisen työeläkevastuun loppuosan siirto laski vuoden 2020 eläkekuluja 96 miljoonaa euroa neljännellä vuosineljänneksellä.

Avainlukuja, milj. €	31.12.2021	31.12.2020	Muutos, %
Luottokanta	96 947	93 644	3,5
Asuntoluotot	41 522	40 036	3,7
Yritysluotot	23 128	22 587	2,4
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	32 297	31 021	4,1
Takauskanta	4 047	3 100	30,5
Muut vastuut	15 314	13 941	9,8
Talletukset	75 612	70 940	6,6
Hallinnoitavat varat (brutto)	111 836	89 126	25,5
Sijoitusrahastot	32 515	27 598	17,8
Instituutioasiakkaat	38 336	25 330	51,3
Private Banking	27 831	24 888	11,8
Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt	13 154	11 310	16,3
Taseen loppusumma	174 110	160 207	8,7
Sijoitusomaisuus	22 945	23 562	-2,6
Vakuutusvelka	8 773	9 374	-6,4
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	34 895	34 706	0,5
Oma pääoma	14 184	13 112	8,2

Tammi–joulukuu

OP Ryhmän tulos ennen veroja oli 1 127 miljoonaa euroa (785). Tulos parani vertailukaudesta 342 miljoonaa euroa. Asiakasliiketoiminnan tuotot eli korkokate, vakuuskate ja nettopalkkiotuotot kasvoivat vahvasti. Lisäksi tulosta paransi sijoitustoiminnan tuottojen kasvu sekä saamisten arvonalentumisten lasku.

Korkokate kasvoi 9,7 prosenttia 1 409 miljoonaan euroon. Vähittäispankki-segmentin korkokate kasvoi 34 miljoonaa euroa, Yrityspankki-segmentin 20 miljoonaa euroa ja Muu toiminta- segmentin 70 miljoonaa euroa. Korkokatetta kasvatti 103 miljoonalla eurolla (18) TLTRO III -rahoituksen EKP:n talletuskoron ylittävä ehdollinen lisämarginaali -0,5 %, joka tuloutettiin IFRS 9 -standardin mukaisesti nettoluotonannon kasvukriteereiden täytyttyä. OP Ryhmän luottokanta kasvoi 3,5 prosenttia 96,9 miljardiin euroon ja talletukset 6,6 prosenttia 75,6 miljardiin euroon. Asiakkaat nostivat katsauskaudella uusia luottoja 26,4 miljardia euroa (22,6).

Vakuuskate kasvoi 29,9 prosenttia 743 miljoonaan euroon. Vakuutus-segmentin vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 3,3 prosenttia 1 555 miljoonaan euroon ja korvauskulut laskivat 2,3 prosenttia 899 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde parani 85,5 prosenttiin (87,8).

Nettopalkkiotuotot olivat 1 034 miljoonaa euroa (931). Rahastojen nettopalkkiotuotot kasvoivat 46 miljoonaa euroa, talletusten nettopalkkiotuotot 20 miljoonaa euroa, henkivakuutuksen kuormitustulo 15 miljoonaa euroa ja maksuliikkeen nettopalkkiotuotot 11 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 192 miljoonaa euroa 376 miljoonaan euroon. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 67 miljoonaa euroa (37), joista myyntivoittoja oli 14 miljoonaa euroa (22).

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 129 miljoonaa euroa (438). Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot laskivat yhteensä 472 miljoonaa euroa johdannaisten käyvän arvon muutosten takia. Markkinamuutoksista johtuvat johdannaisten luotto- ja vastapuoliriskin (CVA) arvonalentumiset paransivat tulosta 15 miljoonaa euroa (-16). Vertailukauden tieto on oikaistu vastaamaan nykyistä laskentaa. Käypään arvoon tuloslaskelman kautta arvostettavien osakkeiden tuotot kasvoivat yhteensä 293 miljoonaa euroa vertailukaudesta. Vertailukaudella koronaviruspandemian alussa osakkeiden käyvät arvot laskivat merkittävästi. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot kasvoivat 75 miljoonaa euroa positiivisten käyvän arvon muutosten vaikutuksesta. Henkivakuutuserät, jotka sisältävät muun muassa vakuutusteknisten erien muutokset, kasvattivat sijoitustoiminnan nettotuottoja 385 miljoonaa euroa 122 miljoonaan euroon.

Osaan vakuutusyhtiöiden oman pääoman ehtoista sijoituksista sovelletaan väliaikaista poikkeusmenettelyä (overlay approach). Väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset esitetään oman pääoman käyvän arvon rahastossa. Väliaikainen poikkeusmenettely laski sijoitustoiminnan tuottoja 118 miljoonaa euroa (-3). Yhteensä sijoitustoiminnasta kirjatut tuotot kasvoivat vertailukaudesta 77 miljoonaa euroa 257 miljoonaan euroon. Kaikista käyvän arvon rahaston kautta kirjattavista rahoitusinstrumenteista kirjattiin myyntivoittoja yhteensä 139 miljoonaa euroa (43). OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 1,7 prosenttia (4,9).

Liiketoiminnan muut tuotot laskivat vertailukaudesta 54 miljoonaan euroon (132). Liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Checkout Finland Oy:n myynti Paytrail Oy:lle 30.4.2021. Vertailukaudella liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Vallilan kiinteistön myynti, josta kirjattiin myyntivoittoa 98 miljoonaa euroa vertailukauden liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluja 2 miljoonaa euroa liiketoiminnan muihin kuluihin. OP Ryhmä jatkaa toimintaansa kiinteistöissä pitkäaikaisella vuokrasopimuksella, ja kiinteistö kirjattiin käyttöoikeusomaisuuseränä taseeseen.

Kulut kasvoivat vertailukaudesta 9,1 prosenttia 2 007 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 27,9 prosenttia 914 miljoonaan euroon tulospalkkiovarausten ja henkilöstömäärän kasvun myötä. Lisäksi lakisäätöiden työeläkevastuun loppuosan siirto vuoden 2020 lopussa laski vertailukauden eläkekuluja 96 miljoonaa euroa. Ilman eläkevastuun siirron vaikutusta kulut kasvoivat 3,7 prosenttia ja henkilöstökulut 12,8 prosenttia. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä kasvoivat 3,6 prosenttia 283 miljoonaan euroon. Arvonalentumispoistoja kirjattiin 10 miljoonaa euroa vertailukautta enemmän.

Liiketoiminnan muut kulut laskivat 4,9 prosenttia 810 miljoonaan euroon. ICT-kulut laskivat 7,8 prosenttia 364 miljoonaan euroon. Vertailukaudella kertaluonteinen investointi tietojärjestelmäympäristöön kasvatti ICT-kuluja. Kehittämisen kuluvaikutus oli 195 miljoonaa euroa (183). Viranomaismaksut kasvoivat 23,1 prosenttia 64 miljoonaan euroon EU:n vakausmaksun kasvettua.

Tulosta heikentäviä, eri tuloslaskelmaeriin kohdistuneita arvonalentumisia luotoista ja saamisista sekä sijoituksista kirjattiin yhteensä 164 miljoonaa euroa (244), joista 158 miljoonaa euroa (225) kirjattiin luotoista ja muista saamisista. Saamisten arvonalentumisia kasvatti erityisesti pitkään järjestämättöminä saamisina olleiden vastuiden arvostamista koskeva tiukennettu käsittely ja riskillisimpien vakuuskohteiden arvojen päivitys. Vertailukaudella asiakkaat hakivat aktiivisesti luottoihin lyhennysvapaita ja maksuaikojen muutoksia koronapandemian takia, mikä yhdessä odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettävien makroekonomisten parametrien muutosten kanssa kasvatti vertailukauden saamisten arvonalentumisia 88 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä käyttöön otettu maksukyvyttömyyden uusi

määritelmä kasvatti käyttöönoton yhteydessä myös vertailukauden saamisten arvonalentumisia 44 miljoonaa euroa. Lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 113 miljoonaa euroa (107). Tappiota koskeva vähennyserä oli katsauskauden lopussa 751 miljoonaa euroa (708). Järjestämättömät saamiset olivat 2,4 prosenttia (2,5) vastuista. Saamisten arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,16 prosenttia (0,23) luotto- ja takauskannasta.

OP Ryhmän tuloverot olivat 224 miljoonaa euroa (144). Efektiivinen verokanta oli 19,8 prosenttia (18,3). Vertailukaudella efektiivistä verokantaa laskivat lakisääteisen työeläkevastuun siirto ja annetut konserniavustukset.

Vahinkovakuutus keskittyy jatkossa ydinliiketoimintaan ja luopuu sairaalaliiketoiminnasta. Pohjola Sairaala luokiteltiin myytävänä olevaksi pitkäaikaiseksi omaisuuseräksi toisella vuosineljänneksellä. Taseeseen kirjatut sairaalatoiminnan varat olivat 8 miljoonaa euroa ja velat 8 miljoonaa euroa katsauskauden lopussa.

OP Ryhmän oma pääoma oli 14,2 miljardia euroa (13,1). Omaan pääomaan sisältyi Tuotto-osuuksia 3,2 miljardia euroa (3,0), josta irtisanottujen Tuotto-osuuksien osuus oli 0,3 miljardia euroa (0,3). Tuotto-osuuksien tuottotavoite vuodelle 2021 on 3,25 prosenttia. Katsauskaudelta kertyneen Tuotto-osuuksille maksettavan koron arvioidaan olevan yhteensä 96 miljoonaa euroa (95). Vuodelta 2020 maksettiin korkoja yhteensä 95 miljoonaa euroa 4.10.2021, ja vuodelta 2019 korkoja maksettiin yhteensä 97 miljoonaa euroa 8.2.2021.

Laaja tulos verojen jälkeen oli 897 miljoonaa euroa (734). Käyvän arvon rahaston muutokset laskivat laajaa tulosta 59 miljoonaa euroa. Vertailukaudella käyvän arvon rahaston muutokset kasvattivat laajaa tulosta 131 miljoonaa euroa.

Loka–joulukuu

Neljännän vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 270 miljoonaa euroa (259). Asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat vahvasti. Lakisääteisen työeläkevastuun siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle kasvatti vertailukauden tulosta 96 miljoonaa euroa.

Tuotot, yhteensä 1 043 miljoonaa euroa, kasvoivat vertailukaudesta 24,9 prosenttia. Korkokate kasvoi vuotta aiemmasta 35,3 prosenttia 438 miljoonaan euroon. Korkokatetta kasvatti 103 miljoonalla eurolla (18) TLTRO III -rahoituksen EKP:n talletuskoron ylittävä ehdollinen lisämarginaali -0,5 %, joka tuloutettiin IFRS 9 -standardin mukaisesti nettoluotonannon kasvukriteereiden täytyttyä. Vakuutuskate kasvoi 111,1 prosenttia 201 miljoonaan euroon. Kuolevuusmallin muutos paransi vakuutuskatetta 42 miljoonaa euroa. Vertailukaudella vakuutusvelan diskonttoron lasku lisäsi korvauskuluja 45 miljoonaa euroa. Nettopalkkiotuotot kasvoivat 8,3 prosenttia 273 miljoonaan euroon.

Yhteensä tuotot sijoitustoiminnasta laskivat 52 miljoonaa euroa 53 miljoonaan euroon. Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 31 miljoonaa euroa (179). Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot laskivat yhteensä 124 miljoonaa euroa johdannaisten käyvän arvon muutosten takia. Henkivakuutuserät, jotka sisältävät muun muassa vakuutusteknisten erien muutokset, kasvattivat sijoitustoiminnan nettotuottoja 50 miljoonaa euroa vertailukaudesta. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot kasvoivat 75 miljoonaa euroa positiivisten käyvän arvon muutosten vaikutuksesta. Väliaikainen poikkeusmenettely laski sijoitustoiminnan tuottoja 70 miljoonaa euroa (-48).

Liiketoiminnan muut tuotot laskivat 3 miljoonaa euroa 8 miljoonaan euroon.

Kulut kasvoivat 37,9 prosenttia 586 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 114,6 prosenttia 258 miljoonaan euroon tulospalkkiovarausten ja henkilöstömäärän kasvun myötä. Lisäksi työeläkevastuun siirto vuoden 2020 lopussa laski OP Ryhmän vertailukauden eläkekuluja 96 miljoonaa euroa. Ilman eläkevastuun siirron vaikutusta kulut kasvoivat 12,5 prosenttia ja henkilöstökulut 19,4 prosenttia. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat vertailukaudesta 17,8 prosenttia 91 miljoonaan euroon. Arvonalentumispoistoja kirjattiin 8 miljoonaa euroa vertailukautta enemmän. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 4,1 prosenttia 237 miljoonaan euroon.

Saamisten arvonalentumiset, 63 miljoonaa euroa, kasvoivat vertailukaudesta 22 miljoonaa euroa. Saamisten arvonalentumisia kasvatti erityisesti pitkään järjestämättöminä saamisina olleiden vastuiden arvostamista koskeva tiukennettu käsittely ja riskillisimpien vakuuskohteiden arvojen päivitys. Lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 15 miljoonaa euroa (25).

Laaja tulos oli 225 miljoonaa euroa (299). Käyvän arvon rahaston muutokset kasvattivat laajaa tulosta 6 miljoonaa euroa (99).

OP Ryhmän toimenpiteet koronaviruspandemiassa (COVID-19)

OP Ryhmä on tarjonnut taloudellista helpotusta lyhennysvapaiden muodossa henkilö- ja yritysasiakkailleen, joiden taloudenhoito on vaikeutunut koronaviruspandemian vuoksi. Kotitalouksille on tarjottu mahdollisuus asuntoluottojen lyhennysvapaaseen enintään 12 kuukauden ajaksi. Yritysten osalta maksuaikojen muutokset arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Lisäksi on hyödynnetty Finnveran tarjoamia takauksia.

Osuuspankit ovat myöntäneet koronapandemian aikana tapauskohtaisesti asiakkailleen lyhyitä vuokran maksuun liittyviä helpotuksia.

OP Ryhmä on varmistanut, että yhteiskunnan näkökulmasta kriittiset palvelut toimivat myös koronapandemian aikana. OP Ryhmä on mahdollistanut henkilöstölleen turvalliset työolosuhteet toimistoissa ja konttoreissa sekä etätöyön tekemisen laajamittaisesti niissä työtehtävissä, missä se on mahdollista.

OP Ryhmä on tukenut UNICEFin työtä Intian heikentyneessä koronatilanteessa. Kampanjassa kerätyt varat ohjataan sairaalatyön tukemiseen sekä testauskapasiteetin kasvattamiseen. Intiassa OP Ryhmälle tekee töitä kumppaneiden kautta noin 600 henkilöä.

Lokakuussa OP Ryhmässä hyväksyttiin tulevaisuuden työnteon eli hybridityön periaatteet. Yhteiset periaatteet auttavat ryhmän työyhteisöjä ja tiimejä suunnittelemaan monimuotoisen ja -paikkaisen työnteon tavat. Jatkossa OP Ryhmässä yhdistellään suunnitelmallisesti lähi- ja etätöitä sujuvasti ja tuottavasti, työn turvallisuus huomioiden. Asiakkaan tarpeet ja liiketoiminnan tavoitteet ohjaavat ensisijaisesti työnteon muotoja ja paikkaa.

Loka–joulukuun keskeiset tapahtumat

OP Ryhmä maksoi vuoden 2020 Tuotto-osuuksien korot lokakuun alussa

OP Ryhmä maksoi Tuotto-osuuksien korot vuodelta 2020 Tuotto-osuuksien haltijoille 4.10.2021. OP Ryhmä noudatti korkojen maksussa Euroopan keskuspankin (EKP) suositusta, joka rajoitti pankkien voitonjakoa ja jonka voimassaolo päättyi 30.9.2021. Tuotto-osuuksille maksettavat korot vuodelta 2020 olivat yhteensä 95 miljoonaa euroa alkuperäisen 3,25 prosentin tuottotavoitteen mukaan. Jatkossa OP Ryhmä palaa voitonjaossaan normaaliin Tuotto-osuuksien korkojen maksuaikatauluun, jossa edellisen vuoden korko maksetaan seuraavan vuoden kesäkuussa maksuedellytysten täytyessä. Tuottotavoite vuodelle 2021 on 3,25 prosenttia. Koron lopullinen määrä vahvistetaan tilikauden päättymisen jälkeen.

Nimityksiä OP Ryhmän keskusyhteisön johtokunnassa

OP Osuuskunnan hallitus on 26.10.2021 nimittänyt riskienhallintajohtaja Markku Pehkosen OP Osuuskunnan johtokunnan jäseneksi 1.1.2022 alkaen. Markku Pehkonen on toiminut OP Ryhmän riskienhallintajohtajana vuodesta 2018.

OP Ryhmän Vakuutusasiakkaat-segmentin liiketoimintajohtajaksi ja Pohjola Vakuutuksen toimitusjohtajaksi on nimitetty OP Ryhmän talous- ja rahoitusjohtaja Vesa Aho. Aho aloittaa Pohjola Vakuutuksen toimitusjohtajana 1.3.2022. Uudessa tehtävässään hän jatkaa myös OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenenä. Pohjola Vakuutuksen nykyinen toimitusjohtaja Olli Lehtilä siirtyy uuden Uudenmaan Osuuskunnan toimitusjohtajaksi.

OP Ryhmän talous- ja rahoitusjohtajaksi on nimitetty Mikko Timonen 1.3.2022 alkaen. Tällä hetkellä Timonen toimii OP Ryhmässä Yrityspankin talouden ohjauksesta vastaavana johtajana. Timosesta tulee tehtävän myötä OP Osuuskunnan johtokunnan jäsen.

OP Ryhmä nostaa vuoden 2022 Tuotto-osuuksien tuottotavoitetta juhluvuoden kunniaksi

OP Ryhmä juhlistaa 120-vuotista taivaltaan nostamalla omistaja-asiakkaidensa Tuotto-osuuksien tuottotavoitetta 1,20 prosenttiyksiköllä. Lisäkoron myötä Tuotto-osuuden tuottotavoite on vuonna 2022 yhteensä 4,45 prosenttia. Koron maksaminen ja sen määrä riippuvat osuuskunnan toiminnan tuloksellisuudesta.

OP Yrityspankki Oyj:n osittaisjakautuminen

OP Yrityspankki Oyj on jakautunut osittaisjakautumisella 29.11.2021 siten, että OP Yrityspankki Oyj:n vahinkovakuutusliiketoimintaa harjoittavan tytäryhtiön, Pohjola Vakuutus Oy:n, osakkeet on siirretty OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Rakennejärjestelyn tavoitteena on yksinkertaistaa OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin rakennetta ja hallintoa sekä selkeyttää johtamista. Järjestelyllä ei ollut vaikutusta OP Ryhmän vakavaraisuuteen, tulokseen tai liiketoimintasegmentteihin.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet

OP Ryhmän strategiaprozessissa strategiaa muodostetaan, uudistetaan ja toteutetaan jatkuvasti. Toimintaympäristöä ja toimintamallia arvioidaan systemaattisesti, jotta kyetään tekemään tarvittaessa uusia strategisia valintoja ja toteuttamaan ne.

OP Ryhmän perustehtävä, arvot, visio ja strategian painopisteet ovat kokonaisuus, jossa osat täydentävät toisiaan. OP Ryhmän visio on olla johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä Suomessa. Toimintaympäristön jatkuva seuranta ja strategiset painopisteet auttavat yhteisen vision saavuttamisessa ja ohjaavat kaikkea tekemistä.

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvisti ryhmän strategian kokouksessaan 25.8.2021. Päivitetystä strategiasta määriteltiin OP Ryhmän keskeiset strategiset painopisteet lähivuosille. Painopisteet ovat:

- arvoa asiakkaille
- kannattava kasvu
- laadukas ja tehokas toiminta
- vastuullinen liiketoiminta
- osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto on vahvistanut 30.10.2019 OP Ryhmän pitkän aikavälin strategiset tavoitteet. Tavoitteet ovat olleet voimassa 1.1.2020 alkaen.

Hallintoneuvosto on 25.8.2021 tarkentanut bränditason suosittelun pitkän aikavälin tavoitetta siten, että NPS-tavoite on jaettu erikseen pankki- ja vakuutusliiketoimintaan.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet	31.12. 2021	31.12. 2020	Tavoite 2025
Oman pääoman tuotto (ROE ilman OP-bonusia), %	7,8	6,6	8,0
CET1-vakavaraisuus, %	18,2	18,9	väh. CET1-vakavaraisuusvaade + 4 %-yks.*
Bränditason suosittelu, NPS (Net Promoter Score, henkilö- ja yritysasiakkaat)**	Pankki: 27 Vakuutus: 16	Pankki: 29 Vakuutus: 17	Pankki: 30 Vakuutus: 20
Luottoluokitus	AA-/Aa3	AA-/Aa3	väh. tasolla AA-/Aa3

*OP Ryhmän tavoite CET1-vakavaraisuudelle on vähintään CET1-vakavaraisuusvaade lisättyinä neljällä prosenttiyksiköllä. Joulukuun lopun vakavaraisuusvaateella laskettu CET1-tavoite oli 13,7 prosenttia.

**Vuoden neljännesvuosien keskiarvo

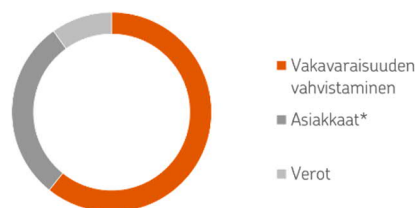
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen

OP Ryhmän perustehtävänä on edistää omistaja-asiakkaidensa ja toimintaympäristönsä kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Ryhmän toiminta perustuu osuustoiminnallisiin arvoihin, vahvaan vakavaraisuuteen, osaavaan riskienhallintaan ja asiakkaiden kunnioittamiseen. OP Ryhmän arvot ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen.

Tuloksen käyttö

Osuustoiminnallisena yrityksenä OP Ryhmän tavoitteena ei ole voiton maksimointi omistajille, vaan osuuskunnan omistaja-asiakkaiden tarvitsemien palvelujen tuottaminen mahdollisimman tehokkaasti. Yhteinen menestys käytetään omistaja-asiakkaiden hyväksi keskittämistuina ja muina taloudellisina etuina sekä palvelukyvyyn ylläpitona ja kehittämisenä.

Arvio OP Ryhmän vuoden 2021 tuloksen käytöstä, joka vahvistetaan tilikauden päättymisen jälkeen:

*) Asiakkaat = OP-bonukset, alennukset ja Tuotto-osuuksien korot omistaja-asiakkaille

OP Ryhmän perustehtävän menestyksekkäs toteuttaminen vaatii vahvaa vakavaraisuutta, jota edellyttävät myös kasvavat viranomaisvaatimukset. Vakavaraisuuden vahvistaminen vaatii ryhmältä tehokkuutta ja tuloksetekokykyä myös jatkossa. Omistaja-asiakkaille palautettavan osuuden lisäksi merkittävä osa liiketoiminnan tuloksesta käytetään OP Ryhmän vakavaraisuuden vahvistamiseen.

Osuustoiminnallisen yrityksen peruseriaatteen mukaisesti hyöty jaetaan sen mukaan, kuinka paljon kukin jäsen osuuskunnan palveluita käyttää. Omistaja-asiakkaiden etukokonaisuuden muodostavat asiointin määrän perusteella kertyvät OP-bonukset sekä pankkipalveluista, vakuutuksista sekä säästämisen ja sijoittamisen palveluista annettavat edut ja alennukset. Omistaja-asiakkailta on myös mahdollisuus sijoittaa omaan osuuspankkiinsa Tuotto-osuuksien kautta. Tuotto-osuuksille maksetaan vuosittain korkoa pankkien voitonjakona.

Tuloksesta maksetuilla veroilla mitattuna OP Ryhmä on yksi Suomen suurimmista veronmaksajista. Merkittävänä veronmaksajana OP on edistämässä koko Suomen menestystä.

Asiakkuudet ja asiakasedut

OP Ryhmän omistaja-asiakkaiden määrä oli katsauskauden lopussa 2,0 miljoonaa (2,0). Omistaja-asiakkaiden määrä kasvoi 24 000 asiakkaalla.

Pankkiasiakkaita oli 3,6 miljoonaa (3,6). Vähittäispankilla oli 3,3 miljoonaa (3,3) ja Yrityspankilla 0,3 miljoonaa asiakasta (0,3). Vahinkovakuutusasiakkaita oli 1,6 miljoonaa (1,6) ja henkivakuutusasiakkaita 0,4 miljoonaa (0,4).

Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä oli 1,3 miljoonaa (1,3).

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden sijoitukset osuuspankkien Tuotto- ja jäsenosuuksiin olivat yhteensä 3,4 miljardia euroa (3,2).

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden pankki-, vakuutus- ja varallisuudenhoitoasioinnista kertyy OP-bonusia. Tammi-joulukuussa kertyneiden uusien bonusien arvo oli yhteensä 210 miljoonaa euroa (255). OP-bonusien kerrytykseen tehtiin 1.11.2020 alkaen muutoksia. Katsauskaudella OP-bonusia käytettiin pankki- ja varallisuudenhoitopalveluihin yhteensä 107 miljoonaa euroa (119) ja

vahinkovakuutus tuotteiden vakuutusmaksuihin 112 miljoonaa euroa (130).

Omistaja-asiakkaat hyötyivät vähittäispankkitoiminnan päivittäispalvelupaketin alennetusta hinnasta 57 miljoonaa euroa (27). Omistaja-asiakkaille annettiin 58 miljoonaa euroa (66) vahinkovakuutuksen keskittämisalennuksia. Lisäksi omistaja-asiakkaat ostivat, myivät ja vaihtoivat suurinta osaa rahastoista ilman erillisiä kuluja. Edun arvo oli 7 miljoonaa euroa (6).

Edellä mainitut OP-bonukset ja asiakasedut olivat yhteenlaskettuna 332 miljoonaa euroa (354) eli 22,8 prosenttia (31,1) OP Ryhmän tuloksesta ennen veroja ja myönnettyjä etuja.

Vuodelta 2020 kertyneen Tuotto-osuuksille maksetun koron määrä oli yhteensä 95 miljoonaa euroa (97). Vuoden 2021 Tuotto-osuuksien tuottotavoite oli 3,25 prosentin korko (3,25). Katsauskaudelta kertyneen Tuotto-osuuksille maksettavan koron arvioidaan olevan yhteensä 96 miljoonaa euroa (95).

Vastuullisuus

Vastuullisuus on kiinteä osa OP Ryhmän liiketoimintaa ja strategiaa. Vastuullinen liiketoiminta on yksi OP Ryhmän strategisista painopisteistä. OP Ryhmän tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä toimialallaan Suomessa. OP Ryhmän vastuullisuusohjelma rakentuu neljän teeman ympärille: vahvistamme suomalaisten taloustaitoja, edistämme kestävästä taloudesta, tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä sekä käytämme tietopääomaamme vastuullisesti.

OP Ryhmä on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta ihmisoikeuksista, työelämän oikeuksista, ympäristöperiaatteista ja korruption torjunnasta. OP on sitoutunut noudattamaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita. OP Ryhmä on allekirjoittanut perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman Finance Initiativen (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet.

Monimuotoisuuden edistämiseksi OP Ryhmän tavoitteena on, että molempien sukupuolien osuus määritellyissä johtajatehtävissä on vähintään 40 prosenttia. Joulukuun lopussa naisten osuus oli 30 prosenttia (28).

Vastuullisuuden loka–joulukuun keskeiset tapahtumat

Lokakuussa OP Ryhmä kutsui osuuspankkien omistaja-asiakkaat vaikuttamaan oman osuuspankkinsa vastuullisuustekojen valintaan. Ehdotukset kerättiin ensimmäistä kertaa Kaikkien aikojen tekoja -verkkokyselyllä. Vastauksia tuli yhteensä yli 40 000. Verkkokyselyn teemat olivat kaikille osuuspankeille yhteiset, ja ne oli johdettu OP Ryhmän vastuullisuusohjelmasta. Teemoista omistaja-asiakkaat antoivat eniten ääniä nuorten työllistymisen ja koulutuksen tukemiselle ja toiseksi eniten teoille ympäristön ja luonnon hyväksi.

Lokakuussa OP Yrityspankki sitoutui yritysluottosalkkujensa hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä ja OP Varainhoito sitoutui yhdessä OP-Rahastoyhtiön kanssa hoitamiensa rahastojen osalta hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä. Lisäksi yhtiöt tiukensivat kivihiltä koskevia toimia rahoitus- ja sijoitustoiminnassaan. OP Yrityspankki luo parhaillaan tiekarttaa päästöjen vähentämiseksi merkittävästi jo ennen vuotta 2050, erityisesti yritysrahoituksen päämarkkina-alueella Suomessa. Lisäksi OP Varainhoito puolittaa hoitamiensa rahastojen kasvihuonekaasujen päästöintensiteetin vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2019 tasoon.

OP Ryhmä on jo aikaisemmin asettanut tavoitteekseen olla hiilineutraali omien suorien sekä energian käytöstä aiheutuvien päästöjen osalta vuoteen 2025 mennessä.

Joulukuussa OP Ryhmän ilmastotyö sai vuosittaisessa kansainvälisessä CDP-ilmastoarvioinnissa arvonsanaksi A- jo kolmatta kertaa peräkkäin.

OP Ryhmässä on kaksi kansainvälisten periaatteiden pohjalta kehitettyä vastuullisen yritysrahoituksen tuotetta: vihreä laina ja kestävyyskriteerilaina. Vihreissä lainoissa yritysasiakas sitoutuu käyttämään lainatut varat määriteltyihin kohteisiin, kun taas kestävyyskriteerilainoissa yritysasiakas sitoutuu yhdessä valittaviin vastuullisuustavoitteisiin lainanmyynnön yhteydessä. Kestävyyskriteerilainan vastuullisuustavoitteet vaikuttavat lainan marginaaliin. Näiden lainojen ja limiittien yhteenlasketut vastuut kasvoivat vuoden 2021 aikana 3,0 miljardiin euroon (1,5).

OP Ryhmällä on neljä vastuullista teemarahastoa: OP-Kestävä Maailma, OP-Ilmasto, OP-Puhdas Vesi ja OP-Vähähiilinen Maailma. Teemarahastojen lisäksi vastuullisia rahastoja ovat indeksirahastot sekä OP Sijoituskumppani -palvelun OP-Tavoite-rahastot. Vastuullisten rahastojen hallinnoitavat varat olivat vuoden 2021 lopussa 8,8 miljardia euroa (4,9).

Vuonna 2021 OP Ryhmä jatkoi pitkäjänteistä työtä suomalaisten taloustaitojen vahvistamiseksi. Koronapandemian aiheuttamista haasteista huolimatta OP opetti taloustaitoja yli 39 000 lapselle ja nuorelle (51 000) osin verkkototeutuksina. Senioreiden digiopastuksissa kohdattiin yhteensä yli 8 400 ihmistä (4 500).

Taksonomiakelpoisuus

Vuonna 2021 voimaan tulleella EU:n kestävän rahoituksen taksonomialuokittelulla on tavoitteena määritellä rahoitus- ja sijoituskohteiden kestävyys. Alla esitetään EU:n taksonomian mukaisia tietoja OP Ryhmästä vuodelta 2021. Taksonomiakelpoisista varoista esitetään tulevina vuosina kestävän rahoituksen tunnuslukuja.

Asuntoluotot ovat taksonomiasäätelyssä luokiteltuihin taloudellisiin toimintoihin kohdistuvia eli taksonomiakelpoisia.

31.12.2021	Milj. €	Osuus taseen varoista, %	Taksonomiakelpoiset, %
Asuntoluotot	41 522	23,8	100,0

Vakuutustoiminnasta raportoidaan vuodelta 2021 taksonomiakelpoisten vahinkovakuutukseen liittyvien taloudellisten toimintojen osuudet. Taksonomiakelpoisia ovat vakuutus sopimukset, jotka kuuluvat EU:n taksonomiakriteeristöä lueteltuihin vakuutuslajeihin ja joissa vakuutusehtojen perusteella korvataan vahinkoja, jotka aiheutuvat ilmastonmuutokseen liittyvistä uhkista. Mittarina käytetään bruttovakuutusmaksutuloa. Jälleenvakuutuksen taksonomiakelpoinen osuus raportoidaan vapaaehtoisesti, ja se perustuu arvioon.

Vakuutustoiminta, 1–12/2021	Milj. €	%
Vahinkovakuutuksen bruttovakuutusmaksutulo	1 543	100,0
Taksonomiakelpoinen	1 357	87,9
Ei-taksonomiakelpoinen	186	12,1
Jälleenvakuutuksen bruttovakuutusmaksutulo	70	100,0
Taksonomiakelpoinen	49	70,5
Ei-taksonomiakelpoinen	21	29,5

Muiden toimintojen osalta OP Ryhmä raportoi vapaaehtoisesti arvon EU:n taksonomian mukaisten erien taksonomiakelpoisuudesta.

31.12.2021	Milj. €	Osuus taseen varoista, %	Taksonomiakelpoiset, %
Yritysrahoitus, NFRD-vastuut*	7 802	4,5	33,1
Vahinkovakuutuksen sijoitukset**	4 235	2,4	37,3
Henkivakuutuksen sijoitukset**	19 473	11,2	12,9
Pankkitoiminnan saamistodistukset***	7 899	4,5	3,4
Yhteensä	39 409	22,6	

*NFRD-velvolliset yhtiöt (Non-financial Reporting Directive, direktiivi muun kuin taloudellista tiedon raportoinnista) sisältää yli 500 henkilöä työllistävät listatut eurooppalaiset yritykset. Yritysrahoituksen osalta tiedot on rajattu vain kotimaisiin yrityksiin.

**Sijoitusten käypä arvo. Henkivakuutuksen sijoitukset sisältävät myös sijoitussidonnaiset sijoitukset ja eriytetyt taseet.

***Ei sisällä kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä saamistodistuksia.

Yhtiöitä koskevat taksonomialuvut perustuvat ulkopuolisen toimittajan tekemiin arvioihin OP Ryhmän asiakkaiden toimintojen ja sijoitusten kohteena olevien toimintojen taksonomiakelpoisuudesta. Toimittaja on arvioinut yhtiöiden liiketoimintaa ja arvioinnin perusteella päätelty taksonomiakelpoisuuden. OP Ryhmä ei ole tehnyt arvioita eikä kerännyt tietoja asiakkailta tai sijoituskohteilta. Yhtiöiden viralliset taksonomiakelpoisuustiedot eivät ole vielä saatavilla. Raportointi tarkentuu tulevina vuosina, kun arvioiden sijaan

voidaan hyödyntää rahoitettavien ja sijoitusten kohteena olevien yritysten itse raportoimaa tietoa.

Taseen tietoja, 31.12.2021	Milj. €	Osuus taseen varoista, %
Taseen varat yhteensä	174 110	100,0
Saamiset valtioilta, keskuspankeilta ja ylikansallisilta liikkeeseenlaskijoilta	36 236	20,8
Johdannais sopimukset, varat	3 467	2,0
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat	409	0,2
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	283	0,2

OP Ryhmän toimintakertomuksessa 2021 julkaistaan tilinpäätöstiedotetta täydentäviä EU:n taksonomia-asetuksen mukaisia tietoja.

Monikanavaiset palvelut

OP Ryhmän monikanavainen palveluverkosto koostuu verkko-, mobiili-, konttori- ja puhelinpalveluista. OP:n mobiilikavalla (OP-mobiili, OP-yritysmobiili, OP Junior) oli joulukuussa noin 1,3 miljoonaa aktiivista käyttäjää (1,2). Henkilökohtaista asiakaspalvelua tarjotaan sekä konttoreissa että digitaalisesti.

Mobiili- ja verkkopalvelut, milj. kirjautumista	1–12/2021	1–12/2020	Muutos, %
OP-mobiili	481,3	403,8	19,2
OP-yritysmobiili	20,9	15,2	36,9
Pivo	44,4	43,7	1,7
Op.fi	53,4	68,1	-21,5
	31.12.2021	31.12.2020	Muutos, %
Siirto-maksu, rekisteröityneet asiakkaat (OP)	1 054 931	899 402	17,3

Helmikuussa OP lanseerasi uuden tekstiviestipalvelun asiakkailleen. OP Tiliviesti lähettää automaattisesti tekstiviestin asiakkaan puhelimeen kaikista tilin tapahtumista.

Maaliskuussa OP toi Apple Pay -palvelun asiakkaidensa käyttöön Suomessa. Palvelun avulla voi maksaa ostoksia iPhoneilla, iPadilla, Apple Watchilla tai Mac-tietokoneella. Asiakkaat ovat ottaneet palvelun nopeasti käyttöön.

OP Ryhmällä on kattava konttoriverkosto, johon kuuluu 324 toimipaikkaa (342) ympäri maata. Oman konttoriverkoston toimintaa tukee lisäksi laaja asiamies- ja kumppanuusverkosto, jonka merkitys on erityisen suuri vahinkovakuutusten myynnissä.

OP Ryhmä on laajasti läsnä yleisimmässä sosiaalisen median kanavissa, joissa sillä on yhteensä noin 630 000 seuraajaa (570 000). OP Ryhmän valtakunnallisten some-tilien lisäksi

monilla osuuspankeilla on omia sosiaalisen median tilejä, joilla ne jakavat paikallisille asiakkaille suunnattuja julkaisuja.

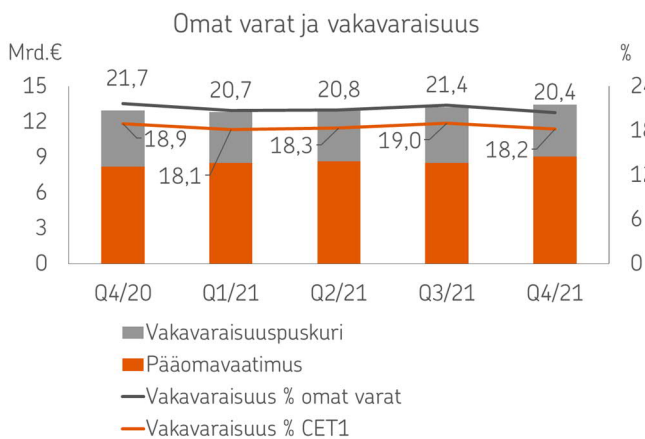
Vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

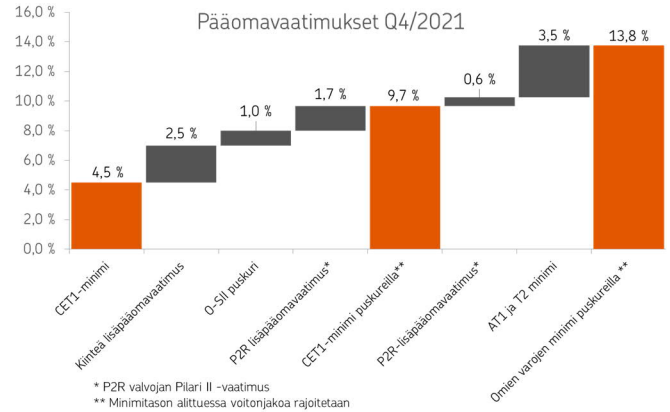
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP Ryhmän omat varat ylittivät laissa määritellyn vähimmäismäärän 4,5 miljardilla eurolla (4,4). Pankkitoiminnan pääomavaatimus oli ennallaan 13,8 prosentissa riskipainotetuista eristä laskettuna. Ryhmän omien varojen määrä suhteessa vähimmäispääomavaatimukseen oli 146 prosenttia (150). Pankkitoiminnan lisäpääomavaatimusten ja vakuutusyhtiöiden pääomavaatimusten seurauksena Rava-vakavaraisuuden minimitaso, 100 prosenttia, kuvaa tasoa, jonka puitteissa ryhmittymä voi toimia ilman puskurien alituksesta seuraavia viranomaisveloitteita.

Luottolaitosvakavaraisuus

OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus oli 18,2 prosenttia (18,9). Suhdelukuun vaikuttivat alentavasti EKP:n päätös, joka kasvatti yritysvastuiden riskipainotettuja eräiä, sekä riskipainotettujen erien määrän ennakoiva lisäys, jolla huomioitiin tulevia muutoksia sisäisten mallien soveltamisalaan ja vakuutusyhtiöiden riskipainojen laskennassa käytettävään menetelmään. Hyvä tuloskehitys ja Tuotto-osuuksien liikkeeseenlaskut nostivat suhdelukua.

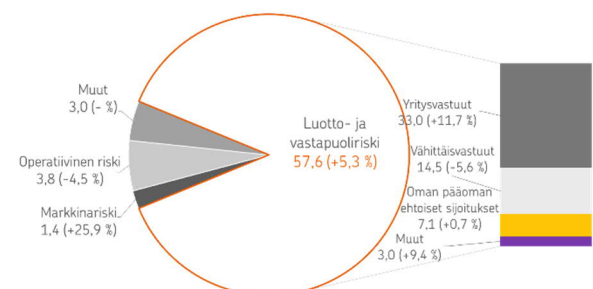
OP Ryhmän luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteeseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus, 1 prosentin O-SII-lisäpääomavaatimus ja EKP:n P2R-vaatimus nostavat alarajan kokonaisvakavaraisuussuhteelle käytännössä 13,8 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 9,7 prosenttiin.

OP Ryhmän luottolaitostoiminnan ydinpääoma oli 12,0 miljardia euroa (11,3). Ydinpääomaan vaikutti positiivisesti pankkitoiminnan tulos ja Tuotto-osuuksien liikkeeseenlaskut. Tuotto-osuuksien määrä ydinpääomissa oli 3,1 miljardia euroa (2,8).

Kokonaisriski oli 65,7 miljardia euroa (59,7) eli 10 prosenttia suurempi kuin vuodenvaihteessa. Maaliskuussa EKP asetti yritysvastuiden sisäisten mallien läpikäynnin (TRIM, Targeted Review of Internal Models) perusteella yritysvastuille parametrikertoimen, joka kasvatti yritysvastuiden riskipainotettuja eräiä. OP Ryhmä lisäsi maaliskuussa vähittäisvastuiden luottovasta-arvokertoimeen konservatiivisuutta, joka kasvatti vähittäisvastuiden riskipainotettuja eräiä. Kesäkuussa tuli voimaan EU:n vakavaraisuusasetuksen muutos (CRR2), joka kasvatti johdannaisten vastapuoliriskiä ennakoivien mukaisesti. Syyskuussa OP Ryhmä otti käyttöön kalibroidut parametrit vähittäis- ja yritys vastuissa. Parametrien käyttöönotto kasvatti hieman riskipainotettuja eräiä ja pienensi hieman odotettua tappiota. Joulukuussa OP Ryhmä lisäsi riskipainotettujen erien määrää ennakoivasti huomioimaan tulevia muutoksia sisäisten mallien (IRBA) soveltamisalaan ja vakuutusyhtiöiden riskipainojen laskennassa käytettävään menetelmään. Riskipainotettujen erien ennakoiva lisäys heikensi CET1-vakavaraisuutta noin 1,0 prosenttiyksikköä.

Kokonaisriski 31.12.2021
yhteensä 65,7 mrd.€
(muutos vuoden alusta 10,1 %)

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina erinä EKP:n luvan mukaisesti. Oman pääomän ehtoisin sijoituksiin

sisältyy ryhmän sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 6,8 miljardia euroa.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti joulukuussa 2021 edelleen olla asettamatta pankeille syklistä vähentävää lisäpääomavaatimusta.

OP Ryhmän pankkitoiminnan vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) oli 7,4 prosenttia (7,8). Suhdeluku laski keskuspankkitalletusten kasvun myötä. Sääntelyn minimitaso on 3 prosenttia.

OP Ryhmä käy EKP:n kanssa keskustelua sisäisten mallien (IRBA, Internal Ratings-Based Approach) soveltamisen laajuuden uudelleenarvioinnista. Muutoksen arvioitu vaikutus on lisätty riskipainotettuihin eriin, mutta lopullinen vaikutus ja käyttöönottojen aikataulu tarkentuvat valvojan kanssa käytävien keskustelujen ja IRBA-laajuuden muutokseen liittyvän lupaprosessin myötä.

EU:n vakavaraisuusasetuksen muutoksilla (CRR3), jotka implementoivat lopullisen Basel III -sääntelyn EU:ssa, ei arvioida olevan olennaista vaikutusta OP Ryhmän vakavaraisuuteen.

OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 31.12.2021 julkaistaan viikolla 10 englanniksi.

Vakuutus

Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuusaste on vahva. Omia varoja vahvisti hyvä vakuutustekninen kate ja sijoitusten arvonnousu. Pääomavaadetta kasvatti markkinariskien kasvu. Myös korkotason nousu vahvisti osaltaan vakavaraisuutta.

	Vahinkovakuutus		Henkivakuutus	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
Omat varat, milj. €*	1 464	1 205	1 656	1 436
Pääomavaade, milj. €*	840	762	833	746
Solvenssisuhde, %*	174	158	199	193
Solvenssisuhde, % (ilman siirtymäsäännöstä)	174	158	173	161

*siirtymäsäännökset huomioiden

EKP:n valvonta

OP Ryhmä on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa.

OP Ryhmä sai 25.4.2019 EKP:n päätöksen kiinteistövakuudellisten vähittäisvastuiden riskipainojen korotuksista osana sisäisten mallien läpikäyntiä (TRIM). Korotukset ovat voimassa toistaiseksi, kunnes päätöksessä esitetyt laadulliset vaatimukset on täytetty.

OP Ryhmä sai 19.2.2020 EKP:n päätöksen maksukyvyttömyyden määritelmän muutoksesta, jossa yritys- ja vähittäisvastuille asetettiin riskipainokertoimet. Riskipainokertoimet ovat voimassa, kunnes päätöksessä esitetyt laadulliset vaatimukset on täytetty.

OP Ryhmä sai 11.12.2020 EKP:n päätöksen vähittäisvastuiden riskipainojen korotuksista. Päätös korvasi aikaisemman 2.2.2017 annetun päätöksen.

OP Ryhmä sai 18.3.2021 EKP:n päätöksen yritysvastuiden riskiparametrin korotuksesta. Riskiparametrikertoimen on voimassa, kunnes päätöksessä esitetyt laadulliset vaatimukset on täytetty.

EKP on asettanut OP Ryhmälle valvojan arviointiin (SREP) perustuvan pääomavaatimuksen. EKP:n asettama lisäpääomavaatimus (P2R) on 2,25 prosenttia 1.1.2020 alkaen.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevan sääntelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). SRB on vahvistanut OP Ryhmän kriisinratkaisustrategian, jossa kriisinratkaisutoimet kohdistettaisiin OP-yhteenliittymään ja kriisinratkaisutilanteessa muodostettavaan uuteen OP Yrityspankkiin.

Kriisinratkaisuviranomainen päivitti 14.5.2021 OP Ryhmän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen MREL-vaateen (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities). Päivitetty MREL-vaade on 25,8 prosenttia kokonaisriskin (RWA) määrästä ja 10,12 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden (LRE) määrästä. Vaade tuli voimaan 1.1.2022.

Osana MREL-vaadetta kriisinratkaisuviranomainen on asettanut OP Ryhmälle EU:n kriisinratkaisuasetauksen mukaisen uuden subordinaatiovaateen. Subordinaatiovaateen perusteella määräytyy, kuinka suuri osa MREL-vaateesta on täytettävä omilla varoilla tai heikommassa etuoikeusasemassa olevilla veloilla. MREL-vaadetta täydentävä subordinaatiovaade on vuoden 2022 alusta alkaen 22 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 10,11 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. Vuoden 2024 alusta alkaen subordinaatiovaade on 24 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 10,12 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. Vaateisiin sisältyy 3,5 prosenttia lisäpääomavaatimuksia (CBR, Combined Buffer Requirement).

OP Ryhmän puskurin MREL-vaateeseen oli 6,5 miljardia euroa ja subordinaatiovaateeseen 1,1 miljardia euroa. MREL-vaade oli RWA-perusteinen ja subordinaatiovaade LRE-perusteinen. OP Ryhmän liikkeeseen laskemien senior non-preferred

(SNP) -ehtoisten joukkovelkakirjalainojen määrä oli 3,9 miljardia euroa. SNP-lainat kattavat subordinaatiovaadetta.

Riskiasema

OP Ryhmän riskinoton lähtökohtana on, että OP Ryhmä ottaa kantaakseen pääosin ryhmän perustehtävän hoitamisesta syntyviä riskejä. Riskinotossaan OP Ryhmä korostaa maltillisuutta, vastuullisuutta ja huolellista toimintatapaa. Riskinottoa suunnataan ja rajataan toimivan johdon valmistelemissa ja ylimmän johdon hyväksymillä periaatteilla ja limiiteillä.

Menestyksekkäälle toiminnalle on luotu pohja, kun luottamus pääoman, finanssipääomien ja likviditeetin lisäksi OP Ryhmällä on käytettävissä monipuolista tietoa asiakkaiden tulevaisuuteen vaikuttavista tekijöistä sekä osaamista käyttää tätä tietoa. Riskinotto perustuu siihen, että ymmärretään asiakkaiden tulevaan toimintaan ja menestykseen vaikuttavat seikat sekä nykyisen kaltaisessa toimintaympäristössä että tilanteissa, joissa toimintaympäristöön kohdistuu äkillinen shokki tai trendinomainen muutos.

Toimintaympäristöä analysoidaan osana jatkuvaa strategiaprosessia. Megatrendit ja tulevaisuudenkuvat strategian taustalla heijastavat muutosvoimia, jotka vaikuttavat OP Ryhmän ja sen asiakkaiden arkeen, olosuhteisiin ja tulevaisuuteen. Tällaisia toimintaympäristöä muovaavia tekijöitä ovat muun muassa kestävä kehitys ja vastuullisuus (ESG), väestön demografinen muutos ja teknologian nopea kehitys.

Esimerkiksi ilmasto- ja ympäristömuutoksia tarkastellaan huolellisesti, jotta ymmärretään niiden vaikutukset asiakkaiden tulevaan menestykseen. Neuvonnalla ja liiketoimintapäätöksillä rohkaistaan asiakkaita kehittämään tulevaisuuden kestävä ja menestyvä liiketoimintaa. Samalla varmistetaan, että OP Ryhmän toiminta on pitkällä tähtäimellä kannattavaa ja arvojen mukaista.

OP Ryhmän liiketoiminta kattaa laajasti finanssisektorin eri osa-alueet, joten taloudellisen toimintaympäristön ulkopuolelta tulevien yllättävien shokkien suorat ja epäsuorat vaikutukset OP Ryhmän asiakkaiden menestykseen sekä OP Ryhmän toimitiloihin, tietotekniseen infrastruktuuriin ja henkilökuntaan voivat olla moninaiset. Realisoituessaan ne voivat vaikuttaa riskiasemaan, pääomitukseseen, likviditeettiin ja päivittäisen toiminnan jatkuvuuteen useilla tavoilla. Tällaisten potentiaalisten shokkien vaikutuksia tehdään näkyviksi skenaariotyöskentelyn keinoin.

Ryhmätasolla operatiiviset riskit pysyivät hyvin hallinnassa, ja niiden toteutumista aiheutui 10 miljoonan euron (8) bruttotappiot. Koronapandemian vaikutukset OP Ryhmän operatiivisiin riskeihin olivat katsauskaudella lieviä kohdistuen pääasiassa osuuspankkeihin. Muiden riskien osalta riskiasemaa käydään läpi tarkemmin liiketoimintoittain.

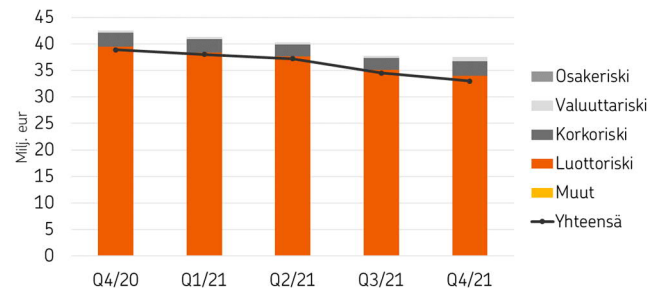
Vähittäispankki ja Yrityspankki

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariski.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi koronaviruspandemiasta huolimatta vakaana ja riskitasoltaan maltillisena.

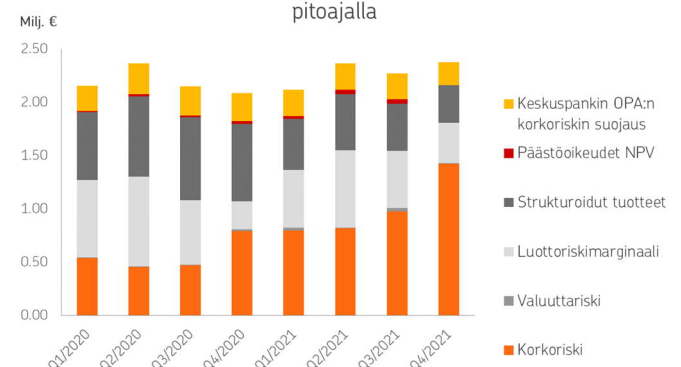
Yrityspankin pitkäaikaisten sijoitusten markkinariskitaso on laskenut katsauskaudella. Omaisuuslajijakaumaan ei tehty merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Sijoitusten markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 33 miljoonaa euroa (39). VaR-tunnusluku sisältää likviditeettireservin ja pankkitoiminnan pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainasijoitukset sekä niiden korkoriskiä suojaavat johdannaiset.

Yrityspankin markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

Markets-toiminnan ja sisäisen pankin korkoriskiposition markkinariskiä mittaava Expected Shortfall (ES) -luku kasvoi hieman. Erityisesti korkoriski ja sen osuus kokonaisriskistä kasvoi selvästi viimeisen vuosineljänneksen aikaisten markkinaaliikkeiden seurauksena.

Markkinariskin ES 97,5 % luottamustasolla ja 1 päivän pitoajalla

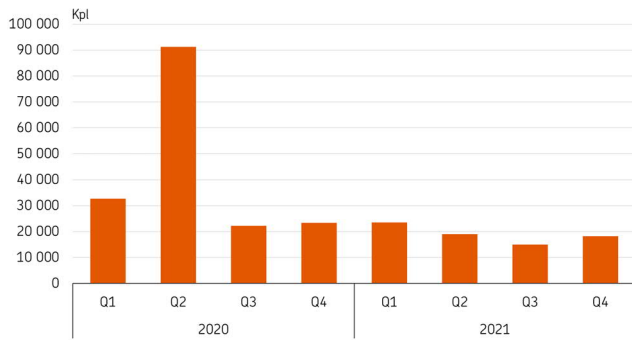

Henkilöasiakkaiden lyhennysvapaat

Vuoden 2021 neljännellä vuosineljänneksellä uusia lyhennysvapaita kohdistui 1,2 miljardin euron vastuisiin (1,4). Myönnettyjen henkilöasiakkaiden lyhennysvapaiden kappalemäärät palautuivat kesällä 2020 koronapandemiaa edeltäneelle tasolle. Enimmillään koronapandemian aikana lyhennysvapaita kohdistui 6,3 miljardin euron vastuisiin vuoden 2020 toisella vuosineljänneksellä.

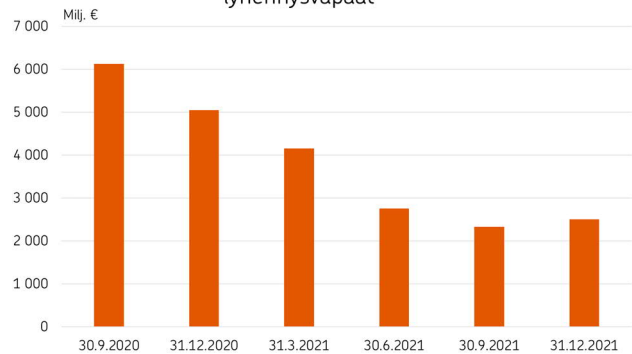
Henkilöasiakkaiden lyhennysvapaat

Kuvassa esitetään henkilöasiakkaiden toteutuneiden lyhennysvapaiden kappalemäärät (kpl) katsauskaudelta ja vertailuvuodelta. Ajankohta määräytyy toimeenpanopäivämäärän mukaan.

Katsauskauden lopussa voimassa olevat lyhennysvapaat kohdistuivat 2,5 miljardin euron (5,0) vastuisiin. Vuoden 2021 toisen vuosineljänneksen aikana päättyi runsaasti keväällä 2020 koronapandemian takia 12 kuukaudeksi myönnettyjä henkilöasiakkaiden lyhennysvapaita.

Henkilöasiakkaiden voimassa olevat lyhennysvapaat

Kuvassa esitetään niiden vastuiden yhteismäärät (mij. €), joihin henkilöasiakkaiden voimassa olevat lyhennysvapaat kohdistuvat.

Yritysassiakkaiden lyhennysvapaat ja maksuohjelman muutokset

Vuoden 2021 neljännellä vuosineljänneksellä myönnetty lyhennysvapaat ja maksuohjelman muutokset kohdistuivat 1,9 miljardin euron vastuisiin (1,8). Seuranta on yhdenmukaistettu henkilöasiakkaiden seurannan kanssa ja vertailutietoja on oikaistu. Yritysassiakkaille myönnettyjen lyhennysvapaiden ja maksuohjelman muutosten kappalemäärät palautuivat kesän 2020 jälkeen koronapandemiaa edeltäneelle tasolle. Korkeimmillaan koronapandemian aikana vuoden 2020 toisella vuosineljänneksellä yrityksille myönnetty uudet lyhennysvapaat ja maksuohjelman muutokset kohdistuivat 4,3 miljardin euron vastuisiin.

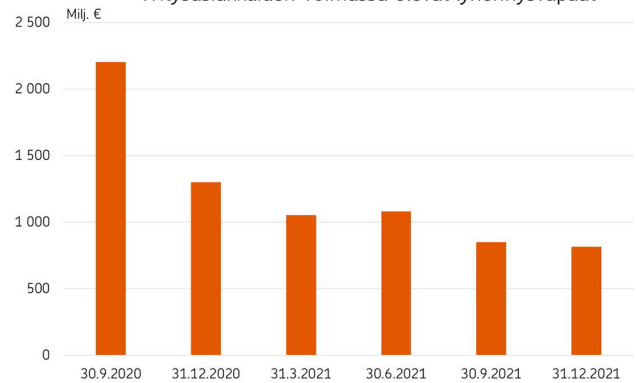
Yritysassiakkaiden lyhennysvapaat ja maksuohjelman muutokset

Kuvassa esitetään yritysasiakkaiden toteutuneiden maksuohjelman muutosten ja lyhennysvapaiden kappalemäärät (kpl) katsauskauden ja vertailuvuoden kvartaaleilta. Ajankohta määräytyy muutoksen toteutumispäivämäärän mukaan. Seuranta on yhdenmukaistettu henkilöasiakkaiden seurannan kanssa ja vertailutietoja on oikaistu vuosineljännesten välillä.

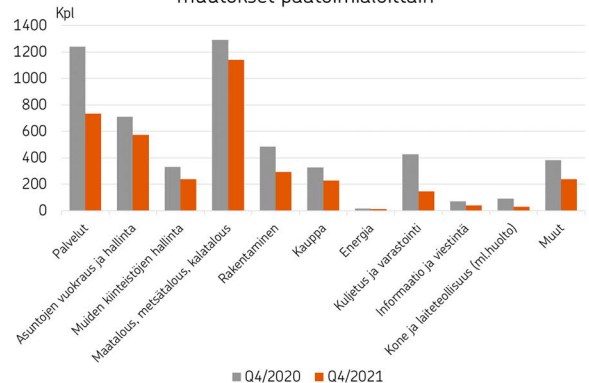
Maksuohjelman muutokset ovat voimassa pääsääntöisesti lainan erääntymiseen asti, mutta lyhennysvapaat myönnetään tietyille ajanjaksolle. Katsauskauden lopussa voimassa olevat yritysasiakkaiden lyhennysvapaat kohdistuivat 0,8 miljardin euron (1,3) vastuisiin.

Yritysassiakkaiden voimassa olevat lyhennysvapaat

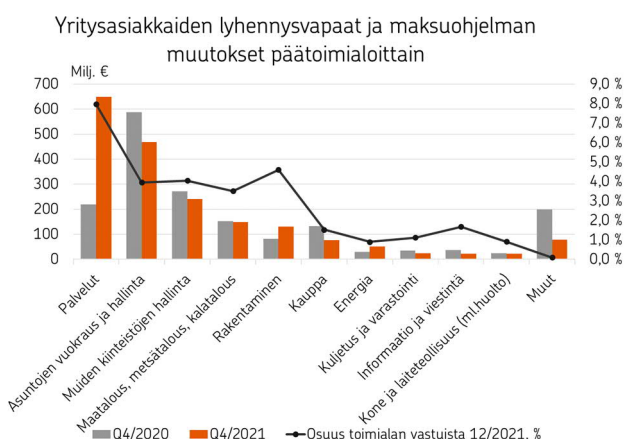

Kuvassa esitetään niiden vastuiden yhteismäärät (mij. €), joihin yritysasiakkaiden voimassa olevat lyhennysvapaat kohdistuvat.

Yritysassiakkaiden lyhennysvapaat ja maksuohjelman muutokset päätoimialoittain

Kuvassa esitetään yritysten vastuisiin kohdistuvat toteutetut lyhennysvapaat ja maksuohjelmien muutokset (kpl) toimialoittain katsauskauden ja vertailukauden neljännellä vuosineljännekseltä.

Kuvassa esitetään toimialoittain yritysten vastuut (milj. €), joihin katsauskauden ja vertailukauden neljännen vuosineljänneksen aikana toteutetut lyhennysvapaat ja maksuohjelmien muutokset kohdistuivat. Kuvassa esitetään myös toimialoittain prosentiosuudet vastuista, joihin tehtiin lyhennysvapaa tai maksuohjelman muutos katsauskaudella.

Lainanhoitojoustot ja järjestämättömät saamiset

	Terveet lainanhoitojoustot (brutto)		Järjestämättömät saamiset (brutto)		Ongelma-saamiset (brutto)		Tappiota koskeva vähennyserä		Ongelma-saamiset (netto)	
	31.12. 2021	31.12. 2020	31.12. 2021	31.12. 2020	31.12. 2021	31.12. 2020	31.12. 2021	31.12. 2020	31.12. 2021	31.12. 2020
Yli 90 pv erääntyneet saamiset, mrd. €			0,64	0,66	0,64	0,66	0,24	0,24	0,40	0,42
Todennäköisesti maksamatta jäävät saamiset, mrd. €			0,78	0,95	0,78	0,95	0,13	0,18	0,65	0,77
Lainanhoitojoustosaamiset, mrd. €	3,41	3,29	1,34	1,12	4,75	4,41	0,20	0,15	4,55	4,26
Yhteensä, mrd. €	3,41	3,29	2,76	2,73	6,17	6,02	0,58	0,57	5,59	5,45

Tunnuslukuja	OP Ryhmä		Vähittäispankki		Yrityspankki	
	31.12. 2021	31.12. 2020	31.12. 2021	31.12. 2020	31.12. 2021	31.12. 2020
Ongelmasaamiset vastuista, %	5,31	5,44	6,57	6,40	2,29	2,99
Järjestämättömät saamiset vastuista, %	2,37	2,47	2,61	2,56	1,77	2,22
Terveet lainanhoitojoustosaamiset vastuista, %	2,93	2,97	3,95	3,84	0,52	0,77
Terveet lainanhoitojoustosaamiset ongelmasaamisista, %	55,3	54,6	60,2	60,0	22,9	25,8
Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	11,9	11,5	7,5	7,6	41,5	32,1

Tunnusluvut muutettiin vuoden 2021 alusta nettomääräisistä bruttomääräisiksi, eli järjestämättömät saamiset eivät sisällä enää tappiota koskevaa vähennyserää. Samassa yhteydessä siirryttiin käyttämään kattavampaa ongelmasaamisen käsitettä, joka sisältää kaikki taseen ulkopuoliset järjestämättömät saamiset. Tunnuslukujen uusi nimittäjä sisältää luotto- ja takauskannan lisäksi siirtyvät korkosaamiset sekä käyttämättömät luottojärjestelyt. Vertailutiedot on oikaistu.

Yhdenkään asiakkaan asiakasriski ei vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen ylittänyt kymmentä prosenttia OP Ryhmän omista varoista.

Kuvassa esitetään OP Ryhmän yritysluottojen jakautuminen toimialoittain prosentteina.

Vähittäispankin rahoitustaseen korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koronlaskun vaikutuksena 12 kuukauden korkokatteeseen oli joulukuun lopussa -90 miljoonaa euroa (-57). Korkotuloriski lasketaan yhden vuoden aikaperiodille jakamalla kolmen seuraavan vuoden korkotuloriskin summa kolmella.

OP Ryhmässä hallinnoitavien talletussuojan piiriin kuuluvien talletusten yhteismäärä joulukuun lopussa oli 43,0 miljardia euroa (41,2). Talletussuojarahastosta korvataan enintään 100 000 euroa yhtä OP Ryhmän asiakasta kohden.

Tappiota koskeva vähennyserä toimialoittain

Kuvassa esitetään eri toimialojen tappiota koskeva vähennyserä katsauskauden lopussa sekä tappiota koskevan vähennyserän prosenttiosuus toimialan kokonaisvastuista katsauskauden lopussa.

Vakuutus

Vahinkovakuutus

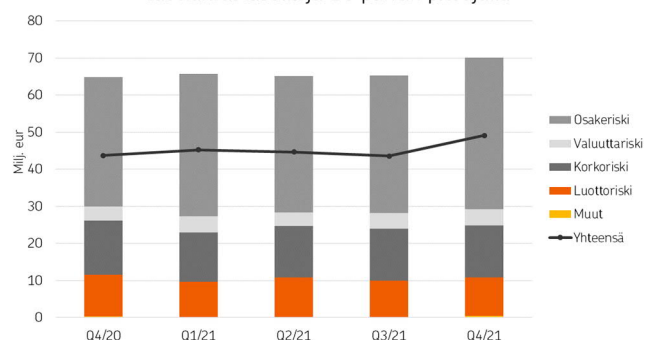
Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkemutoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän odotteen ennakoitua nopeampi kasvu, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso sekä vakuutusvelan diskonttokoron ja markkinakorkojen välinen ero.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi eläkemutoista vakuutusvelkaa 45 miljoonaa euroa (48). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 29 miljoonaa euroa (30). Vertailukauden luku on oikaistu vastaamaan nykyistä laskentaa.

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Vahinkovakuutuksen merkittävin markkinariski on markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus. Vakuutusvelan arvostamisessa käytettävän korkotason muutosten aiheuttamaa tulosvaihtelua vaimennetaan johdannaissopimuksilla.

Vahinkovakuutuksen sijoitustaseen markkinariskitason kehitys on ollut kuluvan vuoden aikana vakaa. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 49 miljoonaa euroa (44). Osakemarkkinoiden positiivinen kehitys on kasvattanut vahinkovakuutuksen sijoitustaseen osakeriskiä. VaR-tunnusluku sisältää yhtiön sijoitustaseen mukaan lukien sijoitukset, vakuutusvelan ja vakuutusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset. Vertailuvuosien tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä seuranta.

Vahinkovakuutuksen markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

Henkivakuutus

Henkivakuutuksen keskeisimmät riskit ovat henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden markkinariskit, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso, vakuutettujen eliniän odotteen ennakoitua nopeampi kasvu sekä

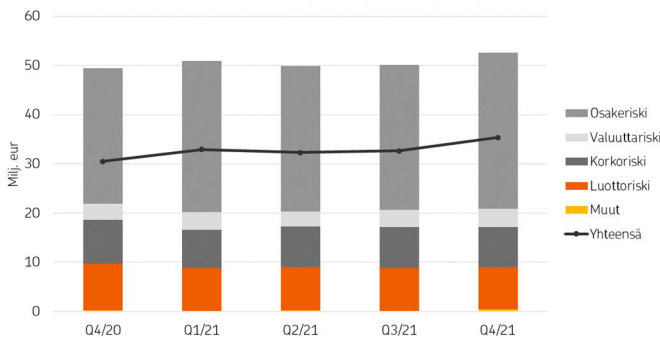
asiakaskäyttäytymisen muutoksista syntyvät raukeamis- ja takaisinostoriskit.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi vakuutusvelkaa 28 miljoonaa euroa (27). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 26 miljoonaa euroa (31).

Eriytettyjen vakuutuskantojen sijoitusriskejä ja asiakaskäyttäytymisen muutokseen liittyviä riskejä on puskuroitu. Puskuri riittää kattamaan merkittävän negatiivisen sijoitusomaisuuden tuoton eriytetyille kannoille, minkä jälkeen OP Ryhmä kantaa kantojen riskit. Puskurit olivat yhteensä 292 miljoonaa euroa (281) katsauskauden lopussa.

Henkivakuutuksen sijoitustaseen markkinariskitaso oli katsauskauden lopussa lähes edellisen vuoden tasolla. Markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 35 miljoonaa euroa (31). Osakemarkkinoiden positiivinen kehitys on kasvattanut henkivakuutuksen sijoitustaseen osakeriskiä. VaR-tunnusluku sisältää henkivakuutuksen sijoitustaseen mukaan lukien sijoitukset, vakuutusvelan ja vakuutusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset. Laskenta ei huomioi henkivakuutuksen eriytettyjen kantojen markkinariskejä, niitä puskuroivia varoja tai asiakashyvytyksiä. Vertailuvuosien tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä seuranta.

Henkivakuutuksen markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

Muu toiminta

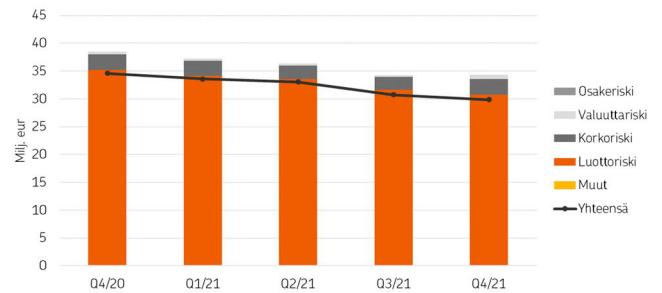
Muun toiminnan keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Merkittävien markkinariskitekijä on luottoriskimarginaalien muutosten vaikutus likviditeettireserviin sisältyvien saamistodistusten arvoon.

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva. Tammi-joulukuussa laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 3,8 miljardia euroa (8,9).

Talletusten osuus luottokannasta säilyi vakaana katsauskauden ajan.

Likviditeettireservin saamistodistusten markkinariski (VaR 95 %) laski katsauskaudella. Omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Likviditeettireservin markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 30 miljoonaa euroa (35). VaR-tunnusluku sisältää likviditeettireservin pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainasijoitukset ja niiden korkoriskiä suojaavat johdannaissopimukset.

Likviditeettireservin markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistressikenaarion osalta.

OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 212 prosenttia (197) katsauskauden lopussa.

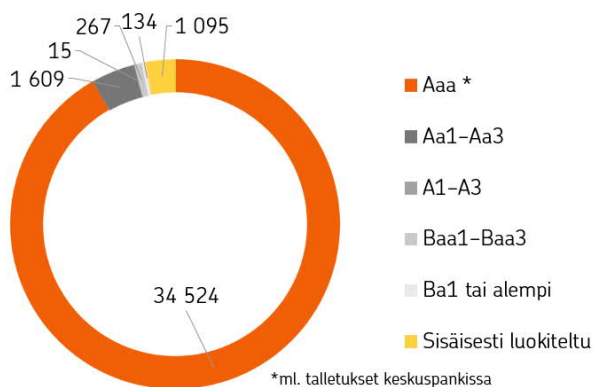
OP Ryhmän pitkäaikaisen rahoituksen riittävyyttä seurataan muun muassa rakenteellista rahoitusriskiä mittaavalla NSFR-suhdeluvulla. Sääntelyssä NSFR-suhdeluvulle on asetettu 100 prosentin vähimmäisvaatimus 30.6.2021 alkaen. OP Ryhmän NSFR-suhdeluku oli 130 prosenttia (123) katsauskauden lopussa.

Likviditeettireservi

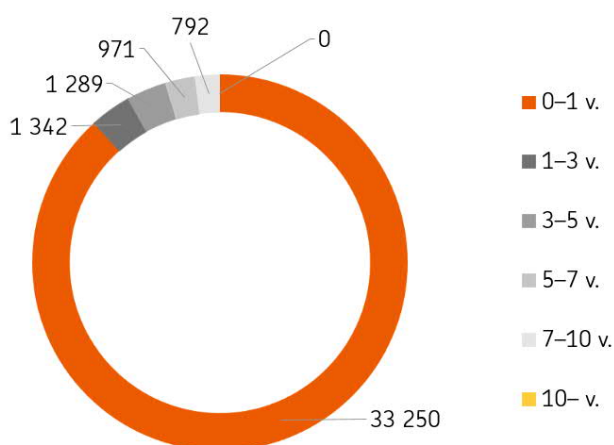
Mrd. €	31.12.2021	31.12.2020	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	32,6	21,6	51,3
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	4,0	8,7	-53,5
Vakuuskelpoiset yritysluotot	0,0	-	-
Yhteensä	36,7	30,2	21,2
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	1,0	1,0	-2,6
Likviditeettireservi markkina-arvoin	37,6	31,3	20,4
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,3	-0,5	-
Likviditeettireservi vakuusarvoin	37,3	30,8	21,3

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia ja arvopaperistettuja saamisia.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 31.12.2021, milj.€

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma 31.12.2021, milj.€

Luottoluokitukset

31.12.2021

Luokituslaitos	Lyhyt varain-hankinta	Näkymä	Pitkä varain-hankinta	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	-	AA-	Vakaa
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Global Ratings Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service (Nordics) AB:stä. OP Yrityspankin luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman.

Segmenttien tulos

OP Ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Vähittäispankki (Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yrityksiäsiakkaat), Yrityspankki (Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat) ja Vakuutus (Vakuutusasiakkaat). Liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta esitetään segmentissä Muu toiminta. Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP Ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Vähittäispankki

- Tulos ennen veroja parani 304 miljoonaan euroon (115). Saamisten arvonalentumiset laskivat 88 miljoonaa euroa 84 miljoonaan euroon. Vertailukaudella saamisten arvonalentumisia kasvattivat maksukyvyttömyyden uuden määritelmän käyttöönotto ja koronaviruspandemian vaikutukset luottokannan laatuun.
- Tuotot kasvoivat 7,3 prosenttia 1 773 miljoonaan euroon. Asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat yhteensä 8,3 prosenttia: korkokate kasvoi 3,7 prosenttia 959 miljoonaan euroon ja nettopalkkiotuotot kasvoivat 7,9 prosenttia 753 miljoonaan euroon.
- Kulut kasvoivat 5,9 prosenttia 1 221 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 8,3 prosenttia 447 miljoonaan euroon, poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 14,8 prosenttia 69 miljoonaan euroon ja liiketoiminnan muut kulut 3,7 prosenttia 705 miljoonaan euroon.
- OP-bonukset omistaja-asiakkaille laskivat 165 miljoonaan euroon (214) OP-bonusten kertymiseen vuonna 2020 tehtyjen muutosten myötä.
- Luottokanta kasvoi 2,3 prosenttia ja talletuskanta 5,2 prosenttia.
- Järjestämättömät saamiset (brutto) olivat 2,6 prosenttia (2,6) vastuista.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat asiakaskokemuksen ja -prosessien parantamiseen sekä tili- ja rahoitusjärjestelmien uudistamiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2021	1–12/2020	Muutos, %
Korkokate	959	925	3,7
Nettopalkkiotuotot	753	698	7,9
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-16	2	-
Muut tuotot	78	29	167,6
Tuotot yhteensä	1 773	1 653	7,3
Henkilöstökulut	447	412	8,3
Poistot ja arvonalentumiset	69	60	14,8
Liiketoiminnan muut kulut	705	680	3,7
Kulut yhteensä	1 221	1 152	5,9
Saamisten arvonalentumiset	-84	-172	-
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-165	-214	-
Tulos ennen veroja	304	115	165,3
Kulu–tuotto–suhde, %	68,8	69,7	-0,9*
Järjestämättömät saamiset vastuista, %**	2,6	2,6	0,0*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauksista, %	0,12	0,24	-0,13*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,26	0,11	0,15*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonusia, %	0,40	0,30	0,09*
Milj. €			
Nostetut asuntoluotot	8 805	7 429	18,5
Nostetut yritysluotot	2 639	2 411	9,5
Välitetyt asunto- ja kiinteistökaupat, kpl	13 177	11 998	9,8
Mrd. €	31.12.2021	31.12.2020	Muutos, %
Luottokanta			
Asuntoluotot	41,5	40,0	3,7
Yritysluotot	8,2	8,1	1,0
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	21,3	21,3	0,1
Luottokanta yhteensä	71,0	69,4	2,3
Takaukset	0,9	0,9	6,2
Muut vastuut	9,6	8,7	10,0
Talletukset			
Käyttö- ja maksuliiketalletukset	41,4	39,3	5,4
Sijoitustalletukset	20,8	19,8	4,8
Talletukset yhteensä	62,2	59,1	5,2

*Suhdeluvun muutos **Tunnusluvun sisältöä ja nimeä on muutettu Q1/2021. Vertailutiedot on oikaistu. Muutoksesta kerrotaan tarkemmin tilinpäätöstiedotteen Riskiasema-kappaleen Lainanhoitojoustot ja järjestämättömät saamiset -taulukon alla.

OP Ryhmän Vähittäispankki-segmentti muodostuu henkilö- ja pk-yrityisasiakkaiden pankkitoiminnasta ja varallisuudenhoidosta osuuspankeissa sekä keskusyhteisökonsernissa.

Luottokanta kasvoi 2,3 prosenttia 71,0 miljardiin euroon. Uusia asuntoluottoja nostettiin 18,5 prosenttia vertailukautta enemmän. Asuntoluottokanta kasvoi 3,7 prosenttia 41,5 miljardiin euroon. Kannan kasvuun vaikutti erityisesti uusien lainojen kysyntä. Yritysluottokanta kasvoi prosentin 8,2 miljardiin euroon.

Asiakkaiden kiinnostus asuntoluottojen ja asuntoyhteisöluottojen suojaamiseen jatkui. Henkilöasiakkaiden asuntuloitoista oli katsauskauden lopussa korkosuojattu 29,6 prosenttia (27,1).

OP Kodin välittämien asunto- ja kiinteistökauppojen määrä kasvoi 9,8 prosenttia vilkkaan asuntomarkkinan myötä.

Talletuskanta kasvoi 5,2 prosenttia 62,2 miljardiin euroon. Kasvu muodostui sekä käyttö- ja maksuliiketeleistä että sijoitustalletuksista. Kotitalouksien talletukset kasvoivat voimakkaimmin.

OP:n asiakkaiden kiinnostus säästämiseen ja sijoittamiseen jatkui ja oli katsauskaudella ennätyskorkealla tasolla. OP-rahastot saivat 187 000 uutta osuudenomistajaa, joista suurin osa aloitti säännöllisen säästämisen. Myös osakekaupankäynnin volyymi oli 14 prosenttia vertailukautta suurempaa. Maaliskuussa omistaja-asiakkaille lanseerattiin uusi sijoittamisen etukokonaisuus.

Käteisvolyymit pysyivät katsauskaudella selvästi pandemian edeltävää aikaa alhaisemmalla tasolla. OP kehittää maksamisen palvelujaan jatkuvasti. Maaliskuussa OP toi asiakkaidensa käyttöön Apple Pay -palvelun, jonka avulla ostoksia voi maksaa Applen älylaitteilla. Asiakkaat ovat ottaneet palvelun nopeasti käyttöön. Kesäkuussa OP Ryhmän Pivo, Danske Bankin MobilePay ja norjalainen Vipps kertoivat suunnittelevansa uutta mobiilimaksamisen alustaa, joka yhdistäisi 11 miljoonan käyttäjän mobiililompakot yhdeksi Euroopan johtavista mobiilimaksamisen palveluista. Suunnitelman toteutuminen vaatii kilpailuviranomaisten hyväksynnän.

Katsauskaudella merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat asiakaskokemuksen ja -prosessien parantamiseen sekä tili- ja rahoitusjärjestelmien uudistamiseen.

Maaliskuussa OP-Asuntoluottopankki laski liikkeeseen 750 miljoonan euron vihreän katetun joukkovelkakirjalainan (green covered bond) 10 vuoden maturiteetilla.

Useita osuuspankkien yhdistymishankkeita on vireillä eri puolilla Suomea. Katsauskaudella päätettyjen sulautumisten

toteutumisen jälkeen osuuspankkien lukumäärä vuoden 2021 lopussa oli 121 (137).

Syyskuun lopussa OP Helsingin, OP Itä-Uudenmaan ja OP Uudenmaan edustajistot päättivät pankkien yhdistymisestä. Tavoitteena on, että Suomen suurimmalla kasvualueella aloittaa yhtenäinen ja erinomaisen asiakaskokemuksen tarjoava osuuspankki elokuussa 2022.

Katsauskauden tulos

Vähittäispankin tulos ennen veroja parani 304 miljoonaan euroon (115). Tuotot kasvoivat 7,3 prosenttia 1 773 miljoonaan euroon. Korkokate kasvoi 3,7 prosenttia 959 miljoonaan euroon ja nettopalkkiotuotot kasvoivat 7,9 prosenttia 753 miljoonaan euroon pääosin päivittäisasiainnin ja varallisuudenhoidon palkkioiden kasvun myötä. Muiden tuottojen 49 miljoonan euron kasvu johtui segmentille kohdistetusta TLTRO III -rahoituksen lisämarginaalista.

Kulut kasvoivat 5,9 prosenttia 1 221 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 8,3 prosenttia 447 miljoonaan euroon, poistot ja arvonalentumiset kasvoivat vertailukautta suurempien arvonalentumispoistojen myötä 14,8 prosenttia 69 miljoonaan euroon sekä liiketoiminnan muut kulut 3,7 prosenttia 705 miljoonaan euroon riskienhallintaan ja talousrikollisuuden torjuntaan tehtyjen lisäpanostusten myötä.

Saamisten arvonalentumiset laskivat 88 miljoonaa euroa 84 miljoonaan euroon. Katsauskauden saamisten arvonalentumisiin vaikuttivat pitkään järjestämättöminä saamisina olleiden vastuiden arvostamista koskeva tiukennettu käsittely sekä riskillisimpien vakuuskohteiden arvojen päivitys. Vertailukaudella asiakkaat hakivat aktiivisesti luottoihin lyhennysvapaita ja maksuaikojen muutoksia koronapandemian takia, mikä yhdessä odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettävien makroekonomisten parametrien muutosten kanssa kasvatti odotettavissa olevia luottotappioita. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrää kasvatti vertailukaudella myös käyttöönotettu maksukyvyttömyyden uusi määritelmä. Katsauskaudella lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 67 miljoonaa euroa (52). Järjestämättömät saamiset olivat 2,6 prosenttia (2,6) vastuista.

OP-bonukset omistaja-asiakkaille laskivat 49 miljoonaa euroa 165 miljoonaan euroon, mihin vaikuttivat marraskuussa 2020 voimaan tulleet muutokset OP-bonuksien kertymiseen. Muutoksen jälkeen OP-bonuksia kerryttävät asuntolainat, opintolainat, vakuudelliset lainat, säästämisen tilit ja rahastosäästöt, sijoitussidonnaiset vakuutukset sekä vakuutusmaksut.

Yrityspankki

- Tulos ennen veroja parani 474 miljoonaan euroon (349).
- Tuotot kasvoivat 25,3 prosenttia 886 miljoonaan euroon. Korkokate kasvoi 5,0 prosenttia 414 miljoonaan euroon, nettopalkkiotuotot 33,7 prosenttia 204 miljoonaan euroon ja sijoitustoiminnan nettotuotot 19,6 prosenttia 171 miljoonaan euroon.
- Kulut kasvoivat 11,1 prosenttia 318 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 7,4 prosenttia 211 miljoonaan euroon EU:n vakaussmaksun kasvettua.
- Luottokanta kasvoi 6,9 prosenttia 25,7 miljardiin euroon ja talletukset 18,4 prosenttia 15,6 miljardiin euroon. Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat 28,2 prosenttia 82,3 miljardiin euroon.
- Saamisten arvonalentumisten määrä oli 74 miljoonaa euroa (53). Järjestämättömät saamiset (brutto) olivat 1,8 prosenttia (2,2) vastuista.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat maksamisen ja varallisuudenhoidon järjestelmien uudistamiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2021	1–12/2020	Muutos, %
Korkokate	414	394	5,0
Nettopalkkiotuotot	204	153	33,7
Sijoitustoiminnan nettotuotot	171	143	19,6
Muut tuotot	97	17	480,2
Tuotot yhteensä	886	707	25,3
Henkilöstökulut	93	71	31,3
Poistot ja arvonalentumiset	14	18	-26,2
Liiketoiminnan muut kulut	211	197	7,4
Kulut yhteensä	318	286	11,1
Saamisten arvonalentumiset	-74	-53	39,1
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-20	-18	8,1
Tulos ennen veroja	474	349	35,8
Kulu–tuotto–suhde, %	35,9	40,4	-4,6*
Järjestämättömät saamiset vastuista, %**	1,8	2,2	-0,4*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,25	0,20	0,05*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,24	0,86	0,38*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,29	0,91	0,38*
Mrd. €	31.12.2021	31.12.2020	Muutos, %
Luottokanta			
Yritysluotot	14,5	14,4	0,4
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	11,2	9,6	16,8
Luottokanta yhteensä	25,7	24,0	6,9
Takauskanta	3,5	2,6	35,9
Muut vastuut	5,7	5,4	0,3
Talletukset	15,6	13,1	18,4
Hallinnoitavat varat (brutto)			
Sijoitusrahastot	32,5	27,6	17,8
Instituutioasiakkaat	38,3	25,3	51,3
Private Banking	11,5	11,3	1,7
Hallinnoitavat varat (brutto) yhteensä	82,3	64,2	28,2
Milj. €	1–12/2021	1–12/2020	Muutos, %
Nettomyynti			
Private Banking -asiakkaat	-174	225	-
Instituutioasiakkaat	76	190	-60,2
Nettomyynti yhteensä	-98	415	-

*Suhdeluvun muutos

** Tunnusluvun sisältöä ja nimeä on muutettu Q1/2021. Vertailutiedot on oikaistu. Muutoksesta kerrotaan tarkemmin tilinpäätöstiedotteen Riskiasema-kappaleen Lainahoitojoustot ja järjestämättömät saamiset -taulukon alla.

OP Ryhmän Yrityspankki-segmentti muodostuu yritys- ja instituutioasiakkaiden pankkitoiminnasta sekä varallisuudenhoidosta. Segmentti sisältää OP Yrityspankki Oyj:n pankkitoiminnan, OP Varainhoito Oy:n, OP-Rahastoyhtiö Oy:n, OP Säilytys Oy:n ja OP Kiinteistösijoitus Oy:n.

Luottokanta kasvoi 6,9 prosenttia 25,7 miljardiin euroon. Talletuskanta kasvoi 18,4 prosenttia 15,6 miljardiin euroon.

Yrityspankin merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat maksamisen, rahoituksen ja varainhoidon järjestelmien uudistamiseen. Maksamisen perusjärjestelmien uudistamista ja asiointipalvelujen parantamista jatketaan edelleen. Varainhoidossa uudistaminen kohdistuu rahastojen hallinnointiprosesseihin ja asiakaspalveluun.

Lokakuussa OP lanseerasi asiakkailleen osakesäästötilin OP-mobiiliin.

Katsauskaudella OP mahdollisti ensimmäisenä pankkina Suomessa yritysten monipankkimaksut. OP:n monipankkiominaisuuden avulla yritykset voivat tehdä maksuja eri pankkien tileiltä ja tarkastella niiden tilitapahtumia. Uusi ominaisuus helpottaa yritysten arkea ja kassavirtojen hallintaa tuomalla aiempaa laajemman ja reaaliaikaisemman näkymän kassatilanteeseen. OP Yritystalouden käyttäjät ovat voineet ottaa monipankkiominaisuuden käyttöön kesäkuusta alkaen. OP Yritystalous on OP:n tarjoama digitaalinen talouden hallinnan palvelu yrityksille.

Yrityspankin tuotot kasvoivat laaja-alaisesti yhteensä 25,3 prosenttia 886 miljoonaan euroon. Varainhoidon nettomyynti jäi negatiiviseksi ja oli -98 miljoonaa euroa (415). Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat 28,2 prosenttia 82,3 miljardiin euroon (64,2). Hallinnoitavat varat sisälsivät noin 24 miljardia euroa OP Ryhmään kuuluvien yritysten varoja (11).

OP-rahastojen osuudenomistajien määrä ylitti katsauskaudella miljoonan osuudenomistajan rajan. Osuudenomistajien määrä bruttona kasvoi noin 187 000:lla 1 154 000 osuudenomistajaan. OP-rahastojen Morningstar-luokitus oli 3,17 (3,15).

Kiinnostus vastuullisiin rahastotuotteisiin on pysynyt vahvana, ja OP-Ilmasto-sijoitusrahasto oli edelleen selvästi suosituin sijoituskohde OP-rahastoista.

OP:n ja Euroopan investointipankin (EIP) toukokuussa allekirjoittaman sopimuksen myötä OP tarjoaa 300 miljoonaa euroa uutta rahoitusta keskisuurille suomalaisyrityksille. Uudella rahoituksella parannetaan yritysten investointimahdollisuuksia ja tarjotaan tukea koronapandemian vuoksi haasteisiin joutuneille yrityksille. EIP:n takaama ja OP:n välittämä rahoitus on tarkoitettu yritysten taloudellisesti kannattavien investointien ja käyttöpääoman rahoittamiseen.

Katsauskauden tulos

Yrityspankin tulos ennen veroja parani 474 miljoonaan euroon (349). Tuotot kasvoivat 886 miljoonaan euroon (707) ja kulut 318 miljoonaan euroon (286). Kulu-tuotto-suhde oli 35,9 prosenttia (40,4).

Korkokate kasvoi 5,0 prosenttia 414 miljoonaan euroon (394). Yrityspankin nettopalkkiotuotot olivat 204 miljoonaa euroa (153). Sijoitusrahastoissa olevat hallinnoitavat varat kasvoivat vuodessa 17,8 prosenttia, mikä kasvatti rahastojen nettopalkkiotuottoja. Muut palkkiotuotot kasvoivat laaja-alaisesti, ja OP Ryhmän sisäisten palkkiokulujen määrä laski.

Yrityspankki-segmentin nettopalkkiotuotot

Milj. €	1-12/ 2021	1-12/ 2020	Muutos, %
Rahastot	137	112	22,3
OmaisuuDENHOITO	28	17	66,9
Muut	40	24	63,1
Yhteensä	204	153	33,7

Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 171 miljoonaan euroon (143) johdannaisliiketoiminnan tuottojen kasvun seurauksena. Markkinamuutokset, erityisesti pitkien korkojen nousu, pienensivät johdannaissaatavia ja niiden tulosta vaikuttavia arvostusvoimakkaita. Muita tuottoja kasvatti Checkout Finland Oy:n myyntivoitto sekä segmentille kohdistettu TLTRO III -rahoituksen lisämarginaali 50 miljoonaa euroa.

Kulut kasvoivat 11,1 prosenttia 318 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 31,3 prosenttia 93 miljoonaan euroon. Vertailukaudella lakisääteisen työeläkevastuun siirto laski eläkekuluja 11 miljoonaa euroa. Katsauskaudella henkilöstökuluja nosti tulospalkkiovaraus. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 7,4 prosenttia 211 miljoonaan euroon. EU:n vakausmaksu kasvoi 23,5 prosenttia 24 miljoonaan euroon, ja OP Ryhmän sisäiset veloituskulut kasvoivat 8 miljoonaa euroa.

Saamisten arvonalentumiset laskivat tulosta 74 miljoonaa euroa (53). Saamisten arvonalentumisia kasvatti erityisesti pitkään järjestämättöminä saamisina olleiden vastuiden arvostamista koskeva tiukennettu käsittely. Järjestämättömät saamiset olivat 1,8 prosenttia (2,2) vastuista.

Vakuutus

- Tulos ennen veroja parani 504 miljoonaan euroon (348). Vakuutuskate parani vakuutusmaksutuottojen kasvettua ja korvauskulujen laskettua. Sijoitustuottoja paransivat myyntivoitot.
- Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 3,3 prosenttia 1 556 miljoonaan euroon ja operatiiviset korvauskulut laskivat 2,3 prosenttia 899 miljoonaan euroon.
- Kulut kasvoivat 28,4 prosenttia 493 miljoonaan euroon. Kasvu ilman vertailuvuoden eläkevastuun siirtoa oli 5,2 prosenttia.
- Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 170 miljoonaa euroa (84). Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoin oli vahinkovakuutuksessa 222 miljoonaa euroa (25) ja henkivakuutuksessa 142 miljoonaa euroa (14).
- Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde parani 85,5 prosenttiin (87,8) ja operatiivinen riskisuhde 57,8 prosenttiin (61,1). Operatiivinen toimintakulusuhde oli 27,7 prosenttia (26,6).
- Henkivakuutuksen sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt kasvoivat vuodenvaihteesta 16,4 prosenttia 13,1 miljardiin euroon. Riskihenkivakuutuksen maksutulo kasvoi 2,4 prosenttia.
- Kehityspanostukset kohdistuivat perusjärjestelmä uudistukseen sekä verkko- ja mobiilipalveluiden saavutettavuuden ja vakuutusten ostomahdollisuuksien parantamiseen.
- Pohjola Vakuutus keskittyi ydinliiketoimintaansa ja luopui sairaalaliiketoiminnasta.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2021	1–12/2020	Muutos, %
Vakuutuskate	754	582	29,7
Nettopalkkiotulot	96	78	23,2
Sijoitustoiminnan nettotuotot	288	88	228,2
Muut nettotuotot	-2	8	-128,9
Tuotot yhteensä	1 135	755	50,4
Henkilöstökulut	160	140	14,3
Lakisääteisen työeläkevastuun siirto		-85	
Poistot ja arvonalentumiset	66	60	10,6
Liiketoiminnan muut kulut	267	269	-0,7
Kulut yhteensä	493	384	28,4
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-21	-19	13,7
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-117	-4	-
Tulos ennen veroja	504	348	44,5
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,64	1,16	0,48*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,71	1,22	0,49*

*Suhdeluvun muutos

OP Ryhmän Vakuutus-segmentti muodostuu vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnasta. Segmenttiin kuuluvat Pohjola Vakuutus Oy ja OP-Henkivakuutus Oy. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) hyväksyi 14.1.2022 yrityskaupan, jossa Pohjola Vakuutus myy Pohjola Sairaalan Pihlajalinna-konserniin kuuluvalla Pihlajalinna Terveydelle. Pohjola Sairaala siirtyi Pihlajalinnan omistukseen 1.2.2022.

Vahinkovakuutuksen perusjärjestelmä uudistuksen ensimmäinen käyttöönotto oli maaliskuussa 2021, kun työtäpaturma- ja ammattitautivakuutusten uusmyynti siirtyi uudelle alustalle.

Katsauskauden tulos

Tulos ennen veroja parani 504 miljoonaan euroon (348). Vakuutuskate kasvoi 29,7 prosenttia 754 miljoonaan euroon. Kulut kasvoivat 28,4 prosenttia 493 miljoonaan euroon. Vertailukaudella lakisääteisen työeläkevastuun siirto laski eläkekuluja 85 miljoonaa euroa, josta oikaistuna kulut kasvoivat 5,2 prosenttia. Henkilöstökulut kasvoivat 14,3

prosenttia korvauspalvelun henkilöstömäärän kasvun, toteutettujen sisäistysten sekä tulospalkkiovarausten kasvun takia.

Tuotot sijoitustoiminnasta, väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien, olivat 170 miljoonaa euroa (84). Sijoitusten myyntivoitot olivat vahinkovakuutuksessa 67 miljoonaa euroa (23) ja henkivakuutuksessa 59 miljoonaa euroa (26).

Tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	45	47
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	66	215
Jaksotettu hankintameno	-5	-5
Henkivakuutuserät*	186	-154
Diskonttauksen purkautuminen**	-17	-21
Osakkuusyhtiöt	14	4
Sijoitustoiminnan nettotuotot	288	88
Väliaikainen poikkeusmenettely	-117	-4
Yhteensä	170	84

*Sisältää korkohyvitykset asiakkaiden vakuutusäästölle, korkotäydennysten muutokset ja muut vakuutustekniset erät sekä sijoitussidonnaisten ja eriytettyjen taseiden sijoitusten käyvän arvon muutokset.

**Vahinkovakuutus.

Vahinkovakuutuksen operatiivinen tulos

Vahinkovakuutuksen tulos parani 382 miljoonaan euroon (314). Vakuutustekninen kate ja sijoitustoiminnan tulos paransivat tulosta.

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020	Muutos, %
Vakuutusmaksutuotot	1 556	1 506	3,3
Korvauskulut	899	921	-2,3
Toimintakulut	431	401	7,5
Vakuutustekninen kate, operatiivinen	225	184	21,9
Perustemuutos	42	-45	194,4
Vakuutustekninen kate	267	139	91,6
Sijoitustuotot ja -kulut	189	99	89,8
Muut tuotot ja kulut	-11	79	-114,2
Väliaikainen poikkeusmenettely	-62	-4	-
Tulos ennen veroja	382	314	21,7
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde	85,5	87,8	
Operatiivinen riskisuhde	57,8	61,1	
Operatiivinen toimintakulusuhde	27,7	26,6	

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	879	857	2,5
Yritysasiakkaat	677	649	4,3
Yhteensä	1 556	1 506	3,3

Maksutuotot kasvoivat 3,3 prosenttia 1 556 miljoonaan euroon. Henkilöasiakkaissa vakuutusasiointinsa keskittäneiden etutalouksien määrä kasvoi. Yritysasiakkaiden maksutuotot kasvoivat 4,3 prosenttia.

Korvauskulut ilman laskuperustemuutoksia laskivat 2,3 prosenttia 899 miljoonaan euroon. Kuolevuusmallin muutos paransi vakuutusteknistä katetta 42 miljoonaa euroa. Vertailukaudella diskonttokoron lasku heikensi katetta 45 miljoonaa euroa. Tammi-joulukuussa kirjattiin 115 uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa (119), joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 134 miljoonaa euroa (131). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Korvausmeno kasvattiivat koronapandemiaan liittyvät yritysten keskeytysvahingot. Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin, ilman kuolevuusmallin muutoksen vaikutusta, paransivat vakuutusteknistä katetta 91 miljoonaa euroa (39). Vahinkovakuutuksen operatiivinen riskisuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 57,8 prosenttia (61,1). Työtapaturma- ja matkavahinkojen korvausmeno jäi alhaiseksi. Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutokset paransivat tulosta 30 miljoonaa euroa (10).

Vahinkovakuutuksen operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 27,7 prosenttia (26,6).

Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde parani 85,5 prosenttiin (87,8).

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020
Sijoitustaseen nettotuotto, milj. €*	222	25
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	2,7	4,8
Korkosijoitusten running yield, %	0,9	1,0
	31.12.2021	31.12.2020
Sijoituskanta, milj. €	4 287	4 102
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	92	92
Vähintään A-luokiteltuja saamisia, %	54	58
Modifioitu duraatio	3,3	3,5

*Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtaisen vakuutusvelan arvonmuutos.

Henkivakuutuksen operatiivinen tulos

Sijoitusmarkkinoiden kehitys oli vahvaa katsauskaudella. Sijoitussidonnaiset vakuutusäästöt, 13,1 miljardia euroa, olivat 16,4 prosenttia vuoden 2020 lopun tilannetta suuremmat. Sijoitussidonnaisten vakuutusten nettomyynti oli 472 miljoonaa euroa (193). Henkivakuutuksen takaisinostot pysyivät maltillisella tasolla. Riskihenkivakuutuksen maksutulo kasvoi 2,4 prosenttia.

Tulos ennen veroja kaksinkertaistui 118 miljoonaan euroon (60). Tulosparannus johtui tuottojen kasvusta ja kulujen laskusta.

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020	Muutos, %
Riskiliikkeen nettotuotot	34	25	31,1
Sijoitustoiminnan nettotuotot	98	14	600,0
Nettopalkkiotuotot	128	106	20,1
Muut tuotot	0	2	-
Tuotot yhteensä	260	148	75,7
Henkilöstökulut	10	9	10,6
Poistot ja arvonalentumiset	21	23	-5,5
Liiketoiminnan muut kulut	37	40	-10,8
Kulut yhteensä	68	72	-6,3
OP-bonukset	-19	-16	15,3
Väliaikainen poikkeusmenettely	-55	0	-
Tulos ennen veroja	118	60	97,3
Operatiivinen kulusuhde	34,0	42,1	

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja*

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020
Sijoitustaseen nettotuotto, milj. €**	142	14
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	0,6	5,0
Korkosijoitusten running yield, %	0,9	1,0
	31.12.2021	31.12.2020
Sijoituskanta, milj. €	3 646	3 602
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	94	90
A-luokiteltuja saamisia vähintään, %	56	58
Modifioitu duraatio	3,0	3,2

*ilman eriytettyjä taseita

**Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisen vakuutusvelan arvomuutos. Sijoitustase ei sisällä eriytettyjä taseita.

Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkotäydennyksillä ja korkojohdannaisilla. Henkivakuutuksen lyhytaikaisten korkotäydennysten nettomuutos oli 1 miljoona euroa (-2). Vakuutusvelan kertyneet korkotäydennykset ilman eriytettyjä taseita olivat katsauskauden lopussa 355 miljoonaa euroa (490). Korkotäydennyksistä 45 miljoonaa euroa (44) oli lyhytaikaisia.

Muu toiminta

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2021	1–12/2020	Muutos, %
Korkokate	10	-60	-
Nettopalkkiotuotot	-2	9	-119,7
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-5	12	-139,7
Liiketoiminnan muut tuotot	684	744	-8,0
Tuotot yhteensä	687	705	-2,5
Henkilöstökulut	216	177	22,1
Poistot ja arvonalentumiset	137	138	-1,0
Liiketoiminnan muut kulut	444	388	14,6
Kulut yhteensä	797	703	13,4
Saamisten arvonalentumiset	0	1	-20,0
Tulos ennen veroja	-109	3	-

Muu toiminta -segmentti sisältää liiketoimintasegmenttejä tukevat toiminnot. Segmenttiin kuuluvat OP Osuuskunta ja OP Yrityspankki Oyj:n keskuspankkitoiminnot.

Katsauskauden tulos

Muu toiminta -segmentin tulos ennen veroja oli -109 miljoonaa euroa (3). Tuotot laskivat 2,5 prosenttia 687 miljoonaan euroon. Vertailukauden tulosta paransi Vallilan kiinteistön myynti 96 miljoonaa euroa.

Muu toiminta -segmentin korkokate oli 10 miljoonaa euroa (-60). Korkokatetta kasvatti 103 miljoonalla eurolla (18) TLTRO III -rahoituksen EKP:n talletuskoron ylittävä -0,5 % ehdollinen lisämarginaali. Lisämarginaalin ehtona olleiden nettoluotonannon kasvukriteerien täyttymisen seurauksena rahavirtalaskennassa muutettiin TLTRO III -rahoituksen tulevat rahavirrat. Muutoksessa lisättiin rahavirtoihin kuluvan korkojakson ehdollinen lisämarginaali ja päivitetiin rahoituksen takaisinmaksuajankohdat. TLTRO-rahoituksen bruttomääräinen kirjanpitoarvo määritettiin IFRS 9 -standardin mukaisesti vastaamaan uudelleen arvioitujen rahavirtojen nykyarvoa diskonttaamalla ne rahoituserien alkuperäisillä efektiivisillä korkoprosenteilla. Tästä syntyvä oikaisu kirjattiin tulosvaikutteisesti IFRS 9:n mukaisesti.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat -5 miljoonaa euroa (12). Liiketoiminnan muut tuotot laskivat 8,0 prosenttia 684 miljoonaan euroon. Vertailukaudella liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Vallilan kiinteistön myynti. Kaupasta kirjattiin myyntivoittoa 98 miljoonaa euroa vertailukauden liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluja 2 miljoonaa euroa liiketoiminnan muihin kuluihin. OP Ryhmä jatkaa toimintaansa kiinteistössä pitkäaikaisella vuokrasopimuksella.

Muu toiminta -segmentin kulut kasvoivat 13,4 prosenttia 797 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 22,1 prosenttia 216 miljoonaan euroon tulospalkkiovarausten, toteutettujen sisäistysten ja henkilöstömäärän kasvun myötä. Henkilöstömäärä kasvoi muun muassa kehittämisessä, riskienhallinnassa ja talousrikollisuuden torjunnassa. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat vertailukauden tasolla, 137 miljoonaa euroa (138).

Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 14,6 prosenttia 444 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muita kuluja kasvatti 106 miljoonalla eurolla (0) TLTRO-rahoituksen EKP:n talletuskoron ylittävän marginaalin kohdistaminen Vähittäispankki- ja Yrityspankki-segmenteille. ICT-kulut laskivat 7,1 prosenttia 254 miljoonaan euroon.

OP Ryhmän senior- ja senior non-preferred -ehtoisen tukkuvarainhankinnan, TLTRO-varainhankinnan sekä katettujen joukkovelkakirjalainojen keskimarginaali oli joulukuun lopussa 16 korkopistettä (19). Katetut joukkovelkakirjalainat raportoidaan osana Vähittäispankki-segmenttiä.

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva.

OP Yrityspankki osallistui maaliskuussa TLTRO III:n seitsemänteen operaatioon 5,0 miljardilla eurolla ja kesäkuussa kahdeksanteen operaatioon 3,0 miljardilla eurolla. OP Yrityspankilla oli joulukuun lopussa TLTRO III -rahoitusta yhteensä 16,0 miljardia euroa.

Maaliskuussa OP Yrityspankki laski liikkeeseen kaksi senior non-preferred -ehtoista joukkovelkakirjalainaa ja kesäkuussa, syyskuussa ja lokakuussa yhden. Maaliskuussa liikkeeseen lasketut lainat olivat 500 miljoonaa euroa 5 vuoden maturiteetilla ja 300 miljoonaa euroa 10 vuoden maturiteetilla. Kesäkuussa ja syyskuussa liikkeeseen lasketut lainat olivat 500 miljoonan euron suuruisia 7 vuoden maturiteetilla ja lokakuussa liikkeeseen laskettu laina oli 400 miljoonaa Englannin puntia 5 vuoden maturiteetilla.

Tammi-joulukuussa OP Ryhmässä laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 3,8 miljardia euroa (8,9).

Euroopan keskuspankin neuvosto muutti vuonna 2020 TLTRO III -rahoituksen ehtoja edistääkseen pankkien luotonantoa tahoille, joihin koronaviruspandemia on vakavimmin vaikuttanut. Muutettujen ehtojen mukaan korko aikavälillä 24.6.2020–23.6.2022 voi olla EKP:n talletuskorko (raportointihetkellä -0,50 %) miinus 0,50 %, ja tämän jälkeiselle lainan maturiteetille parhaimmillaan EKP:n

talletuskorko. Alennettu korko on ehdollinen nettoluotonannon kasvukriteerien täyttymiselle.

Korkojakson 24.6.2020–23.6.2021 osalta Suomen Pankki on vahvistanut, että OP Ryhmä on täyttänyt nettoluotonannon kasvukriteerit. Korkojakson 24.6.2021–23.6.2022 osalta OP Ryhmä arvioi täyttäneensä kriteerit, ja tästä seuraava tulosvaikutus käsitellään IFRS 9 -standardin mukaisesti. Lopullinen korko määräytyy TLTRO III -operaation erääntyessä.

Palvelukehittäminen

OP Ryhmä investoi jatkuvasti toimintansa kehittämiseen ja asiakaskokemuksen parantamiseen. Keskusyhteisö tytäryhtiöineen vastaa OP Ryhmän palvelutoiminnan kehittämisestä. Palvelutoiminnan kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-investoinneista.

OP Ryhmän kehittämismenot olivat tammi–joulukuussa 294 miljoonaa euroa (282). Niihin sisältyvät lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset sekä omaa työtä. Kehittämismenoista 99 miljoonaa euroa (97) on aktivoitu. Yksityiskohtaisempaa tietoa OP Ryhmän investoinneista sisältyy tämän tilinpäätöstiedotteen tekstiosan liiketoimintasegmenttikohdaisiin osioihin.

OP Ryhmä solmi keväällä 2019 viisivuotisen sopimuksen Tata Consultancy Services Ltd:n (TCS) kanssa ICT-palveluiden tuottamisesta. Sopimus kattaa OP Ryhmän käyttämät ICT-infrastruktuuripalvelut kuten keskuskone-, palvelin- ja kapasiteettipalvelut. Lisäksi sopimukseen kuuluvat konesali- ja pilvipalvelut. ICT-infrastruktuuripalveluiden siirto TCS:lle vietin loppuun suunnitellusti, ja se päättyi helmikuussa 2021.

OP Ryhmä allekirjoitti helmikuussa 2021 uuden viisivuotisen sopimuksen CGI:n kanssa IT-sovelluspalveluiden tuottamisesta erityisesti vakuutuksen ja osaamiskeskusten alueilla. OP Ryhmä allekirjoitti toukokuussa uuden viisivuotisen sopimuksen Accenturen kanssa IT-sovelluspalveluiden tuottamisesta erityisesti pankkitoiminnan alueella. Kesäkuussa OP Ryhmä allekirjoitti uuden kuusivuotisen sopimuksen Elisan kanssa työasema- ja tukipalveluiden tuottamisesta. Sopimukset ovat osa IT-operaatioiden toimintatapojen ja kumppanuuksien tehostamista ja uudistamista.

Henkilöstö

OP Ryhmän palveluksessa oli katsauskauden lopussa 13 079 henkilöä (12 604). Henkilöstöä oli keskimäärin 13 009 (12 486). Henkilöstön määrä kasvoi katsauskaudella asiakaspalvelussa, kehittämisessä ja teknologioissa, korvauspalvelussa, riskienhallinnassa ja talousrikollisuuden torjunnassa.

Henkilöstö katsauskauden lopussa

	31.12.2021	31.12.2020
Vähittäispankki	7 108	7 069
Yritys pankki	898	899
Vakuutus	2 550	2 260
Muu toiminta	2 523	2 376
Yhteensä	13 079	12 604

Katsauskauden aikana OP Ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 234 henkilöä (282). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 62,0 vuotta (62,3).

Kaupallisen alan opiskelijat valitsivat OP Ryhmän ensimmäistä kertaa Suomen houkuttelevimmaksi työnantajaksi kevään 2021 Universumin työnantajakuivatutkimuksessa. Lisäksi OP Ryhmä säilytti asemansa finanssialan houkuttelevimpana työnantajana myös muiden alojen opiskelijoiden keskuudessa.

Universumin syksyn 2021 tutkimuksessa ammattilaiset valitsivat OP Ryhmän finanssialan vetovoimaisimmaksi työnantajaksi niin kaupallisella, IT-, laki- kuin humanistisilla aloilla. Kaupallisen alan ammattilaiset arvostivat OP:n Suomen toiseksi houkuttelevimmaksi työnantajaksi.

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostui vuonna 2021 koko henkilöstöä koskevasta tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahostosta. Yrityskohtaiset vuosisuunnitelman mukaiset tavoitteet sekä ryhmätasoiset strategiset tavoitteet huomioidaan tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahoston mittareissa. Palkitsemisjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

OP Ryhmän toimielinten palkitsemisraportti 2021 ja OP Ryhmän toimielinten palkitsemispolitiikka julkaistaan omina raportteinaan viikolla 10.

OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP Ryhmän tilinpäätöstiedotteeseen yhdisteltiin katsauskauden lopussa yhteensä 121 osuuspankkia (137) ja OP Osuuskunta -konserni. Katsauskaudella osuuspankkien lukumäärää laskivat pankkien sulautumiset.

Ruukin Osuuspankki ja Vihannin Osuuspankki sulautuivat Raahen Seudun Osuuspankkiin 31.3.2021. Sulautumisten yhteydessä Raahen Seudun Osuuspankin toiminimi muuttui Raahentienoon Osuuspankiksi.

Lokalahden Osuuspankki ja Taivassalon Osuuspankki sulautuivat Lounaisrannikon Osuuspankkiin 31.3.2021.

Mynämäen-Nousiaisten Osuuspankki sulautui Auranmaan Osuuspankkiin 30.4.2021. Sulautumisen yhteydessä Auranmaan Osuuspankin toiminimi muuttui Osuuspankki Vakka-Auranmaaksi.

Artjärven Osuuspankki sulautui Länsi-Kymen Osuuspankkiin 31.7.2021.

Oripään Osuuspankki sulautui Alastaron Osuuspankkiin 31.7.2021. Sulautumisen yhteydessä Alastaron Osuuspankin toiminimi muuttui Osuuspankki Harjuseudeksi.

Kurun Osuuspankki sulautui Tampereen Seudun Osuuspankkiin 31.8.2021.

Kiikoisten Osuuspankki sulautui Länsi-Suomen Osuuspankkiin 31.8.2021.

Himangan ja Perhon Osuuspankit sulautuivat Nivalan Osuuspankkiin 30.9.2021. Sulautumisen yhteydessä Nivalan Osuuspankin toiminimi muuttui Joki-Pohjanmaan Osuuspankiksi.

Oulaisten Osuuspankki sulautui Suomenselän Osuuspankkiin 30.9.2021.

Halsua-Ylipään, Toholammin ja Ullavan Osuuspankit sulautuivat Perhonjokilaakson Osuuspankkiin 31.10.2021. Sulautumisten yhteydessä Perhonjokilaakson Osuuspankin toiminimi muuttui Jokilaaksojen Osuuspankiksi.

Loimaan Osuuspankki sulautui Lounais-Suomen Osuuspankkiin 31.12.2021.

Luhangan Osuuspankki ja Keski-Suomen Osuuspankki ovat 7.9.2021 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Luhangan Osuuspankki sulautuu Keski-Suomen Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 28.2.2022.

Luopioisten Osuuspankki ja Kangasalan Seudun Osuuspankki ovat 14.10.2021 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Luopioisten Osuuspankki sulautuu Kangasalan Seudun Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.3.2022.

Sastamalan Osuuspankki, Satakunnan Osuuspankki ja Satapirkkan Osuuspankki ovat 13.10.2021 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Sastamalan ja Satapirkkan Osuuspankit sulautuvat Satakunnan Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 30.4.2022. Sulautumisen yhteydessä Satakunnan Osuuspankin toiminimi muuttuu Satapirkkan Osuuspankiksi.

Itä-Uudenmaan Osuuspankki, Uudenmaan Osuuspankki ja Helsingin Seudun Osuuspankki ovat 29.9.2021 hyväksyneet sulautumissuunnitelmat, joiden mukaan Itä-Uudenmaan ja Uudenmaan Osuuspankit sulautuvat Helsingin Seudun Osuuspankkiin. Sulautumisten täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.7.2022. Sulautumisten yhteydessä Helsingin Seudun Osuuspankin toiminimi muuttuu Uudenmaan Osuuspankiksi.

OP Osuuskunta -konsernin rakenteen yksinkertaistaminen

OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin juridisilla rakennejärjestelyillä yksinkertaistetaan konsernirakennetta, selkeytetään johtamista ja kevennetään kulurakennetta.

OP Asset Management Execution Services Oy on sulautunut tytäryhtiösulautumisella OP Varainhoito Oy:öön 30.4.2021.

OP Osuuskunta on myynyt tytäryhtiönsä Checkout Finland Oy:n koko osakekannan Paytrail Oyj:lle. Yrityskauppa toteutui 30.4.2021.

OP-Korttityhtiö Oyj:n toiminimi on muuttunut 1.6.2021 alkaen OP Vähittäisasiakkaat Oyj:ksi.

OP Yrityspankki Oyj:n Baltian tytäryhtiöt OP Finance AS (Viro), OP Finance SIA (Latvia) ja AB OP Finance (Liettua) ovat sulautuneet rajat ylittävällä tytäryhtiösulautumisella emoyhtiönsä OP Yrityspankki Oyj:öön 31.10.2021.

OP-Palvelut Oy on sulautunut tytäryhteisösulautumisella OP Osuuskuntaan 30.11.2021.

OP Yrityspankki Oyj on jakautunut osittaisjakautumisella 29.11.2021 siten, että OP Yrityspankki Oyj:n vahinkovakuutusliiketoimintaa harjoittavan tytäryhtiön, Pohjola Vakuutus Oy:n, osakkeet on siirretty OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Jakautuminen toteutettiin teknisesti siten, että OP Yrityspankki Oyj jakautui osittaisjakautumisella 29.11.2021 OP Osuuskunnan 100-prosenttisesti omistamaan apuyhtiö OP Vakuutus Holding Oy:öön, joka sulautui 30.11.2021 tytäryhteisösulautumisella OP Osuuskuntaan.

Pohjola Vakuutus Oy on myynyt Pohjola Sairaala Oy:n osakekannan kokonaisuudessaan Pihlajalinna-konserniin kuuluvalla Pihlajalinna Terveys Oy:lle. Yrityskauppa julkistettiin 2.7.2021. Nettovelaton kauppahinta on 31,8 miljoonaa euroa. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) on hyväksynyt yrityskaupan 14.1.2022. Pohjola Sairaala on siirtynyt Pihlajalinnan omistukseen 1.2.2022.

OP Yrityspankki Oyj on myynyt tytäryhtiönsä OP Säilytys Oy:n koko osakekannan OP Osuuskunnalle 30.11.2021.

OP Osuuskunnan hallinto

OP Ryhmän keskusyhteisön eli OP Osuuskunnan hallintoneuvosto valitsi 18.11.2020 jäsenet OP Osuuskunnan hallitukseen toimikaudelle 1.1.–31.12.2021. Hallituksen kokoonpanoon ei tullut muutoksia.

Hallituksessa jatkoivat vuonna 2021 kaikki entiset jäsenet: Leif Enberg (hallituksen puheenjohtaja, Oy Mapromec Ab), Jarna Heinonen (yrittäjyyden professori, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu), Jari Himanen (toimitusjohtaja, OP Suur-Savo), Kati Levoranta (Executive Vice President, kaupallinen ja operatiivinen johtaja, P2X Solutions Oy), Pekka Loikkanen (hallitusammattilainen), Tero Ojanperä (hallituksen puheenjohtaja, Silo.AI), Riitta Palomäki (hallitusammattilainen), Jaakko Pehkonen (kansantaloustieteen professori, Jyväskylän yliopisto), Timo Ritakallio (pääjohtaja, OP Ryhmä), Olli Tarkkanen (toimitusjohtaja, Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki) ja Mervi Väisänen (markkinoinnin lehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu).

Lisäksi hallitus valitsi 15.12.2020 keskuudestaan uudelle toimikaudelle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenet hallituksen lakisääteisiin valiokuntiin. Hallituksen puheenjohtajana jatkoivat Jaakko Pehkonen ja varapuheenjohtajana Jarna Heinonen. Hallituksen valiokuntien kokoonpanoihin ei tullut muutoksia.

Hallintoneuvosto valitsi 2.12.2021 uutena jäsenenä OP Osuuskunnan hallitukseen toimikaudelle 2022 kauppatieteiden tohtori Petri Sahlströmin. Leif Enberg luopui hallituksen jäsenen tehtävistä 31.12.2021. Muut hallituksen jäsenet jatkavat toimikaudella 1.1.–31.12.2022. Lisäksi hallitus valitsi 3.1.2022 keskuudestaan uudelle toimikaudelle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenet hallituksen lakisääteisiin valiokuntiin. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Jaakko Pehkonen ja varapuheenjohtajana Jarna Heinonen.

OP Osuuskunta piti 21.4.2021 varsinaisen osuuskunnan kokouksen, jossa valittiin hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastaja.

Hallintoneuvostossa on 36 jäsentä. Osuuskunnan varsinaisessa kokouksessa valittiin uudelleen seuraavat erovuorossa olleet hallintoneuvoston jäsenet: hankintapäällikkö Päivi Hakasuo, toimitusjohtaja Mika Helin, restonomi (AMK), MBA Mervi Hinkkanen, professori Juha-Pekka Junttila, yrittäjä Taija Jurmu, vanhempi maatalousekonomisti Päivi Kujala, KHT-tilintarkastaja Katja Kuosa-Kaartti, toimitusjohtaja Pekka Lehtonen, toimitusjohtaja Sirpa Leppäkoski, johtaja Timo Metsä-Tokila, Senior Manager Anssi Mäkelä, CFO Annukka Nikola, maa- ja metsätaloustieteiden tohtori Yrjö Niskanen, toimitusjohtaja Ulf Nylund, maatalousyrittäjä Johanna Pättiniemi, kehitysjohtaja Tiina Rajala, professori Petri Sahlström, yrittäjä Carolina Sandell, maatalousyrittäjä Timo Saukkonen, professori Markku Sotarauta, yrittäjä Timo Syrjälä, toimitusjohtaja Pauliina Takala ja toimitusjohtaja Ari Väänänen. Juha-Pekka Junttilan jäsenyys päättyi 20.9.2021 ja Petri Sahlströmin 31.12.2021.

Uusiksi hallintoneuvoston jäseniksi valittiin toimitusjohtaja Raili Hyvönen, apulaisprofessori Saara Julkunen, kehittämisspäällikkö Mika Kainusalmi, toimitusjohtaja Matti Kiuru, aluekappalainen Toivo Loikkanen, maatalousyrittäjä Veijo Manninen, toimitusjohtaja Kaisa Markula, palveluesimies Jarmo Nurmela, toimitusjohtaja Heikki Palosaari, toimitusjohtaja Teuvo Perätalo, toimitusjohtaja Tuomas Puttonen, toimitusjohtaja Jyrki Rantala ja toimitusjohtaja Teemu Sarhema.

Järjestäytymiskokouksessaan hallintoneuvosto valitsi hallintoneuvoston puheenjohtajiston. Puheenjohtajana jatkaa CFO Annukka Nikola ja varapuheenjohtajina professori Markku Sotarauta sekä toimitusjohtaja Ari Väänänen.

Tilintarkastajaksi tilikaudeksi 2021 valittiin varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Juha-Pekka Mylén.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Pohjola Vakuutus luopui sairaalaliiketoiminnasta

OP Ryhmään kuuluva Pohjola Vakuutus Oy on myynyt Pohjola Sairaala Oy:n osakekannan kokonaisuudessaan Pihlajalinna-konserniin kuuluvalla Pihlajalinna Terveys Oy:lle. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) hyväksyi 14.1.2022 yrityskaupan, joka toteutui 1.2.2022. Nettovelaton kauppahinta oli 31,8 miljoonaa euroa.

OP Yrityspankki Oyj laski liikkeeseen uuden vihreän joukkovelkakirjalainan

OP Yrityspankki Oyj laski liikkeeseen 500 miljoonan euron vihreän joukkovelkakirjalainan päivitetyn Green Bond Framework -viitekehyksen mukaisesti. Lainalla tuetaan vihreää siirtymää, ja sen kautta hankitut varat kohdistetaan kestäväan yritysrahoitukseen. Kansainvälisille vastuullisille instituutiosijoittajille suunnattu laina on OP Yrityspankin ensimmäinen senior non-preferred -ehtoinen vihreä vakuudeton joukkovelkakirjalaina, jonka määrä on 500 miljoonaa euroa ja laina-aika 5,5 vuotta. Sen kautta rahoitettavia toimialoja ovat uusiutuva energia, ympäristöystävällinen rakentaminen (green buildings) ja luonnonvarojen kestävä käyttö sisältäen maankäytön. Laina hinnoiteltiin 20.1.2022 ja laskettiin liikkeeseen 27.1.2022.

Vuoden 2022 näkymät

Niin maailman kuin Suomen talous toipui vuonna 2021 koronapandemian aiheuttamasta kriisistä, ja talouskasvu muodostui heikon vertailutason vuoksi poikkeuksellisen voimakkaaksi. Vuoden viimeisellä neljänneksellä talouden vire jatkui hyvänä, vaikka voimakas elpyminen oli jäänyt taakse. Energiaraaka-aineiden hinnat kallistuivat selvästi vuoden jälkipuoliskolla, mikä vauhditti useassa maassa inflaation korkeimpiin lukemiin vuosikymmeniin. Suomessa inflaatio kiihtyi monia maita maltillisemmin, mutta kuluttajahinnat nousivat silti nopeimmin vuosikymmeneen.

Rahoitusmarkkinoilla osakekurssit nousivat vuoden 2021 aikana voimakkaasti. Vuoden lopulla inflaation kiihtyminen ja keskuspankkien valmistautuminen rahapolitiikan kiristämiseen hermostuttivat markkinoita. Lyhyet korot säilyivät matalalla, mutta pidemmät korot nousivat vuoden aikana vähitellen.

Koronatartuntojen lisääntyminen ja siitä seuraavat rajoitukset hidastavat talouden kasvua vuoden alussa tilapäisesti. Talouden elpymisen odotetaan jatkuvan, mutta hidastuvan vähitellen. Inflaation kasvun ennakoidaan tasaantuvan, mutta tason säilyvän korkeana koko alkuvuoden. Rahapolitiikan odotetaan kiristyvän vähitellen, mutta Euroopan keskuspankin ei odoteta nostavan ohjaukorkojaan vuoden alkupuolella.

Talouden epävarmuus on yhä selvästi normaalia suurempaa. Koronapandemia voi hidastaa taloutta yllättävästi, tai aiheuttaa merkittäviä pullonkauloja tuotannossa. Inflaatio saattaa osoittautua arvioitua pitkäaikaisemmaksi myös

taluskehityksen jäädessä vaisuksi, mikä voisi kiristää rahoitusoloja ja lisätä epävarmuutta rahoitusmarkkinoilla.

Pandemiakehityksen äkillinen paheneminen voisi vaikuttaa OP Ryhmään kolmella tavalla: epävarmuus lisääntyisi rahoitus- ja sijoitusmarkkinoilla sekä taloudessa, asiakkaiden taloudellisten vaikeuksien lisääntyminen kasvattaisi luottoriskiä sekä vähentäisi palveluiden kysyntää, ja lisäksi paheneva tautitilanne voisi vaikeuttaa OP Ryhmän oman toiminnan tehokasta toteuttamista.

OP Ryhmän vuoden 2022 tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan pienemmäksi kuin vuoden 2021 tulos. Tulokset kehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät koronaviruspandemian ja inflaation myötä korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin sekä arvonalentumisten kehitykseen.

Kaikki tässä tilinpäätöstiedotteessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla. Tunnuslukukaavat ovat johdettavissa tilinpäätöstiedotteessa esitetyistä luvuista, joten erillisiä vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytyslaskelmia ei ole esitetty.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Tunnusluku	Laskentakaava	Kuvaus
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa katsauskauden aikana.
Oman pääoman tuotto (ROE), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa katsauskauden aikana, kun ei huomioida kuluksi kirjattuja omistaja-asiakkaille maksettavia OP-bonuksia.
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon toimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt katsauskaudella tuottoa.
Koko pääoman tuotto (ROA), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon toimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt katsauskaudella tuottoa, kun ei huomioida kuluksi kirjattuja omistaja-asiakkaille maksettavia OP-bonuksia.
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, mikä on kulujen osuus tuotoista. Mitä matalampi tunnusluku on, sitä parempi.
Tuotot sijoitustoiminnasta	Sijoitustoiminnan nettotuotot + Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	Tunnusluku kuvaa kaikkien sijoitustoiminnan tuottojen kehittymistä. Osaan vakuutusyhtiöiden oman pääoman ehtoista sijoituksista sovelletaan väliaikaista poikkeusmenettelyä (overlay approach). Väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset esitetään oman pääoman käyvän arvon rahastossa.
Luottokanta	Tase-erä Saamiset asiakkailta	Taseen erässä Saamiset asiakkailta esitetään luottokanta.
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Saamisten arvonalentumiset x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluvulla kuvataan tuloslaskelmalle kirjattujen saamisten arvonalentumisten määrää suhteessa luotto- ja takauskantaan. Mitä matalampi tunnusluku on, sitä parempi.
Talletukset	Tase-erän Velat asiakkaille sisältämät talletukset	Taseen erässä Velat asiakkaille esitetään talletukset.
Tappiota koskevan vähennyserän kattavuusaste (coverage ratio), %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä}}{\text{Saamiset asiakkailta (taseen ja taseen ulkopuoliset erät)}} \times 100$	Tunnusluvulla mitataan, paljonko odotettavissa olevien tappioiden määrä kattaa vastuun määrästä.
Maksukyvyttömyyden havainnointiaste (default capture rate), %	$\frac{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset, jotka olivat vaiheessa 2 vertailukaudella}}{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset katsauskaudella}} \times 100$	Tunnusluvulla mitataan SICR-mallin (luottoriskin merkittävä kasvu) tehokkuutta, eli kuinka moni sopimus oli vaiheessa 2 ennen kuin se siirtyi vaiheeseen 3.
Asiakasliiketoiminnan tuotot	Korkokate + vakuutusKate + nettopalkkiotuotot	Asiakasliiketoiminnan tuotot kuvaavat korkokatteen, vakuutuskatteen ja nettopalkkiotuottojen kehittymistä. Suoraan asiakkailta saatavat tuotot esitetään pääosin näissä erissä.

Vahinkovakuutus:

Operatiivinen vahinkosuuhde, %	$\frac{\text{Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus maksutuotoista kuluu korvauksiin ja korvausten hoitamiseen. Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuksien jälkeen.
Operatiivinen liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus maksutuotoista käytetään liikekuluihin (vakuutusten hankinta-, hoito- ja hallinto- menot). Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuksien jälkeen.
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	Operatiivinen vahinkosuuhde + operatiivinen liikekulusuhde Operatiivinen riskisuuhde + operatiivinen toimintakulusuhde	Yhdistetty kulusuhde on keskeinen vahinkovakuutusyhtiön tehokkuutta kuvaava tunnusluku. Tunnusluku kertoo, riittävätkö maksutuotot tarkastelukaudella kattamaan yhtiön kulut.
Operatiivinen riskisuuhde (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus maksutuotoista kuluu korvauksiin. Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuksien jälkeen.
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$	Tunnusluku kertoo yhtiön operatiivisen toiminnan kulujen (hankinta-, hoito-, hallinto ja vahinkojen hoitokulut) käytön suhteessa maksutuottoihin.

Henkivakuutus:

Operatiivinen kulusuhde, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Kuormitustulo + hallinnointipalkkioiden palautus}} \times 100$	Tunnusluku kertoo yhtiön tehokkuudesta, eli kuinka hyvin vakuutuksista perityt kulut ja vakuutuksista saatavat hallinnointipalkkioiden palautukset riittävät kattamaan yhtiön liikekulut.
----------------------------	--	---

Erillislaskentaan perustuvat tunnusluvut

Vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo omien varojen suhteen kokonaisriskin määrään.
Tier 1 -vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (Tier 1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo ensisijaisen pääoman suhteen kokonaisriskin määrään.
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo ydinpääoman suhteen kokonaisriskin määrään.
Solvenssisuhde, %	$\frac{\text{Oma varallisuus}}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa vakuutusyhtiön vakavaraisuutta ja kertoo oman varallisuuden suhteen kokonaisriskin määrään.
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vastuiden määrä}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen velkaantuneisuutta ja kertoo ensisijaisen pääoman suhteen vastuiden kokonaismäärään.
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisään virtaukset stressitilanteessa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiä, joka edellyttää pankilta riittäviä korkealaatuisia likvideja varoja 30 päivää kestävästä akuutista stressiskenaariosta selviämiseen.

Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	$\frac{\text{Pysyvä varainhankinta}}{\text{Pysyvän varainhankinnan vaade}} \times 100$	<p>Pysyvän varainhankinnan tunnusluku kuvaa pitkän aikavälin likviditeettiriskejä, joka edellyttää pankilta riittävää määrää vakaita rahoituslähteitä suhteessa vakaita rahoituslähteitä edellyttäviin eriin. Tavoitteena on turvata varojen ja velkojen kestävää maturiteettirakennetta vuoden aikahorisontilla ja rajoittaa turvautumista liiaksi lyhytaikaiseen tukkuvarainhankintaan.</p>
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde*	$\frac{\text{Ryhmittymän omat varat yhteensä}}{\text{Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä}} \times 100$	<p>Tunnusluku kuvaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuutta ja kertoo omien varojen suhteen omien varojen vähimmäismäärään.</p>
Järjestämättömät saamiset vastuista, %	$\frac{\text{Järjestämättömät saamiset (brutto)}}{\text{Vastuut katsauskauden lopussa}} \times 100$	<p>Tunnusluku kuvaa vakavissa maksuongelmissa olevien asiakkaiden vastuiden osuutta koko vastuukannasta. Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä tällaisiin saamiin kohdistuvia asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitajoustoja. Lainanhoitajoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helputuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Järjestämättömät saamiset esitetään bruttomääräisinä, niistä ei ole vähennetty odotettavissa olevia luottotappioita.</p>
Ongelmasaamiset vastuista, %	$\frac{\text{Ongelmasaamiset (brutto)}}{\text{Vastuut katsauskauden lopussa}} \times 100$	<p>Tunnusluku kuvaa maksuongelmissa olevien asiakkaiden vastuiden osuutta koko vastuukannasta. Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä tällaisiin tai terveisiin saamiin kohdistuvia asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitajoustoja. Lainanhoitajoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helputuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Järjestämättömien lainanhoitajoustojen lisäksi ongelmasaamiin sisältyvät koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitajoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitajousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella ongelmasaamisiksi. Ongelmasaamiset esitetään bruttomääräisinä, niistä ei ole vähennetty odotettavissa olevia luottotappioita.</p>
Terveet lainanhoitajoustosaamiset vastuista, %	$\frac{\text{Terveet lainanhoitajoustosaamiset (brutto)}}{\text{Vastuut katsauskauden lopussa}} \times 100$	<p>Tunnusluku kuvaa terveiden lainanhoitajoustosaamisten osuutta koko vastuukannasta. Terveitä lainanhoitajoustosaamia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitajoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitajousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitajoustosaamisiksi.</p>
Terveet lainanhoitajoustosaamiset ongelmasaamisista, %	$\frac{\text{Terveet lainanhoitajoustosaamiset (brutto)}}{\text{Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa}} \times 100$	<p>Tunnusluku kuvaa terveiden lainanhoitajoustosaamisten osuutta ongelmasaamisista, joihin sisältyy terveiden lainanhoitajoustosaamisten lisäksi järjestämättömät saamiset. Terveitä lainanhoitajoustosaamia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitajoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitajousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitajoustosaamisiksi.</p>

Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä, joka kohdistuu tase-erään saamiset asiakkailta}}{\text{Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa odotettavissa olevien tappioiden osuutta kaikista ongelmasaamisista. Ongelmasaamisiin sisältyvät järjestämättömät saamiset sekä terveet lainanhoitajustosaamiset.
Luotto- ja takauskanta	Luottokanta + takauskanta	Tunnusluku kuvaa annettujen luottojen ja takausten yhteismäärää.
Vastuut	Luotto- ja takauskanta + korkosaamiset + käyttämättömät luottojärjestelyt	Ongelmasaamisten ja järjestämättömien saamisten suhteutusperusteena käytetään luotto- ja takauskannan, korkosaamisten sekä käyttämättömien luottojärjestelyiden (nostamattomat luotot ja nostovarot) summaa.
Muut vastuut	Korkosaamiset + käyttämättömät luottojärjestelyt	Luotto- ja takauskannan lisäksi vastuita muodostuu korkosaamisista sekä käyttämättömistä luottojärjestelyistä (nostamattomat luotot ja nostovarot).

*Rava-suhdeluvussa on huomioitu siirtymäsäännökset.

Vakavaraisuustaulukot

Luottolaitosvakavaraisuus

Omat varat, milj. €	31.12.2021	31.12.2020
OP Ryhmän oma pääoma	14 184	13 112
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-988	-498
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-96	-203
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	13 101	12 410
Aineettomat hyödykkeet	-351	-391
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisut	-132	-93
Omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-160	-126
Ennakoitu voitonjako ja edellisen tilikauden maksamaton voitonjako	-96	-95
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-356	-413
Järjestämättömien vastuiden kattamisvaatimuksesta puuttuva määrä	-41	
Ydinpääoma (CET1)	11 965	11 293
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä		40
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)		40
Ensisijainen pääoma (T1)	11 965	11 333
Debentuurilainat	1 308	1 599
Debentuurilainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	141	
Toissijainen pääoma (T2)	1 448	1 599
Omat varat yhteensä	13 413	12 933
Kokonaisriski, milj. €	31.12.2021	31.12.2020
Luotto- ja vastapuoliriski	57 361	54 522
Standardimenetelmä (SA)	4 822	4 562
Valtio- ja keskuspankkivastuut	298	347
Luottolaitosvastuut	5	9
Yritysvastuut	3 180	3 068
Vähittäisvastuut	1 142	1 026
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	6	32
Muut	190	80
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	52 539	49 960
Luottolaitosvastuut	1 191	1 029
Yritysvastuut	29 808	26 461
Vähittäisvastuut	13 320	14 295
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	7 112	7 036
Muut	1 109	1 140
Markkina- ja selvitysrisi, standardimenetelmä	1 380	1 096
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	3 786	3 964
Vastuun arvonoikaus (CVA)	204	138
Muut riskit*	3 000	
Kokonaisriski yhteensä	65 731	59 720

*OP Ryhmä lisäsi riskipainotettujen erien määrää ennakoivasti (RWA add-on) huomioimaan tulevia muutoksia sisäisten mallien (IRBA) soveltamisalaan ja vakuutusyhtiöiden riskipainojen laskennassa käytettävään menetelmään.

Suhdeluvut, %	31.12.2021	31.12.2020
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	18,2	18,9
Tier1-vakavaraisuussuhde	18,2	19,0
Vakavaraisuussuhde	20,4	21,7
Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöstä, %	31.12.2021	31.12.2020
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	18,2	18,9
Tier1-vakavaraisuussuhde	18,2	18,9
Vakavaraisuussuhde	20,2	21,6
Pääomavaatimus, milj. €	31.12.2021	31.12.2020
Omat varat	13 413	12 933
Pääomavaatimus	9 041	8 213
Puskuri pääomavaatimuksiin	4 373	4 719

Pääomavaatimus 13,8 prosenttia muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, O-SII-pääomavaatimuksesta 1,0 prosenttia, EKP:n asettamasta pääomavaatimuksesta (P2R) 2,25 prosenttia, ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Velkaantuneisuus, milj. €	31.12.2021	31.12.2020
Ensisijainen pääoma (T1)	11 965	11 333
Vastuut yhteensä	161 415	144 799
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	7,4	7,8

Vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) kuvaa velkaantuneisuutta, mittarin minimitaso on kolme prosenttia.

OP Ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. €	31.12.2021	31.12.2020
OP Ryhmän omat pääomat	14 184	13 112
Pääomalainat ja debentuurilainat	1 448	1 640
Muut omiin varoihin sisältyvät toimialakohtaiset erät	-392	-331
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 097	-1 147
Vakuutusliiketoiminnan arvostuserot*	794	623
Suunniteltu voitonjako ja edellisen tilikauden maksamaton voitonjako	-96	-95
Omista varoista vähennettävät IFRS-erät**	-181	-184
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-330	-387
Ryhmittymän omat varat yhteensä	14 331	13 231
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade***	8 111	7 284
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade*	1 672	1 508
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	9 783	8 791
Ryhmittymän vakavaraisuus	4 547	4 439
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä) (%)	146	150

* Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden mukaiset arvostuserot ja arvio SCR:sta

** Eläkevastuun ylikate, käyvän arvon rahastosta rahavirran suojausosuus

*** Kokonaisriski x 13,8 %

Luvuissa on huomioitu siirtymäsäännökset.

TAULUKKO-OSA

Tuloslaskelma

Milj. €	Liite	1-12/2021	1-12/2020	10-12/2021	10-12/2020
Korkokate	3	1 409	1 284	438	324
Vakuuskate	4	743	572	201	95
Nettopalkkiotuotot	5	1 034	931	273	252
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	376	184	123	153
Liiketoiminnan muut tuotot		54	132	8	11
Tuotot yhteensä		3 616	3 103	1 043	835
Henkilöstökulut		914	715	258	120
Poistot ja arvonalentumiset		283	273	91	77
Liiketoiminnan muut kulut	7	810	852	237	228
Kulut yhteensä		2 007	1 839	586	425
Saamisten arvonalentumiset	8	-158	-225	-63	-42
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		-205	-251	-54	-61
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-118	-3	-70	-48
Tulos ennen veroja		1 127	785	270	259
Tuloverot		224	144	59	34
Tilikauden tulos		904	641	210	225
Jakautuminen:					
Omistajien osuus tilikauden tuloksesta		900	641	207	229
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		4	0	4	-4
Yhteensä		904	641	210	225

Laaja tuloslaskelma

Milj. €	Liite	1-12/2021	1-12/2020	10-12/2021	10-12/2020
Tilikauden tulos		904	641	210	225
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		50	-47	11	-32
Uudelleenarvostusrahaston muutos		15			
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi					
Käyvän arvon rahaston muutos					
Käypään arvoon arvostamisesta		-57	81	-24	68
Rahavirran suojauksesta		-135	78	-38	13
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		118	5	70	43
Tuloverot					
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		-10	9	-2	6
Uudelleenarvostusrahaston muutos		-3			
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi					
Käypään arvoon arvostamisesta		11	-16	5	-14
Rahavirran suojauksesta		27	-16	8	-3
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-24	-1	-14	-9
Tilikauden laaja tulos		897	734	225	299
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:					
Omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		893	734	221	302
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		4	0	4	-4
Yhteensä		897	734	225	299

Tase

Milj. €	Liite	31.12.2021	31.12.2020
Käteiset varat		32 846	21 827
Saamiset luottolaitoksilta		541	306
Johdannaissopimukset	17	3 467	5 215
Saamiset asiakkailta		96 947	93 644
Sijoitusomaisuus		22 945	23 562
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat		13 137	11 285
Aineettomat hyödykkeet		1 212	1 311
Aineelliset hyödykkeet		446	633
Muut varat		2 419	2 236
Verosaamiset		141	188
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät		8	
Varat yhteensä		174 110	160 207
Velat luottolaitoksille		16 650	8 086
Johdannaissopimukset		2 266	3 424
Velat asiakkaille		77 898	73 422
Vakuutusvelka	9	8 773	9 374
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	10	13 210	11 323
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11	34 895	34 706
Varaukset ja muut velat		3 134	3 431
Verovelat		1 109	1 069
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 982	2 261
Myytäväinä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat		8	
Velat yhteensä		159 926	147 095
Oma pääoma			
OP Ryhmän omistajien osuus			
Osuuspääoma			
Jäsenosuudet		215	212
Tuotto-osuudet		3 244	2 962
Käyvän arvon rahasto	12	323	382
Muut rahastot		2 184	2 172
Kertyneet voittovarot		8 090	7 248
Määräysvallattomien omistajien osuus		128	137
Oma pääoma yhteensä		14 184	13 112
Velat ja oma pääoma yhteensä		174 110	160 207

Oman pääoman muutoslaskelma

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2020	3 238	251	2 185	6 730	12 404	166	12 570
Tilikauden laaja tulos		131		604	734	0	734
Tilikauden tulos				641	641	0	641
Muut laajan tuloksen erät		131		-38	93		93
Voitonjako				-98	-98	-11	-109
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	-64				-64		-64
Rahastosiirrot			-14	14			
Muut				-1	-1	-18	-20
Oma pääoma 31.12.2020	3 174	382	2 172	7 248	12 975	137	13 112

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2021	3 174	382	2 172	7 248	12 975	137	13 112
Tilikauden laaja tulos		-59	12	939	893	4	897
Tilikauden tulos				900	900	4	904
Muut laajan tuloksen erät		-59	12	40	-7		-7
Voitonjako				-94	-94	-7	-101
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	285				285		285
Muut				-3	-3	-5	-9
Oma pääoma 31.12.2021	3 459	323	2 184	8 090	14 057	128	14 184

Rahavirtalaskelma

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	904	641
Oikaisut kauden tulokseen	540	111
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-3 948	-2 878
Saamiset luottolaitoksilta	-114	-11
Johdannaissopimukset	169	-35
Saamiset asiakkailta	-3 663	-2 287
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	-513	-8
Sijoitusomaisuus	430	-128
Muut varat	-256	-410
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	13 435	10 247
Velat luottolaitoksille	8 557	5 660
Johdannaissopimukset	248	-305
Velat asiakkaille	4 679	4 829
Vakuutusvelka	10	0
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitus sopimuksista	368	98
Varaukset ja muut velat	-427	-34
Maksetut tuloverot	-135	-89
Saadut osingot	89	44
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	10 883	8 077
Investointien rahavirta		
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	1	
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	35	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-135	-131
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	11	637
B. Investointien rahavirta yhteensä	-88	506
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, muutos	-254	978
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, muutos	646	68
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	412	78
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	-126	-142
Maksetut osingot ja osuus pääoman korot	-189	0
Vuokrasopimusvelat	-36	-34
Muut oman pääoman erien lisäykset	0	
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	451	948
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	11 247	9 530
Rahavarat tilikauden alussa	22 055	12 168
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-173	357
Rahavarat tilikauden lopussa	33 129	22 055
Saadut korot	1 476	1 778
Maksetut korot	-350	-552
Rahavarat		
Käteiset varat	32 846	21 827
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	283	229
Yhteensä	33 129	22 055

Liitetaulukot

1. Laatusperiaatteet
2. Segmenttiraportointi
3. Korkokate
4. Vakuuskate
5. Nettopalkkiotuotot
6. Sijoitustoiminnan nettotuotot
7. Liiketoiminnan muut kulut
8. Saamisten arvonalentumiset
9. Vakuutusvelka
10. Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista
11. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
12. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen
13. Annetut vakuudet
14. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
15. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
16. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
17. Johdannaisopimukset
18. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma
19. Lähipiiritapahtumat

Liite 1. Laatimisperiaatteet

Tilinpäätöstiedote on laadittu IAS 34 -standardin Osavuosikatsaukset ja vuoden 2020 tilinpäätöksessä esitettyjen laatimisperiaatteiden mukaan.

Tilinpäätöstiedote on tilintarkastamaton. Kaikki tilinpäätöstiedotteen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Tilinpäätöstiedote on julkaistu suomen, englannin ja ruotsin kielellä. Suomenkielinen tilinpäätöstiedote on virallinen, jota käytetään, mikäli havaitaan ristiriitaisuutta kieliversioiden välillä.

1. Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstiedotetta laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa toteumasta. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Tilinpäätöstiedotteen laadinnassa johdon harkintaa on käytetty erityisesti odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa.

Odotettavissa olevat luottotappiot

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskentamallien määrittämiseen liittyy useita johdon harkintaa edellyttäviä tekijöitä, muun muassa:

- oikeiden ECL-mallien valinta niin, että mallit kuvaavat sopimuskannan odotettavissa olevia luottotappioita mahdollisimman hyvin
- malleissa tehdyt erilaiset oletukset ja asiantuntija-arviot
- ECL-mallien parametrien estimointimenetelmien valinta
- sopimuksen maturiteetin määrittäminen eräpäivätoimille luotoille (valmiusluotot)
- käytettävissä olevan mallinnusaineiston ja datan laatuun liittyvän malliriskin määrittäminen
- sopimusten oikea ryhmittely eri segmentteihin siten, että niiden ECL lasketaan oikealla mallilla
- makroekonomisten tekijöiden valinta niin, että niiden muutokset korreloivat sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden kanssa
- makroekonomisten skenaarioiden ja niiden todennäköisyyksien ennustaminen tulevaisuuteen
- esimerkiksi koronaviruspandemian takia tiettyyn toimialaan kohdistetut johdon harkintaan perustuvat lisävaraukset
- vakuuden maantieteellisen sijainnin perusteella tehdyt johdon harkintaan perustuvat vakuusarvon alennukset.

Johdon harkintaa on käytetty myös luottoriskin merkittävän kasvun arvioinnissa, muun muassa:

- henkilöasiakkaiden suhteellisen luottoriskin muutoksen arvioinnissa käytetyssä asiantuntija-arviossa, jolla varmistetaan todenmukainen määrä sopimuksia siirtymään vaiheeseen 2 ennen siirtymistä vaiheeseen 3 (ns. default capture rate)
- absoluuttisen rajan valinnassa, joka perustuu maksukyvyttömyyden historialliseen käyttäytymiseen sekä OP Ryhmän luottoriskiprosessiin
- sen ajanjakson pituuden määrittämisessä, jonka aikana asiakkaan on osoitettava hyvää maksukäyttäytymistä, jotta arvonalentumisvaihe voi parantua vaiheesta 3 vaiheeseen 2 ja 1.

Varsinainen ECL-lukujen laskenta suoritetaan ECL-malleja käyttäen ilman johdon harkintaa, paitsi jos kyseessä on pääsääntöisesti vaiheessa 2 tai 3 ja tarkkailulistalla oleva suuri yritysvastuu, jolloin ECL lasketaan asiantuntija-arvioon perustuvalla kassavirtaperusteisella ECL-menetelmällä.

Johdon harkintaan perustuvat lisävaraukset suoraan ECL lukuihin (ns. post model adjustments) ovat tarkoitettu vain väliaikaiseen käyttöön, kunnes varauksen aiheuttama ennakoimaton tapahtuma tai olosuhde on saatu huomioitua ECL malleissa. Nykyiset ECL-mallit eivät huomioi kestävä kehityksen Environmental, Social ja Governance ("ESG") riskejä erillisenä komponenttina.

Muilta kuin edellä esitetyin osin odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan sisältyvä johdon harkinta ja arviot sisältyvät vuoden 2020 tilinpäätökseen.

Liitetiedossa 8. Saamisten arvonalentumiset kerrotaan tehdyistä valinnoista koronapandemian aikana odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa.

Liikearvo ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet:

Liikearvo ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta, ja aina, kun esiintyy jokin viite siitä, että testauksessa käytetty rahavirtayksikön arvo saattaa olla alentunut. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista ja niiden nykyarvon laskennassa käytettävästä diskonttauskoron tasosta. Testauksen piiriin sisältyi liikearvo yhteensä 629 miljoonaa euroa ja tuotemerkkien arvo oli 162 miljoonaa euroa. Koronapandemiasta huolimatta odotukset tulevaisuuden kassavirroista eivät ole olennaisesti muuttuneet, joten testauksen perusteella arvonalentumisia ei kirjattu.

2. TLTRO III -rahoituksen efektiivinen korko

Efektiivinen korko on laskettu TLTRO-rahoitukselle perustuen johdon arvioon nettoluotonannon kriteerien täyttymisestä tulevilla tarkastelujaksoilla. Jos tähän johdon arvioon tulee myöhemmin muutoksia, käsitellään ne lainan kirjanpitoarvon muutoksina. Lainan bruttomääräinen kirjanpitoarvo lasketaan uudelleen siten, että se vastaa uudelleen arvioitujen rahavirtojen nykyarvoa, joka on määritetty diskonttaamalla käyttäen lainan alkuperäistä efektiivistä korkoa. Tästä syntyvä oikaisu kirjataan tulosvaikutteisesti.

Vuonna 2021 korkokatetta kasvatti 103 miljoonalla eurolla (18) TLTRO III -rahoituksen EKP:n talletuskoron ylittävä -0,5 % ehdollinen lisämarginaali. Lisämarginaalin ehtona olleiden nettoluotonannon kasvukriteerien täyttymisen seurauksena rahavirtalaskennassa muutettiin TLTRO III -rahoituksen tulevat rahavirrat. Muutoksessa lisättiin rahavirtoihin kuluvan korkojakson ehdollinen lisämarginaali ja päivitettiin rahoituksen takaisinmaksuajankohdat. TLTRO-rahoituksen bruttomääräinen kirjanpitoarvo määritettiin IFRS 9 -standardin mukaisesti vastaamaan uudelleen arvioitujen rahavirtojen nykyarvoa diskonttaamalla ne rahoituserien alkuperäisillä efektiivisillä korkoprosenteilla. Tästä syntyvä oikaisu kirjattiin tulosvaikutteisesti IFRS 9:n mukaisesti.

Liitetiedossa 3. Korkokate esitetään TLTRO III -rahoituksen EKP:n talletuskoron ylittävän ehdollisen lisämarginaalin tuloutus. Segmenttiraportilla lisämarginaalin tuloutus esitetään Muu toiminta -segmentin korkokatteessa, josta se kohdistettiin Muu toiminta -segmentin liiketoiminnan muiden kulujen kautta Vähittäispankki- ja Yrityspankki-segmenteille liiketoiminnan muihin tuottoihin.

3. Viitekorkouudistuksen vaikutus laatimisperiaatteisiin

OP Ryhmä on ottanut käyttöön 1.1.2021 Viitekorkouudistus-asiakirjan (vaihe 2), jolla muutetaan standardeja IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7, IFRS 4 ja IFRS 16. Nämä muutokset ovat jatkoa vuonna 2020 käyttöön otetulle Viitekorkouudistus-asiakirjalle (vaihe 1).

Vaiheen 2 muutokset tuovat kaksi käytännön helpotusta, ja niitä sovelletaan siitä hetkestä, kun viitekorkomuutos on tapahtunut. Ensimmäinen koskee jaksotettuun hankintamenuun arvostettavia rahoitusinstrumentteja niin, että sopimukseen perustuvien kassavirtojen muuttaminen viitekorkouudistuksen vuoksi käsitellään päivittämällä efektiivinen korko, jolloin muutoksesta ei aiheudu välitöntä voittoa tai tappiota. Tällä muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta OP Ryhmälle, sillä valtaosa saamisista ja veloista on euribor-sidonnaisia ja euribor on edelleen käytössä oleva viitekorko. Libor-sidonnaisia velkoja ja saamia on vain vähäisiä määriä. Toinen muutos koskee suojauslaskentaa, joka ei keskeydy, vaikka viitekorko muuttuu kesken suojaussuhteen, vaan suojaava riski ja siihen liittyvät kassavirrat määritetään uudelleen viitekorkon muuttuessa. Vastaavasti suojaukseen liittyvä dokumentaatio muutetaan suojaavan riskin ja suojaavan instrumentin osalta. Tästä johtuva muutos arvostuksessa esitetään osana suojauksen tehottomuutta. Tällä muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta OP Ryhmälle, koska suojaukset ovat valtaosin euribor-sidonnaisia.

4. Pohjola Sairaalan luokittelu myytävänä olevaksi pitkäaikaiseksi omaisuuseräksi

OP Ryhmä luokitteli Pohjola Sairaalan myytävänä olevaksi pitkäaikaiseksi omaisuuseräksi tehtyjen päätösten perusteella toisella vuosineljänneksellä. Pohjola Sairaala on ortopediaan eli tuke- ja liikuntaelinsairauksien ja -tapaturmien hoitoon erikoistunut sairaalaketju, joka toimii viidellä yliopistosairaalaosastokunnalla: Helsingissä, Tampereella, Turussa, Oulussa ja Kuopiossa. Yhtiön palveluksessa työskenteli vuonna 2020 keskimäärin 266 työntekijää. Pohjola Sairaala esitettiin kokonaisuudessaan Vakuutus-segmentin taseessa 31.12.2021.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät eriteltynä:

Varat, milj. €	31.12.2021
Aineelliset hyödykkeet	0
Aineettomat hyödykkeet	1
Muut varat	8
Varat yhteensä (A)	8
Velat, milj. €	31.12.2021
Varaukset ja muut velat	8
Velat yhteensä (B)	8
Nettotasearvo (A-B)	1

Pohjola Vakuutus Oy on myynyt Pohjola Sairaala Oy:n osakekannan kokonaisuudessaan Pihlajalinna-konserniin kuuluvalle Pihlajalinna Terveys Oy:lle. Yrityskauppa julkistettiin 2.7.2021. Nettovelaton kauppahinta oli 31,8 miljoonaa euroa. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) hyväksyi yrityskaupan 14.1.2022. Pohjola Sairaala siirtyi Pihlajalinnan omistukseen 1.2.2022.

5. Pilvipalvelujärjestelyiden konfigurointi- ja räätälöintimenojen kirjanpito käsittely

IFRS-tulkintakomitea antoi huhtikuussa 2021 lopullisen agendapäätöksen pilvipalvelujärjestelyiden konfigurointi- ja räätälöintimenojen kirjanpito käsittelystä. Agendapäätöksessä tulkintakomitea tarkasteli, kirjataanko IAS 38 -standardia soveltaen sovelluksen konfiguroinnista ja räätälöinnistä aineeton hyödyke, ja mikäli aineetonta hyödykettä ei kirjata, kuinka kirjataan kyseiset konfigurointi- ja räätälöintimenot. OP Ryhmä analysoi syksyn 2021 aikana agendapäätöksen vaikutuksen pilvipalveluiden käyttöönottomien sovellettuihin laatimisperiaatteisiin. Analyysin perusteella ei ollut tarvetta tehdä oikaisuja OP Ryhmän aiemmin raportointiin lukuihin. OP Ryhmän laatimisperiaatteet päivitettiin pilvipalvelujärjestelyiden osalta seuraavaksi.

Pilvipalvelut

Pilvipalveluissa eli SaaS (Software as a Service), PaaS (Platform as a Service) tai IaaS (Infrastructure as a Service) ohjelmistotoimittajalla on määräysvalta osittain tai kokonaan kyseiseen ohjelmistoon tai palveluun, eikä OP Ryhmä aktivoi toimittajan määräysvallassa olevista ohjelmistoista tai palveluista suoritettavia maksuja aineettomiksi hyödykkeiksi.

Pilvipalveluiden kehittämisestä, ennen palvelun käyttöönottoa, johtuvat menot kirjataan muiden varojen ennakkomaksuihin. Ennakkomaksuihin aktivoitava määrä on käyttöönottoprojektiin liittyvät ja palvelun kustomointiin kohdistuvat menot, jotka tehdään palveluntoimittajan toimesta ennen kuin palveluntoimittaja pystyy tuottamaan palvelua OP Ryhmälle. Ennakkomaksuihin aktivoitavat menot ovat kiinteä osa palvelua, eivätkä ne ole erotettavissa itse palvelusta. Ennakkomaksua puretaan sopimuksen ajan kuluessa siitä lähtien, kun palvelu on valmis käytettäväksi.

Liite 2. Segmenttiraportointi

Segmenttikohtaiset tiedot

Tulos tammi-joulukuu 2021, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkokate	959	414	-2	10	29	1 409
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja		-9		9		
VakuutusKate			754		-11	743
Nettopalkkiotuotot	753	204	96	-2	-18	1 034
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-16	171	288	-5	-62	376
Liiketoiminnan muut tuotot	78	97	0	684	-804	54
Tuotot yhteensä	1 773	886	1 135	687	-866	3 616
Henkilöstökulut	447	93	160	216	-1	914
Poistot ja arvonalentumiset	69	14	66	137	-2	283
Liiketoiminnan muut kulut	705	211	267	444	-819	810
Kulut yhteensä	1 221	318	493	797	-822	2 007
Saamisten arvonalentumiset	-84	-74	0	0	0	-158
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-165	-20	-21		0	-205
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)			-117		-1	-118
Tulos ennen veroja	304	474	504	-109	-46	1 127
Tulos tammi-joulukuu 2020, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkokate	925	394	-1	-60	27	1 284
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja		-25		25		
VakuutusKate			582		-10	572
Nettopalkkiotuotot	698	153	78	9	-6	931
Sijoitustoiminnan nettotuotot	2	143	88	12	-61	184
Liiketoiminnan muut tuotot	29	17	9	744	-667	132
Tuotot yhteensä	1 653	707	755	705	-717	3 103
Henkilöstökulut	412	71	55	177	0	715
Poistot ja arvonalentumiset	60	18	60	138	-3	273
Liiketoiminnan muut kulut	680	197	269	388	-683	852
Kulut yhteensä	1 152	286	384	703	-686	1 839
Saamisten arvonalentumiset	-172	-53	0	1	0	-225
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-214	-18	-19		0	-251
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)			-4	0	0	-3
Tulos ennen veroja	115	349	348	3	-31	785

Tase 31.12.2021, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Käteiset varat	57	183	0	32 606		32 846
Saamiset luottolaitoksilta	26 228	138	1 908	13 950	-41 683	541
Johdannaissopimukset	324	3 441	85	271	-653	3 467
Saamiset asiakkailta	70 952	25 666	0	580	-251	96 947
Sijoitusomaisuus	624	492	9 472	21 714	-9 356	22 945
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			13 137			13 137
Aineettomat hyödykkeet	27	189	768	234	-5	1 212
Aineelliset hyödykkeet	299	4	13	137	-7	446
Muut varat	397	567	988	827	-360	2 419
Verosaamiset	48	0	26	19	49	141
Myytäväenä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät			8			8
Varat yhteensä	98 957	30 679	26 405	70 337	-52 267	174 110
Velat luottolaitoksille	12 196	111	68	43 439	-39 163	16 650
Johdannaissopimukset	285	2 553	27	117	-715	2 266
Velat asiakkaille	62 222	15 448		2 801	-2 573	77 898
Vakuutusvelka			8 773		0	8 773
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista			13 210			13 210
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16 420	1 406		21 355	-4 286	34 895
Varaukset ja muut velat	707	776	430	1 454	-232	3 134
Verovelat	471	11	226	399	1	1 109
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			380	1 994	-392	1 982
Myytäväenä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat			8			8
Velat yhteensä	92 301	20 304	23 123	71 559	-47 360	159 926
Oma pääoma						14 184
Tase 31.12.2020, milj. €						
Käteiset varat	63	224	0	21 540		21 827
Saamiset luottolaitoksilta	20 668	103	1 653	11 845	-33 965	306
Johdannaissopimukset	722	5 144	341	209	-1 199	5 215
Saamiset asiakkailta	69 362	24 701	0	495	-915	93 644
Sijoitusomaisuus	676	494	9 597	19 053	-6 257	23 562
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			11 285			11 285
Aineettomat hyödykkeet	35	207	782	291	-3	1 311
Aineelliset hyödykkeet	341	4	130	165	-9	633
Muut varat	278	588	979	627	-235	2 236
Verosaamiset	91	2	10	45	40	188
Varat	92 237	31 467	24 777	54 270	-42 543	160 207
Velat luottolaitoksille	11 117	564		28 709	-32 303	8 086
Johdannaissopimukset	425	4 082	2	192	-1 278	3 424
Velat asiakkaille	59 436	13 118		3 221	-2 352	73 422
Vakuutusvelka			9 374			9 374
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista			11 323			11 323
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	13 932	855		21 207	-1 288	34 706
Varaukset ja muut velat	903	774	682	1 254	-183	3 431
Verovelat	496	4	176	395	-1	1 069
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-6		380	2 294	-407	2 261
Velat	86 302	19 396	21 937	57 271	-37 811	147 095
Oma pääoma						13 112

Liite 3. Korkokate

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020	10-12/2021	10-12/2020
Korkotuotot				
Saamiset luottolaitoksilta	0	1	0	0
Saamiset asiakkailta				
Lainat	1 238	1 254	317	314
Rahoitusleasingsaamiset	31	30	7	8
Arvoltaan alentuneet lainat ja muut sitoumukset		0		
Yhteensä	1 269	1 285	324	322
Saamistodistukset				
Arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	0	1	0	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	52	62	13	14
Jaksettu hankintameno	0	3	0	1
Yhteensä	52	66	13	15
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	-144	-128	-36	-35
Rahavirran suojaus	49	49	11	12
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	-4	-3	-1	-7
Yhteensä	-99	-83	-26	-29
Velat luottolaitoksille				
Negatiiviset korot	172	43	117	17
Velat asiakkaille				
Negatiiviset korot	35	22	10	7
Muut	12	10	3	3
Yhteensä	1 441	1 344	441	335
Korkokulut				
Velat luottolaitoksille	-1	3	-2	0
Velat asiakkaille	12	55	2	7
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	136	226	25	48
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Pääomalainat	0	0	0	0
Muut	58	53	13	15
Yhteensä	58	53	13	15
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	-262	-267	-64	-69
Muut	-35	-87	-7	-12
Yhteensä	-296	-354	-71	-81
Saamiset luottolaitoksilta				
Negatiiviset korot	120	68	35	23
Muut	5	6	2	1
Yhteensä	34	58	5	13
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	1 408	1 286	437	321
Suojaavat johdannaiset	-154	96	-2	-12
Suojauskohteiden arvonmuutokset	156	-99	3	14
Korkokate yhteensä	1 409	1 284	438	324

Korkokatetta kasvatti 103 miljoonalla eurolla (18) TLTRO III -rahoituksen EKP:n talletuskoron ylittävä -0,5 % ehdollinen lisämarginaali. Lisämarginaalin ehtona olleiden nettoluotonannon kasvukriteerien täyttymisen seurauksena rahavirtalaskennassa muutettiin TLTRO III -rahoituksen tulevat rahavirrat. Muutoksessa lisättiin rahavirtoihin kuluva korkojakson ehdollinen lisämarginaali ja päivitettiin rahoituksen takaisinmaksuajankohdat. TLTRO-rahoituksen bruttomääräinen kirjanpitoarvo määritettiin IFRS 9 -standardin mukaisesti vastaamaan uudelleen arvioitujen rahavirtojen nykyarvoa diskonttaamalla ne rahoituserien alkuperäisillä efektiivisillä korkoprosenteilla. Tästä syntyvä oikaisu kirjattiin tulosvaikutteisesti IFRS 9:n mukaisesti.

Liite 4. Vakuutuskate

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020	10-12/2021	10-12/2020
Vahinkovakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	1 543	1 499	272	259
Jälleenvakuuttajien osuus	14	7	17	3
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-13	-8	128	127
Jälleenvakuuttajien osuus	0	-1	-12	-11
Yhteensä	1 545	1 497	404	378
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	-892	-954	-230	-249
Jälleenvakuuttajien osuus	47	27	5	11
Korvausvastuun muutos	-5	-24	-11	-47
Jälleenvakuuttajien osuus	17	8	19	4
Yhteensä	-834	-943	-217	-282
Vahinkovakuutuksen muut erät	-1	-7	3	-5
Henkivakuutuksen riskiliike	34	26	11	4
Vakuutuskate yhteensä	743	572	201	95

Liite 5. Nettopalkkiotuotot

Tammijoulukuu 2021, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä	10-12/2021
Palkkiotuotot							
Luotonanto	96	51		0	-1	146	36
Talletukset	21	3		0	0	24	6
Maksuliike	282	39		12	-12	321	81
Arvopapereiden välitys	11	28			-10	28	6
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	6			0	6	1
Rahastopalkkiot	47	253	95	0	-115	279	76
Omaisuudenhoito	30	40		1	-25	45	17
Lainopilliset palvelut	25	0			0	25	8
Takaukset	11	13		0	0	24	6
Asunnonvälitys	78				0	78	20
Vakuutusten välitys	106		24		-76	53	7
Henkivakuutuksen kuormitustulo			104			104	39
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			14		0	14	4
Muut	84	2		1	-81	7	2
Yhteensä	790	436	237	13	-321	1 155	309
Palkkiokulut							
Luotonanto	0	1		0	-1	0	0
Maksuliike	27	5	1	3	-10	25	7
Arvopapereiden välitys		4	0	0	0	4	1
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	2		1	-2	1	0
Rahastot		116	0		-115	1	0
Omaisuudenhoito		10	0	4	0	14	4
Takaukset		0				0	0
Vakuutusten välitys	-6		134		-76	53	16
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			5		0	5	1
Muut	16	93	0	8	-98	20	7
Yhteensä	37	231	141	15	-303	121	36
Nettopalkkiotuotot yhteensä	753	204	96	-2	-18	1 034	273

Tammi-joulukuu 2020, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä	10-12/2020
Palkkiotuotot							
Luotonanto	92	47		5	-1	144	36
Talletukset	1	3		0	0	3	1
Maksuliike	273	36		14	-13	310	83
Arvopapereiden välitys	9	27			-8	27	7
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	11		0	0	11	3
Rahastopalkkiot	38	211	82	0	-99	233	63
Omaisuudenhoito	38	27		0	-13	52	20
Lainopilliset palvelut	23	0			0	23	7
Takaukset	8	12		0	0	21	6
Asunnonvälitys	72					72	19
Vakuutusten välitys	94		23		-67	50	7
Henkivakuutuksen kuormitustulo			90			90	25
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			13		0	12	3
Muut	85	7		1	-86	6	4
Yhteensä	732	381	207	21	-287	1 054	284
Palkkiokulut							
Luotonanto	0	1		0	0	1	1
Maksuliike	26	6	1	3	-11	25	7
Arvopapereiden välitys		12	0	0	-1	11	3
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0	2		0	-2	0	0
Rahastot		100	0		-99	0	0
Omaisuudenhoito		9	0	1	0	10	3
Takaukset		0			0	0	0
Vakuutusten välitys	-7		117		-61	49	13
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			5		0	4	1
Muut	16	98	0	7	-100	21	4
Yhteensä	34	228	122	12	-274	123	32
Nettopalkkiotuotot yhteensä	698	153	85	9	-13	931	252

Liite 6. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020	10-12/2021	10-12/2020
Käypään arvoon mulden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien nettotuotot				
Saamistodistukset				
Korkotuotot	37	50	9	11
Muut tuotot ja kulut	-3	-14	-3	-15
Myyntivoitot ja -tappiot	14	22	4	6
Valuutta-arvostusvoitot ja -tappiot	18	-26	4	-13
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset*	2	5	0	17
Yhteensä	67	37	15	6
* Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) vakuutustoiminnan saamistodistuksista				
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat				
Saamistodistukset				
Korkotuotot ja -kulut	3	5	1	0
Arvostusvoitot ja -tappiot	-5	4	-2	2
Yhteensä	-2	8	-1	2
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	1	0	0	0
Osingot ja voitto-osuudet	4	12	-1	3
Yhteensä	5	12	-1	4
Johdannaiset				
Korkotuotot ja -kulut	35	118	4	21
Arvostusvoitot ja -tappiot	-130	242	-20	79
Yhteensä	-95	360	-16	100
Yhteensä	-92	380	-18	106
Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikuttavasti				
Saamistodistukset				
Korkotuotot ja -kulut	18	23	4	6
Arvostusvoitot ja -tappiot	-55	7	-15	0
Yhteensä	-38	29	-10	6
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	219	-22	62	42
Osingot ja voitto-osuudet	71	30	22	10
Yhteensä	290	8	84	52
Yhteensä	252	37	74	58
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi				
Saamistodistukset				
Korkotuotot	37	31	5	7
Arvostusvoitot ja -tappiot	-57	29	-14	15
Yhteensä	-20	61	-8	22
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	-4	-26	-15	-7
Osingot ja voitto-osuudet	7	11	2	4
Yhteensä	3	-15	-13	-3
Johdannaiset				
Arvostusvoitot ja -tappiot	-15	-25	-4	-5
Yhteensä	-15	-25	-4	-5
Yhteensä	-32	21	-26	14
Yhteensä käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot	129	438	31	179

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot	51	54	13	14
Arvostusvoitot ja -tappiot	31	-35	50	-29
Vastike- ja hoitokulut	-37	-51	-9	-7
Muut	1	1	0	0
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	45	-30	54	-21

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot**Lainat ja muut saamiset**

Korkotuotot	8	8	2	2
Korkokulut	-8	-4	-6	-2
Myyntivoitot ja -tappiot		0		
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	3	1	0	0
Lainat ja muut saamiset yhteensä	3	4	-3	0

Vahinkovakuutuserät

Diskonnttauksen purkautuminen, vahinkovakuutukset	-17	-21	-4	-5
---	-----	-----	----	----

Henkivakuutuserät

Korkohyvitykset asiakkaiden vakuutussäästöille	-79	-82	-19	-20
Korkotäydennysten muutos	135	-65	21	22
Muut vakuutustekniset erät**	66	-116	22	-27
Yhteensä	122	-263	24	-26

** Muut vakuutustekniset erät sisältää muiden vakuutusteknistien varausten kuin korkotäydennysten muutokset.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Käyvän arvon menetelmällä käsiteltävät	18	4	3	11
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät	10	15	4	9
Yhteensä	27	18	7	20

Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä

376	184	123	153
------------	------------	------------	------------

Liite 7. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020	10-12/2021	10-12/2020
ICT-kulut				
Tuotanto	231	268	63	76
Kehittäminen	133	127	51	33
Toimitilat	53	48	15	11
Viranomais- ja tilintarkastusmaksut	69	58	12	12
Ostetut palvelut	115	130	32	32
Tietoliikenne	32	36	8	8
Markkinointi	31	30	12	11
Yhteiskuntavastuu	9	10	3	3
Vakuutus- ja varmuuskulut	10	9	2	2
Muut	125	136	38	40
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	810	852	237	228

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020	10-12/2021	10-12/2020
Kehittämismenot				
Kehittämisen ICT-kulut	133	127	51	33
Oman työn osuus	62	56	17	16
Kehittämisen kulut tuloslaskelmalla yhteensä	195	183	68	49
Aktivoidut ICT-menot	84	84	30	20
Aktivoitavien siirto/henk.kulut	15	14	4	4
Aktivoidut kehittämismenot yhteensä	99	97	34	24
Kehittämismenot yhteensä	294	282	102	74
Poistot ja arvonalentumiset	177	184	44	48

Liite 8. Saamisten arvonalentumiset

Milj. €	1-12/2021	1-12/2020	10-12/2021	10-12/2020
Luotto- ja takaustappioiden poistetut saamiset	126	117	19	27
Palautukset poistetuista saamisista	-13	-10	-4	-3
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	46	119	49	17
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamistodistuksista*	0	-1	0	0
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	158	225	63	42

* Vakuustoitominnan saamistodistusten odotettavissa olevat luottotappiot esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

Luottoriskille alttilina olevat vastuut ja niiden tappiota koskeva vähennyserä

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvalheittain 31.12.2021

Vastuut	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Vastuut yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset aslakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	61 835	7 608	8	7 615	2 095	71 545
Yrityspankki	24 673	1 058	247	1 304	508	26 486
Saamiset aslakkailta yhteensä	86 508	8 665	254	8 919	2 603	98 031
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit						
Vähittäispankki	6 445	277	10	286	36	6 767
Yrityspankki	4 279	190	88	278	75	4 631
Nostovarot ja limiitit yhteensä	10 724	466	98	564	110	11 398
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	3 397	46		46	16	3 458
Yrityspankki	7 196	121		121	78	7 396
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	10 593	166		166	94	10 854
Saamistodistukset						
Muu toiminta	13 160	31		31		13 191
Vakuutus	4 180	36		36	7	4 223
Saamistodistukset yhteensä	17 340	67		67	7	17 414
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	125 165	9 365	352	9 717	2 815	137 697

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvalheittain 31.12.2021

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit*	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset aslakkailta						
Vähittäispankki	-19	-59	-2	-61	-319	-398
Yrityspankki	-23	-23	-2	-25	-269	-317
Saamiset aslakkailta yhteensä	-42	-82	-4	-86	-588	-715
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	-1		-1	-1	-2
Yrityspankki	-3	-3		-3	-14	-20
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-4	-3		-3	-15	-22
Saamistodistukset***						
Muu toiminta	-2	-1		-1		-2
Vakuutus	-7	-2		-2	-3	-12
Saamistodistukset yhteensä	-8	-2		-2	-3	-14
Yhteensä	-54	-87	-4	-91	-606	-751

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2021	Valhe 1		Valhe 2		Valhe 3	
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä		Yhteensä
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät						
Vähittäispankki	71 676	7 930	17	7 947	2 146	81 770
Yrityspankki	36 149	1 368	335	1 703	661	38 513
Tappiota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-20	-59	-2	-61	-319	-400
Yrityspankki	-26	-25	-2	-27	-283	-337
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,03 %	-0,75 %	-12,91 %	-0,77 %	-14,87 %	-0,49 %
Yrityspankki	-0,07 %	-1,85 %	-0,63 %	-1,61 %	-42,83 %	-0,88 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	107 825	9 298	352	9 650	2 808	120 283
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-46	-85	-4	-89	-603	-737
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,04 %	-0,91 %	-1,23 %	-0,92 %	-21,46 %	-0,61 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Muu toiminta	13 160	31		31		13 191
Vakuutus	4 180	36		36	7	4 223
Tappiota koskeva vähennyserä						
Muu toiminta	-2	-1		-1		-2
Vakuutus	-7	-2		-2	-3	-12
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Muu toiminta	-0,01 %	-2,00 %		-2,00 %		-0,02 %
Vakuutus	-0,16 %	-4,16 %		-4,16 %	-49,03 %	-0,28 %
Saamistodistukset yhteensä	17 340	67		67	7	17 414
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-8	-2		-2	-3	-14
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,05 %	-3,17 %		-3,17 %	-49,03 %	-0,08 %

Odottavissa olevien luottotappioiden laskennan piirilin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2020

Vastuut	Valhe 1		Valhe 2		Valhe 3	
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä		Vastuut yhteensä
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	61 405	6 649	58	6 707	1 865	69 977
Yrityspankki	23 609	1 190	156	1 346	499	25 454
Saamiset asiakkailta yhteensä	85 013	7 839	214	8 053	2 365	95 431
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit						
Vähittäispankki	6 219	379	2	381	24	6 624
Yrityspankki	4 048	377	69	446	65	4 558
Nostovarot ja limiitit yhteensä	10 267	756	71	826	88	11 182
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	3 348	61		61	13	3 422
Yrityspankki	6 267	262		262	99	6 628
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	9 615	324		324	111	10 050
Saamistodistukset						
Muu toiminta	13 141	50		50		13 191
Vakuutus	4 403	48		48	17	4 469
Saamistodistukset yhteensä	17 544	98		98	17	17 660
Odottavissa olevien luottotappioiden laskennan piirilin kuuluvat vastuut yhteensä	122 439	9 017	285	9 302	2 582	134 323

Tapplota koskeva vähennyserä arvonalentumisvalheittain 31.12.2020

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuolliset nostovarajat ja Ilmlittit*	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Tapplota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset aslakkailta						
Vähittäispankki	-28	-62	-1	-63	-290	-382
Yrityspankki	-25	-28	-1	-29	-227	-281
Saamiset aslakkailta yhteensä	-53	-90	-3	-92	-518	-663
Taseen ulkopuolliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	-1		-1		-2
Yrityspankki	-12	-1		-1	-14	-27
Taseen ulkopuolliset sitoumukset yhteensä	-13	-2		-2	-14	-29
Saamistodistukset***						
Muu toiminta	-1	-1		-1		-2
Vakuutus	-5	-2		-2	-6	-14
Saamistodistukset yhteensä	-7	-3		-3	-6	-16
Yhteensä	-72	-95	-3	-97	-538	-708

* Tapplota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tapplota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tapplota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tapplota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tapplota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2020	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Saamiset aslakkailta; taseen ja taseen ulkopuolliset erät						
Vähittäispankki	70 972	7 089	60	7 149	1 902	80 023
Yrityspankki	33 923	1 829	225	2 054	663	36 640
Tapplota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-29	-63	-1	-64	-290	-383
Yrityspankki	-37	-29	-1	-30	-242	-309
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,04 %	-0,89 %	-2,34 %	-0,90 %	-15,27 %	-0,48 %
Yrityspankki	-0,11 %	-1,59 %	-0,55 %	-1,48 %	-36,48 %	-0,84 %
Saamiset aslakkailta; taseen ja taseen ulkopuolliset erät yhteensä	104 895	8 918	285	9 203	2 564	116 663
Tapplota koskeva vähennyserä yhteensä	-65	-92	-3	-95	-532	-692
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,06 %	-1,03 %	-0,93 %	-1,03 %	-20,75 %	-0,59 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Muu toiminta	13 141	50		50		13 191
Vakuutus	4 403	48		48	17	4 469
Tapplota koskeva vähennyserä						
Muu toiminta	-1	-1		-1		-2
Vakuutus	-5	-2		-2	-6	-14
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Muu toiminta	-0,01 %	-1,34 %		-1,34 %		-0,02 %
Vakuutus	-0,12 %	-4,16 %		-4,16 %	-36,09 %	-0,31 %
Saamistodistukset yhteensä	17 544	98		98	17	17 660
Tapplota koskeva vähennyserä yhteensä	-7	-3		-3	-6	-16
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,04 %	-2,72 %		-2,72 %	-36,09 %	-0,09 %

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2021 aikana.

Saamiset aslakkalta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €

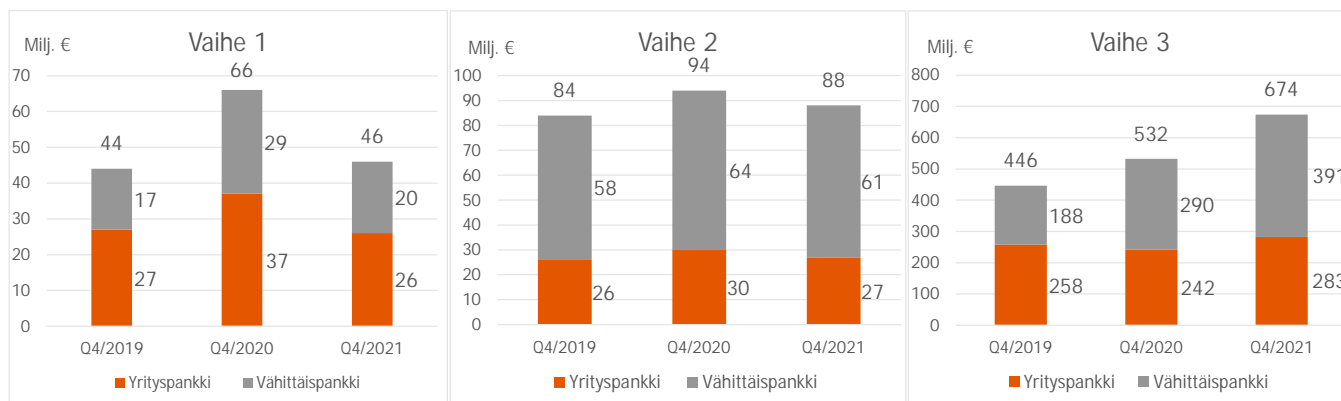
	Valhe 1 12 kk	Valhe 2 Koko volmassa- oloalka	Valhe 3 Koko volmassa- oloalka	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2021	65	93	533	692
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-3	30		26
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-1		34	33
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-13		-10
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-19	78	60
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		5	-16	-11
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	1		-6	-5
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	15	11	27	53
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-21	-14	-55	-89
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	-16	-6	86	65
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset		0	-78	-78
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	-19	-6	70	45
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2021	46	89	603	737
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos 10-12/2021	0	-1	50	49

OP Ryhmä kalibroi Q1/2021 aikana vähittäisasiakkaiden luottoluokitusmallin vastaamaan uuden v. 2020 maksukyvyttömyyden määritelmää. Tämä vaikutti huhtikuussa vähittäisasiakkaiden IFRS 9 PD-malliin sekä kvantitatiiviseen SICR-malliin, jolla päätellään sopimuksen siirto vaiheesta 1 vaiheeseen 2. SICR-mallissa käytetyt alkuperäiset PD-käyrät kalibroitiin vertailukelpoisiksi, jolloin kalibroinnilla ei ollut merkittävää vaikutusta ECL:n määrään. OP Ryhmä päivitti varsinaisen vähittäisasiakkaiden IFRS 9 PD-mallin ja kvantitatiivisen SICR-mallin Q4/2021 osana normaalia mallipäivitystä.

Vähittäisasiakkaiden IFRS 9-PD malli päivitettiin mm. uuden maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisen aineiston perusteella. Lisäksi tarkennettiin mallin segmentointia ja muutettiin makrotaloudelliseksi selittäviksi tekijöiksi 12 kk Euribor, josta on poistettu inflaation ja BKT:n muutoksen vaikutus, 3 kk Euribor -reaalikorko, josta on poistettu inflaation vaikutus, sekä työttömyysasteen muutos (aiemmin BKT:n muutos, 12 kk Euribor ja työttömyysasteen muutos). Odotettavissa olevien luottotappioiden määrä parani 2 miljoonaa euroa ja se esitetään muutoksena mallioletuksissa ja metodologiassa.

OP Ryhmä on käyttänyt johdon harkintaa ja tehnyt 31 miljoonan euron suuruisen ECL-lisävarauksen kohdistuen lähinnä vaiheessa 3 oleviin liikekiinteistövuokuedullisiin saataviin. Varauksella ennakoidaan riskillisimpien liikekiinteistöjen vakuusarvoinnin päivityksestä aiheutuva ECL:n kasvua ja todennäköisiä maksukyvyttömyyksiä. Varaus puretaan vakuusarvoinnin päättyttyä todennäköisesti vuoden 2022 aikana.

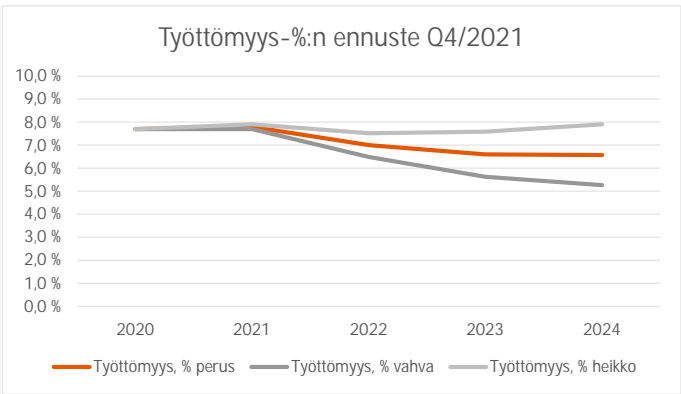
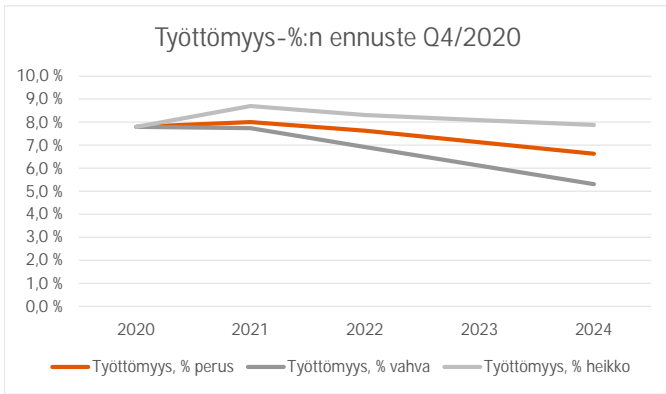
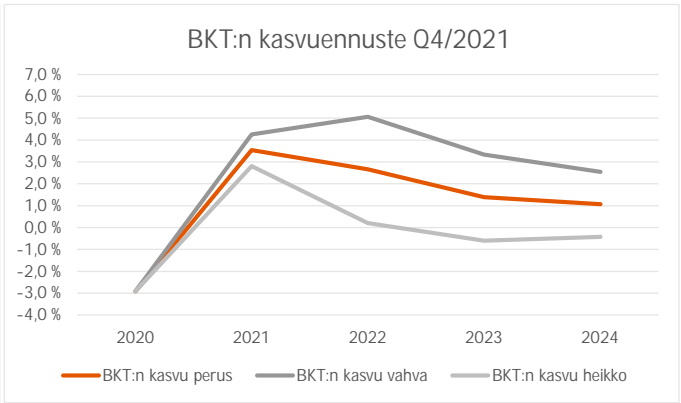
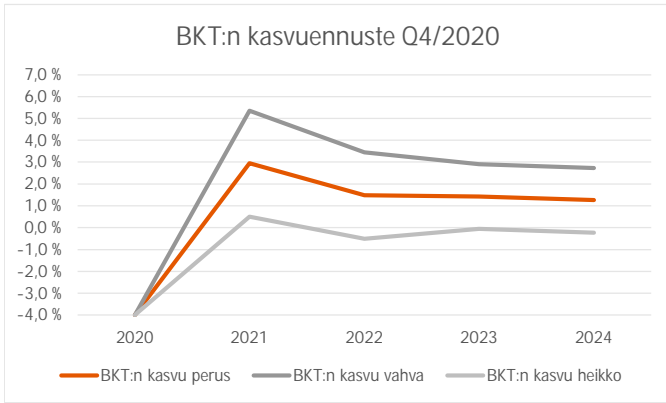
Seuraavissa kaavioissa havainnollistetaan asiakassuhteiden odotettavissa olevien luottotappioiden kehitystä arvonalentumisvaiheittain viime vuosina. Kaavioissa näkyy niiden kasvu koronapandemian aikana sekä kasvun tasaantuminen.

OP Ryhmä tarjoaa asiakkailleen mahdollisuutta asuntoluottojen lyhennysvapaaan enimmillään 12 kuukauden ajaksi. Yritysten osalta maksuaikojen muutokset arvioidaan aina tapauskohtaisesti ja hyödyntäen laajasti Finnveran tarjoamia takauksia. Maksuohjelmamuutoksissa lainanhoitajastot ja maksukyvyttömät asiakkaat tunnistetaan normaalin ohjeistuksen mukaisesti.

ECL laskennassa makroekonomiset tekijät päivitetään kvartaaleittain. ECL lasketaan kolmen eri skenaarion painotettuna keskiarvona. Skenaaripainot ovat olleet normaalilla tasolla eli heikko 20 %, perus 60 % ja vahva 20 %. Neljännen vuosineljänneksen 2021 aikana makroekonomisten ennusteiden päivityksellä ei ollut merkittävää vaikutusta odotettavissa olevien luottotappioiden määrään.

Seuraavissa kaavioissa havainnollistetaan BKT:n ja työttömyysasteen ennusteiden muutosta.

Saamistodistukset, milj. €

	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloalka	Koko volmassa- oloalka	
Tapplota koskeva vähennyserä 1.1.2021	7	3	6	16
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	0		0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	2		0	2
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-2	-1	-1	-4
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0	0	0
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	0	-1	-1	-2
Tapplota koskeva vähennyserä 31.12.2021	7	2	5	14
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos 10-12/2021	0	0	0	0

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2020 aikana.

Saamiset aslakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €

	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloalka	Koko volmassa- oloalka	
Tapplota koskeva vähennyserä 1.1.2020	44	83	446	573
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-3	21		18
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-1		53	52
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-15		-13
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-20	101	81
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		1	-7	-6
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		-1	-1
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	21	14	18	53
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-9	-14	-47	-70
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	19	28	34	81
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset		0	-62	-62
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	22	10	88	119
Tapplota koskeva vähennyserä 31.12.2020	65	93	533	692

Saamistodistukset, milj. €

	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloalka	Koko volmassa- oloalka	
Tapplota koskeva vähennyserä 1.1.2020	6	1	5	13
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-1	2		1
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		1	1
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		-1	-1
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	3	1	2	5
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	-1	-1	-3
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0	0	0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	0			0
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	1	1	1	3
Tapplota koskeva vähennyserä 31.12.2020	7	3	6	16

Liite 9. Vakuutusvelka

Milj. €	31.12.2021	31.12.2020
Korvausvastuu		
Eläemuotoinen korvausvastuu	1 535	1 596
Muu korvausvastuu	1 204	1 121
Korkotäydennys (vakuutusvelan suojien arvo)	-48	16
Yhteensä	2 691	2 733
Vakuutusmaksuvastuu	606	593
Henkivakuutuksen vakuutusvelka	5 475	6 047
Yhteensä	8 773	9 374

Liite 10. Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Milj. €	31.12.2021	31.12.2020
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	10 969	9 449
Sijoitussopimukset	2 242	1 873
Yhteensä	13 210	11 323

Liite 11. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. €	31.12.2021	31.12.2020
Joukkovelkakirjalainat	10 838	12 217
Huonomman etuoikeuden luokan joukkovelkakirjalainat (SNP)	3 926	1 689
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	12 353	13 252
Muut		
Sijoitustodistukset	297	273
Yritystodistukset	7 539	7 347
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)*	-58	-72
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	34 895	34 706

* OP Ryhmän hallussa olevat omat joukkovelkakirjalainat on netotettu velkaa vastaan.

Liite 12. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Milj. €	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat			
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2020	44	65	141	251
Käyvän arvon muutokset	94	-7	124	210
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-13	-3		-16
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		15		15
Siirrot korkokatteeseen			-46	-46
Laskennalliset verot	-16	-1	-16	-33
Päätävä tase 31.12.2020	109	70	203	382

Milj. €	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat			
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2021	109	70	203	382
Käyvän arvon muutokset	-43	167	-88	36
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-14	-56		-70
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		7		7
Siirrot korkokatteeseen			-47	-47
Laskennalliset verot	11	-24	27	15
Päätävä tase 31.12.2021	63	164	96	323

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 404 miljoonaa euroa (478) ja siihen liittyvä laskennallinen verosaaminen/-velka oli -81 miljoonaa euroa (-96). Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä katsauskauden aikana oli käyvän arvon rahastossa 2 miljoonaa euroa (-3).

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		16 650		16 650
Johdannaissopimukset	1 933		333	2 266
Velat asiakkaille		77 898		77 898
Vakuutusvelka		8 773		8 773
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	13 210			13 210
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		34 895		34 895
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 982		1 982
Muut rahoitusvelat		2 581		2 581
Rahoitusvelat				158 256
Muut kuin rahoitusvelat				1 670
Yhteensä 31.12.2021	15 143	142 780	333	159 926

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		8 086		8 086
Johdannaissopimukset	2 954		470	3 424
Velat asiakkaille		73 422		73 422
Vakuutusvelka		9 374		9 374
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	11 323			11 323
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		34 706		34 706
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		2 261		2 261
Muut rahoitusvelat		2 448		2 448
Rahoitusvelat				145 044
Muut kuin rahoitusvelat				2 052
Yhteensä 31.12.2020	14 276	130 297	470	147 095

Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo joulukuun lopussa oli n. 337 (810) miljoonaa euroa kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenoon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenoa suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 15. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 31.12.2021, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	909	316	696	1 920
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	1 814	640	221	2 675
Sijoitussidonnaiset sopimukset	8 517	4 619		13 137
Johdannaissopimukset	1	3 360	106	3 467
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	14 119	2 758	534	17 411
Rahoitusinstrumentit yhteensä	25 360	11 694	1 557	38 610
Sijoituskiinteistöt			724	724
Yhteensä	25 360	11 694	2 281	39 335
Varojen käyvät arvot 31.12.2020, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	772	268	638	1 678
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	1 970	661	278	2 909
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 481	3 804		11 285
Johdannaissopimukset	0	5 154	61	5 215
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	16 064	1 768	301	18 134
Rahoitusinstrumentit yhteensä	26 287	11 655	1 278	39 221
Sijoituskiinteistöt			623	623
Yhteensä	26 287	11 655	1 902	39 844

Velkojen käyvät arvot 31.12.2021, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	8 565	4 645		13 210
Muut		0		0
Johdannaissopimukset	2	2 234	30	2 266
Yhteensä	8 566	6 879	30	15 476

Velkojen käyvät arvot 31.12.2020, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 506	3 817		11 323
Muut		0		0
Johdannaissopimukset	0	3 382	42	3 424
Yhteensä	7 506	7 199	42	14 747

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssi johdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen taseyryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity -sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametrelhin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Raholusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat	Johdannaissopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
Avaava tase 1.1.2021	916	61	301	1 278
Tuloslaskelman nettotuotot	-197	45	0	-152
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			0	0
Hankinnat	99		2	101
Myynnit	-88		-8	-96
Lyhennykset	-5		-3	-8
Siirrot tasoon 3	193		378	571
Siirrot tasosta 3			-137	-137
Päätävä tase 31.12.2021	916	106	534	1 557

Raholusvelat, milj. €	Johdannaissopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2021	42	42
Tuloslaskelman nettotuotot	-11	-11
Päätävä tase 31.12.2021	30	30

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.12.2021

Milj. €	Korkokate	Sijoitustoiminnan nettotuotot	Laaja tuloslaskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-233	36	0	-198
Realisoitumattomat nettotuotot	57		0	56
Nettotuotot yhteensä	-177	36	0	-141

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyin johdannaisten arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2021 aikana.

Liite 16. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	31.12.2021	31.12.2020
Takaukset	641	686
Takuuvastuut	2 727	2 160
Luottolupaukset	15 203	13 826
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	679	255
Muut*	1 378	1 535
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	20 629	18 461

* Josta vahinkovakuutustoiminnan sitoumukset pääomarahastoihin 195 miljoonaa euroa (174).

Liite 17. Johdannaissopimukset
Johdannaiset yhteensä 31.12.2021

Milj. €	Nimellisarvot/äijellä oleva juoksu-aika			Käyvät arvot*		
	< 1 v	1–5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	21 176	74 987	86 509	182 671	2 453	1 447
Keskusvastapuoliseltä selvitettävät	10 327	38 295	51 866	100 487	11	13
Settled-to-market (STM)	6 155	24 603	37 311	68 069	9	11
Collateralised-to-market (CTM)	4 171	13 692	14 554	32 418	2	3
Valuuttajohdannaiset	44 610	5 508	757	50 874	782	669
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	2			2	0	
Luottojohdannaiset	34	783	110	926	2	35
Muut johdannaiset	260	1 744	28	2 032	104	43
Johdannaiset yhteensä	66 081	83 021	87 403	236 506	3 342	2 195

Johdannaiset yhteensä 31.12.2020

Milj. €	Nimellisarvot/äijellä oleva juoksu-aika			Käyvät arvot*		
	< 1 v	1–5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	30 868	71 044	81 706	183 618	3 993	2 173
Keskusvastapuoliseltä selvitettävät	9 805	42 800	48 980	101 586	19	21
Settled-to-market (STM)	6 579	27 094	35 623	69 296	14	16
Collateralised-to-market (CTM)	3 226	15 706	13 357	32 290	5	5
Valuuttajohdannaiset	48 773	4 121	1 880	54 774	1 038	1 059
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset		2		2	0	
Luottojohdannaiset	90	82		172	1	0
Muut johdannaiset	133	458	11	602	52	28
Johdannaiset yhteensä	79 864	75 707	83 597	239 168	5 085	3 260

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka muiden kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten osalta esitetään taseessa muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on nettoitettu taseessa.

Liite 18. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma

Vahinkovakuutus	31.12.2021		31.12.2020	
	Käypä arvo*, mlj. €	%	Käypä arvo*, mlj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	596	14	461	11
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	590	14	456	11
Johdannaiset***	7	0	5	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 555	60	2 684	65
Valtiot	432	10	605	15
Inflaatiolinkatut joukkovelkakirjalainat			10	0
Investment Grade	1 750	41	1 602	39
Kehittyvät markkinat ja High Yield	187	4	280	7
Strukturoidut sijoitukset****	187	4	188	5
Osakkeet yhteensä	629	15	525	13
Suomi	113	3	112	3
Kehittyneet markkinat	328	8	237	6
Kehittyvät markkinat	114	3	110	3
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	6	0	6	0
Pääomasijoitukset	69	2	59	1
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	33	1	33	1
Hedge fund -rahastot	33	1	33	1
Kiinteistöinvestoinnit yhteensä	473	11	398	10
Suorat kiinteistöt	301	7	251	6
Epäsuorat kiinteistöinvestoinnit	172	4	148	4
Yhteensä	4 287	100	4 102	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövuokudolliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Henkvakuutus	31.12.2021		31.12.2020	
	Käypä arvo*, mlj. €	%	Käypä arvo*, mlj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	748	21	493	14
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	743	20	490	14
Johdannaiset***	5	0	3	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 126	58	2 414	67
Valtiot	256	7	447	12
Inflaatiolinkatut joukkovelkakirjalainat			9	0
Investment Grade	1 586	44	1 497	42
Kehittyvät markkinat ja High Yield	121	3	191	5
Strukturoidut sijoitukset****	163	4	270	7
Osakkeet yhteensä	546	15	471	13
Suomi	91	3	86	2
Kehittyneet markkinat	283	8	214	6
Kehittyvät markkinat	98	3	101	3
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	3	0	3	0
Pääomasijoitukset	70	2	67	2
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	40	1	40	1
Hedge fund -rahastot	40	1	40	1
Kiinteistöinvestoinnit yhteensä	186	5	185	5
Suorat kiinteistöt	23	1	50	1
Epäsuorat kiinteistöinvestoinnit	163	4	135	4
Yhteensä	3 646	100	3 602	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövuokudolliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Liite 19. Lähipiiritapahtumat

OP Ryhmän lähipiiri muodostuu OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, johdon avainhenkilöistä ja näiden läheisistä perheenjäsenistä sekä muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP Ryhmän johdon avainhenkilöihin luetaan OP Ryhmän pääjohtaja, OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenet ja suoraan pääjohtajalle raportoivat johtajat sekä OP Osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja hallintoneuvoston jäsenet. Johdon avainhenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa johdon avainhenkilöllä tai heidän läheisellä perheenjäsenellä on määräysvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP Ryhmän henkilöstörahasto ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2020 jälkeen.

Taloudellinen informaatio

Vuoden 2021 raporttien julkaisujankohdat:

OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2021	Viikko 10
Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2021	Viikko 10
OP Ryhmän vuosikatsaus 2021 (sis. vastuullisuusraportoinnin)	Viikko 10
OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportti 2021	Viikko 10
OP Ryhmän toimielinten palkitsemisraportti 2021	Viikko 10
OP Ryhmän toimielinten palkitsemispolitiikka	Viikko 10

Vuoden 2022 osavuositarkastusten sekä puolivuositarkastuksen julkaisupäivämäärät:

Osavuositarkastus 1.1.–31.3.2022	4.5.2022
Puolivuositarkastus 1.1.–30.6.2022	27.7.2022
Osavuositarkastus 1.1.–30.9.2022	26.10.2022

OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 31.3.2022	Viikko 19
OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 30.6.2022	Viikko 31
OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 30.9.2022	Viikko 44

Helsingissä 9.2.2022

OP Osuuskunta
Hallitus

Lisätiedot:

Pääjohtaja Timo Ritakallio, puh. 010 252 4500
Talous- ja rahoitusjohtaja Vesa Aho, puh. 010 252 1427
Viestintäjohtaja Anni Hiekkänen, puh. 010 252 1989

www.op.fi